

GRAD DELNICE

Strateški razvojni program
Grada Delnica

2015. – 2020.

NACRT

SADRŽAJ

UVOD	5
SAŽETAK.....	6
ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA GRADA DELNICA	7
1. OPĆI PODACI.....	8
1.1. Geoprometni položaj.....	8
1.2. Reljef.....	10
1.3. Klima.....	10
1.4. Geološka obilježja.....	12
1.5. Hidrografska obilježja	13
2. STANOVNIŠTVO	14
2.1. Dobna i spolna struktura stanovništva.....	17
2.2. Stanovništvo prema razini obrazovanja	18
3. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA.....	20
3.1. Prometna infrastruktura.....	20
3.2. Elektroenergetska mreža i javna rasvjeta	27
3.3. Telekomunikacijska infrastruktura	28
3.4. Plinoopskrba.....	28
3.5. Vodoopskrbni sustav	28
3.6. Odvodnja	29
3.7. Gospodarenje otpadom	29
3.8. Groblja.....	31
4. GOSPODARSTVO.....	32
4.1. Poduzetništvo i obrtništvo	32
4.2. Poljoprivredne djelatnosti	34
4.3. Šumarstvo i drvoprerađivačka industrija	36
4.4. Eksploatacija mineralnih sirovina i prerađivačka industrija	37
4.5. Poduzetničke zone.....	38
4.6. OIE i energetska učinkovitost	42
4.7. Turizam.....	42
4.8. Članstvo u LAG-u GORSKI KOTAR	53
5. RADNA SNAGA.....	55
5.1. Zaposlenost	55

5.2.	Nezaposlenost	56
6.	DRUŠTVENE DJELATNOSTI I INFRASTRUKTURA.....	59
6.1.	Institucije javne uprave	59
6.2.	Odgojno obrazovna infrastruktura.....	61
6.3.	Zdravstvena i socijalna zaštita	63
6.4.	Sportsko rekreativni sadržaji i infrastrukture.....	63
6.5.	Društveni domovi	65
6.6.	Kulturne ustanove	65
6.7.	Vjerske zajednice.....	66
6.8.	Civilno društvo.....	67
7.	KULTURNO POVIJESNA I PRIRODNA BAŠTINA.....	68
7.1.	Povijest grada	68
7.2.	Kulturna dobra.....	69
7.3.	Zaštićena područja prirode.....	70
7.4.	Biljne i životinjske zajednice	72
	PROGRAMSKI DIO	74
8.	METODOLOŠKI OKVIR.....	75
9.	SWOT ANALIZA	77
10.	VIZIJA	88
11.	STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA GRADA DELNICA	89
12.	PRIORITETI RAZVOJA GRADA DELNICA.....	90
13.	RAZRADA STRATEŠKIH CILJEVA, PRIORITETA I MJERA GRADA DELNICA.....	91
13.1.	STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA	91
13.1.1.	Prioritet 1.1. Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja	91
13.1.2.	Prioritet 1.2. Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije.....	95
13.1.3.	Prioritet 1.3. Održivi razvoj poljoprivrede	98
13.2.	STRATEŠKI CILJ 2: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA GRADA.....	103
13.2.1.	Prioritet 2.1. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture.....	103
13.2.2.	Prioritet 2.2. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture	108
13.2.3.	Prioritet 2.3. Razvoj društvene infrastrukture.....	110
13.3.	STRATEŠKI CILJ 3: ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNOM I KULTURNOM BAŠTINOM.....	114
13.3.1.	Prioritet 3.1. Održivo gospodarenje prirodnim resursima	114
13.3.2.	Prioritet 3.2. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine.....	117

13.3.3.	Prioritet 3.3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.....	119
13.3.4.	Prioritet 3.4. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom.....	121
13.4.	STRATEŠKI CILJ 4: VISOKI DRUŠTVENI STANDARD I SOCIJALNA KOHEZIJA.....	124
13.4.1.	Prioritet 4.1. Razvoj ljudskih potencijala.....	124
13.4.2.	Prioritet 4.2. Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici.....	127
13.4.3.	Prioritet 4.3. Jačanje društvene odgovornosti.....	130
14.	BAZA PROJEKATA ZA REALIZACIJU.....	133
15.	IZVORI FINANCIRANJA.....	134
15.1.	Vrste izvora financiranja.....	134
15.2.	Financiranje provedbe Strateškog razvojnog programa.....	138
16.	INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU, PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI STRATEGIJE	141
16.1	Ključni sektorski dionici u provedbi Strategije.....	142
16.2	Praćenje i izvještavanje o provedbi Strategije.....	143
17.	STRATEŠKO - PLANSKA DOKUMENTACIJA RELEVANTNA ZA IZRADU STRATEŠKOG DOKUMENTA – STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA GRADA DELNICA ZA RAZDOBLJE 2015. – 2020. GODINE ..	145
18.	ZAKLJUČAK.....	146

UVOD

Strateški razvojni program Grada Delnica za razdoblje 2015. do 2020. godine temeljni je dokument Grada kojim se definira željeno buduće društveno gospodarsko stanje i programske aktivnosti kojima se dolazi do tog stanja.

Pri izradi Strateškog razvojnog programa Grada Delnica poštivana su tri temeljna načela planiranja gospodarskog razvoja jedinice lokalne samouprave:

- 1. program se temelji na zajednici, što znači da je on rezultat interesa najviše javnosti. Radna skupina je strukturirana tako da je obuhvatila predstavnike javnog, civilnog i gospodarskog života Grada.*
- 2. program predstavlja održivi gospodarski razvoj, što znači svima na korist, a nikome na štetu, uz uvjet da plan zadovoljava društvenu stvarnost i zadovoljstvo građana, uvažava očuvanje okoline i ekološku sređenost i strateške programske aktivnosti su usklađene s optimalnim uređenjem prostora Grada.*
- 3. utvrđene su aktivnosti (provedbene mjere) i programi koji će osigurati realizaciju cilja koji je oblikovan vizijom, odnosno budućim željenim stanjem Grada Delnica.*

Polazna namjera, polazna svrha i cilj planiranja razvoja Grada Delnica kao jedinice lokalne samouprave je podizanje razine ekonomske moći i konkurentnosti gospodarstva, podizanje kvalitete življenja i ostvarivanje višeg nivoa zadovoljstva građana.

Strateški razvojni program Grada Delnica obuhvatit će pored programskih opredjeljenja koja su isključivo gospodarskog karaktera i programske prioritete odnosno opredjeljenja koja okružuju gospodarsku aktivnost, a to su rast kvalitete življenja temeljen na rastu gospodarstva i uvažavanju svih ostalih aspekata javnog i civilnog života građana. Aktivnim sudjelovanjem u razvoju gospodarstva Grad Delnice se opredjeljuje za razvojno gospodarske projekte i jačanje utjecaja pri njihovoj provedbi. Provođenje navedenih aktivnosti rezultirat će poboljšanjem socijalnog statusa građana, a u konačnici i smanjenjem potreba za odvijanjem socijalno usmjerenih programa.

Sudjelovanjem članova šire zajednice poboljšava se komunikacija između privatnog i javnog sektora, odnosno poduzetnika i predstavnika civilnih udruga s jedne strane, te predstavnika lokalne samouprave s druge strane, čime se dobiva sinergijski učinak u odvijanju gospodarsko razvojnih aktivnosti.

Proces planiranja polazi od sadašnjeg stanja i usmjerenja na viziju. Traženje strateških putova kroz strateške prioritete, provedbene mjere i aktivnosti, rezultira u ostvarivanje dugoročnih ciljeva iz vizije. Stoga je vizija prvi sadržaj od kojeg se polazi i kod kojeg završava proces strateškog planiranja i strateškog djelovanja u implementaciji Strateškog razvojnog programa.

SAŽETAK

Grad Delnice se prvi puta spominje još davne 1482. godine. Grad se nalazi na području Gorskog Kotara, te posjeduje specifičnu umjereno kontinentalnu klimu s elementima planinske, što uvelike utječe na cjelokupno gospodarsko stanje Grada. Prema podacima Popisa stanovništva iz 2011. godine na području Grada Delnice živilo je 5.952 stanovnika, te se kao i u većini Hrvatske populacija od 1991. godine do 2011. godine smanjila za 13,21%.

Zadnjih godina Grad ulaže velika sredstva kako bi stanovnicima, ali i investitorima, pružio zadovoljavajuću komunalnu infrastrukturu, prvenstveno vodovodnu i elektroenergetsku, dok se u rekonstrukciju sustava odvodnje tek planira uložiti.

Gospodarstvo Grada Delnica u prošlosti se baziralo na iskorištavanju šuma i preradi drva, obzirom da šume na području Grada Delnice predstavljaju najvažniji gospodarski resurs ovog kraja, zauzimajući 68,73% površine Grada. Danas je najveći broj zaposlenih u djelatnostima iz skupine trgovine na malo i veliko, dok je prerađivačka industrija na drugom mjestu u ukupnom boju od 325 poduzeća i obrta na području Grada. Grad Delnice ulaže velike napore kako bi kroz poticaje i olakšice u 6 (šest) poduzetničkih zona ojačao gospodarstvo ovoga kraja i zaustavio depopulaciju i iseljavanje stanovništva. Zadnjih 6 (šest) godina, od 2010. – 2016. zabilježen je pad broja nezaposlenih osoba za čak 14%, što dovoljno govori o ukupnom razvitku Grada Delnica kroz godine.

Kao važan resurs u navedenim nastojanjima Grada ističu se krajobrazne vrijednosti i zaštićena prirodna baština. Delnice na svom prostoru imaju i vrlo atraktivno područje kupske doline koja zajedno s NP "Risnjak" može činiti specifičnu turističku ponudu. Park – šume, sportsko - rekreacijski turizam, lovni turizam, samo su neki od prednosti i potencijala ovoga kraja koje turistička zajednica Grada Delnica, zajedno sa ostalim turističkim zajednicama Gorskog Kotara, pokušava ujediniti u cjelovitu i jedinstvenu ponudu. Kroz područje Grada prolazi i koridor Ekološke mreže (NATURA 2000) koja obuhvaća područja očuvanja značajna za ptice te vrste i stanišne tipove. Osim bogate prirodne baštine, na području Grada postoji i 5 (pet) zaštićenih kulturnih dobara, koja zajedno sa navedenom prirodnom baštinom predstavljaju važan resurs za turizam, odnosno razvoj gospodarstva Grada.

Društvena infrastruktura Grada Delnice, kao skupina središnjih uslužnih funkcija, najuže je povezana sa razvitkom i razmještajem svojih korisnika, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta života. Kako u Gradu djeluju mnoge gradske i državne institucije, 3 (tri) osnovne škole i jedna srednja škola, a zdravstvena zaštita stanovništva osigurana je preko Doma zdravlja, Grad Delnice se s pravom smatra administrativnim i upravnim središtem Gorskog Kotara.

Krajnja svrha cjelokupnog procesa strateškog planiranja i izrade Strategije razvoja jest osigurati višu kvalitetu života za sve stanovnike Grada Delnica, pokazati načine razvoja gospodarstva, turizma, kulture, kako bi se poboljšala kvaliteta života i okruženja, kroz smanjenje nezaposlenosti i stvaranjem pozitivne razvojne perspektive područja. Definirani smjer razvoja služi Gradskom vijeću kao kvalitetna podloga za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, a stanovnicima Grada Delnice omogućuje sudjelovanje u razvoju njihovog Grada.

ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA GRADA DELNICA

1. OPĆI PODACI

1.1. Geoprometni položaj

Geoprometni položaj Hrvatske ističe i označava vrednovanje geostrateških, geopolitičkih i položajnih vrijednosti koje Hrvatsku ističu kao značajni strateški prostor u prometnom povezivanju Zapadne i Srednje Europe s Jugoistočnom, te posebno izlazu na Jadran, Mediteran i na kraju, na svjetska mora.

Upravo se Primorsko – goranska županija ističe prema važnosti prometnog povezivanja kontinentalne i primorske Hrvatske, a shodno navedenom posjeduje i stratešku poveznicu povezivanja Srednje Europe i Sredozemlja. Navedena geoprometna prednost pridonosi značaju ovog prostora, pa iskorištavanje te prednosti, uz aktiviranje prostornih, demografskih i gospodarskih potencijala, predstavlja temeljna polazišta budućeg rasta i razvoja.

Slika: Republika Hrvatska i Primorsko Goranska županija

Izvor: www.burzarada.net

Grad Delnice nalazi se u Primorsko-goranskoj županiji u prostornoj cjelini - Gorskom kotaru. Primorsko-goranska županija je podijeljena na tri osnovne cjeline: goransko (Gorski kotar), priobalno i otočno područje. Ovi prostori bitno se razlikuju i po naseljenosti, strukturi i tipovima naselja, funkcionalnoj opremljenosti, te gospodarskim, demografskim i ekološkim prilikama. Gorski kotar je smješten na sjevero - istočnom i kontinentalnom dijelu Primorsko-goranske Županije, a područje Gorskog kotara obuhvaća cca 21% županije.¹

U Primorsko-goranskoj županiji, Grad Delnice nalazi se na sjevero-istočnom dijelu županije, te graniči sa gradovima Čabar i Bakar, te općinama Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad i Brod Moravice. Grad Delnice na sjeveru graniči s Republikom Slovenijom.

¹ Prostorni plan uređenja Grada Delnica 2001.

Slika: Republika Hrvatska, Gorski kotar, Delnice

Izvor: TZ Gorski kotar

Područje grada Delnica predstavlja sastavni dio spoja kontinentalne i primorske Hrvatske. Kroz teritorij grada prolazi i strateški važna prometnica, autocesta A6 Rijeka – Zagreb, te državne ceste D3, D32 i D203. Grad Delnice posjeduje i željeznički i autobusni kolodvor.

Područje grada Delnica zauzima površinu od 230 km² ili 23.003,00 ha (8,84% ukupne površine županije). U svom sastavu ima 55 naselja u kojima je, prema popisu stanovništva iz 1991. godine, živjelo 6.858 stanovnika, u 2001. 6.262 stanovnika, odnosno 5.952 stanovnika 2011. godine.

Naselje su: Bela Vodica, Belo, Biljevina, Brod na Kupi, Crni Lug, Čedanaj, Dedin, Delnice, Donja Krašićevica, Donje Tihovo, Donji Ložac, Donji Okrug, Donji Turni, Gašparci, Golik, Gornja Krašićevica, Gornje Tihovo, Gornji Ložac, Gornji Okrug, Gornji Turni, Grbajel, Guče Selo, Gusti Laz, Hrvatsko, Iševnica, Kalić, Kočičin, Krivac, Kupa, Kuželj, Leska, Lučice, Mala Lešnica, Malo Selo, Marija Trošt, Plajzi, PodgoraTurkovska, Požar, Radočaj Brodski, Raskrižje Tihovo, Razloge, Razložki Okrug, Sedalce, Srednja Krašićevica, Suhor, Ševalj, Turke, Vela Voda, Velika Lešnica, Zagolik, Zakrajc Turkovski, Zalesina, Zamost Brodski, Zapolje Brodsko i Zelin Crnoluški.

Naselje Delnice čine prometno najvažniji dio, centar Gorskog kotara, te predstavljaju „vrata“ preko kojih prolaze svi infrastrukturni prometni i energetske koridori.

1.2. Reljef

Grad Delnice nalazi se na području Gorskog kotara, koji čini visoravan prosječne visine od 700 do 900 m sa koje se uzdižu planine i vrhovi sa visinama i iznad 1500 m.n.m. (Risnjak, Bjelolasica). Naselje Delnice se nalazi na visini od 698 m, okružen vrhovima Drgomalj, Petehovac i Japlenški vrh. Nasuprot visokim vrhovima, reljef karakteriziraju polja u kršu i doline. Doline su povoljne za obitavanje stanovništva, a posebno se ističe Kupska dolina na 210 m.n.m. Osim Delničkog polja, ističu se Dedinsko polje i polja u dolini Kupe.

Područje grada Delnica karakterizira tipično krški reljef sa vapnenačko-dolomitnim stijenama. Na čistoj vapnenačkoj podlozi često izostaje pedološki pokrivača, dok se na dolomitnoj i vapnenačko-dolomitnoj podlozi stvara tanki sloj tla, što odgovara staništu biljnih vrsta sa plitkim korijenjem, odnosno sastojinama bukve, smreke i jele. Takav karakterističan vegetacijski pokrov na stijenskoj podlozi naziva se "zeleni krš", koji je nastao kao posljedica specifične konfiguracije reljefa i klimatskih obilježja, odnosno dovoljnom količinom vlage i padalina.

Krška područja karakterizira poniranje površinskih tokova.

Slika: Reljef

Izvor: TZ Delnice

1.3. Klima

Na području grada Delnica prevladava umjerena kontinentalna klima koja ponekad prelazi u planinsku. Prosječna godišnja temperatura zraka na ovom području kreće se oko 7,7 °C. Najniže temperature kreću se u prosjeku oko -1 °C, a najviše prosječne temperature iznose oko 16 °C, dok prosječna godišnja relativna vlažnost zraka iznosi 84,50%.

Na području Gorskog kotara najhladniji mjesec je siječanj, a najtopliji srpanj. Najviše naoblake ima u rujnu, a magle u studenome i prosincu, dok su najvedriji dani u godini u kolovozu. Najviše oborina ima u studenome i prosincu, a najmanje u srpnju i kolovozu.

Zime su duge i oštre, u prosjeku traju 106 dana, obiluju snježnim oborinama i temperaturama koje dosežu -8 °C. Ljeta su kratka i svježja s temperaturom zraka koja rijetko prelazi 25 °C.

Stoga se najveći porast temperature javlja u periodu između travnja i svibnja, dok se najveći pad temperature javlja između listopada i studenog.

Na području grada Delnica prosječan godišnji srednji broj hladnih dana je oko 125, ledenih oko 23, studenih 31, toplih oko 23, a vrući se dani mogu očekivati oko 2 puta godišnje.

Mnogo je vlage, te ne izostaju pojave magle i mraza, a godišnje (u prosjeku) padne 2.079 l/m² kiše. Najmanje magle ima u ljetnim mjesecima dok se u hladnijem dijelu godine magla javlja gotovo svaki treći, četvrti dan.

Broj dana sa kišom godišnje iznosi 142 dana, dok broj dana sa snijegom iznosi 45,7. Srednji broj dana sa snijegom na tlu (> 1 cm) iznosi 82,8, dok je maksimalne visine snijega na tlu iznosila (cm) 160. Snijeg prevladava u siječnju i veljači, dok su mjeseci bez snijega lipanj, srpanj, kolovoz i rujanj. Za delničko područje karakteristično je trajanje snježnog pokrivača od oko 80 dana godišnje.

Srednji broj oblačnih dana (srednja dnevna naoblaka veća od 80%) iznosi 171,9, a samo u kolovozu broj vedrih dana premašuje broj oblačnih dana.

Podaci o oborini pokazuju velik broj oborinskih dana, a podaci o srednjoj mjesečnoj i godišnjoj relativnoj vlazi potvrđuju da je područje grada Delnica područje vlažne klime.

Srednji broj dana s jakim vjetrom (6 Beauforta) iznosi 10,2. Jaki vjetrovi su u delničkom području rijetki, a olujnih gotovo i nema.

Od ukupno 32 dana s grmljavinom u godini, više od polovice se javljaju u ljetnim mjesecima.

Slika: Delnice pod snijegom

Izvor: TZ Delnice

1.4. Geološka obilježja

Na području grada Delnica nalaze se sedimentne naslage kao stijenska podloga iz razdoblja karbona, perma, trijasa, jure i kvartara. Na području Gorskog kotara nalaze se najstarije klasične sedimentne stijene iz razdoblja gornjeg karbona (glinoviti šejlovi, pješčenjaci i polimiktni konglomerati).

Naslage iz perma odnose se na flišolikeklastite gdje se izmjenjuju konglomerati i pješčenjaci različite veličine zrna, siltiti i šejlovi te pri vrhu barit i dolomit. Pretežito se nalaze na zapadnom dijelu područja između Zelina Crnoluškog i Crnog Luga, zatim između Razloga i Okrugata te na sjeveru uz dolinu rijeke Kupe. Nekoliko širih zona tih klastičnih stijena proteže se istočnim dijelom područja grada Delnica.

Za razdoblje trijasa karakteristične su izmjenične naslage karbonatnih i klastičnih naslaga, dolomiti, škriljavi tinčasti pješčenjaci i siltiti, te se u najmlađim naslagama pojavljuju dolomitni vapnenci. Veće površine oblikovane u trijaskim naslagama nalaze se između Crnog Luga i Razloga, kao i na području od Delnica prema jugoistoku, a manje južno od doline Kupe.

Za razdoblje jure karakteristično je formiranje karbonatnih stijena, pa su tako na području grada Delnica u mlađem razdoblju jure u gornjim slojevima ustanovljene izmjenične vapnenačke i dolomitne stijene. U juri su nastali reljefno viši dijelovi grada Delnica, kao što su zapadni obronci masiva Risnjaka na zapadu, područje između kanjona i doline Kupe na sjeverozapadu, središnji dio teritorija između Crnog Luga i Delnica te predio oko Kupjačkog vrha na istoku.

Na području grada Delnica naslage iz razdoblja kvartara raznolikog su litološkog sastava i geneze. Najznačajniji litogenetski tipovi su crvenica, padinske tvorevine i naplavine. Crvenica je najrašireniji pokrivač na karbonatnim naslagama, naročito na vapnencima.

Padinske tvorevine vrlo su raširene kao pokrivač na klastitima iz paleozoika i trijasa, gdje prevladava mješavina odlomaka i pjeskovito-prašinsto-glinovitog materijala.

Naplavine se sastoje od mješavine šljunka, pijeska, mula, a mjestimično i valutica. Veći sedimenti se nalaze u dolini Kupe te njenih pritoka: Lešnice i Curka. Naplavine također pokrivaju depresiju u području samih Delnica te Sungera.

Cjelokupni teritorij grada Delnica pripada gorskokotarsko-goteničkoj strukturalnoj jedinici, koja je dio regionalne geodinamske jedinice Dinarik. Na području Gorskog kotara navlake i uzdužni i poprečni rasjedi dijele ovo područje u niz manjih ili većih tektonskih blokova. Do danas se pod utjecajem tektonskih pokreta promjenio pravac globalnog stressa od pravca SI-JZ na pravac S-J, zbog promjene smjera kretanja Jadranske ploče prema sjeveru.

Područje grada Delnica nalazi se sjeveroistočno od seizmotektonski aktivne zone širine oko 30 km koja se proteže od Klane preko Rijeke i Vinodola, a obuhvaća i sjeveroistočni dio otoka Krka. Ispod te zone je najveće tonjenje i najveća dubina Moho-diskontinuiteta od preko 40 km. Sile stressa i reakcije na njega kao i gravitacija stvaraju koncentraciju napona u dubini što izaziva potrese. Prva je na

poručju Fužina, jugostočno od teritorija grada Delnica, dok druga prolazi sjevernim dijelom teritorija, približno dolinom Kupe.²

1.5. Hidrografska obilježja

Područje krškog reljefa Gorskog kotara karakteriziraju vodotoci koji završavaju u ponornim zonama. Zbog pretežno više nadmorske visine, prostornog položaja i vodne snage, dio vodotoka se koristi za vodoopskrbu a planira se i korištenje voda za dobivanje električne energije. U Primorsko-goranskoj županiji vodotoci Gorskog kotara obuhvaćaju 77% ukupnih vodotoka, dok jezera imaju udio od 60% (Lokvarsko jezero 179,17 ha, Lepenica 878,33 ha, Bajer 31,98 ha, sa ukupno 1.089,48 ha).

Na području Gorskog kotara nalaze se tri vodoopskrbna rezervata: sliv izvora Kupe, crnoluški sliv i sliv rječice (ili vodotoka) Lokvarke, a rijeka Kupa je sa pritocima najznačajniji vodotok tog šireg područja.³ Goranskim područjem prolazi i razvodnica Jadranskog i Crnomorskog sliva, koji se nalaze relativno blizu, na udaljenosti svega oko 12 km. Crnomorski sliv okuplja jedno od najvodonosnijih područja Hrvatske sa godišnjom količinom oborina od 3.500 mm, a to su poslivovi Crnoluške depresije. Vodotoci Crnoluške depresije teku na nadmorskoj visini od oko 700 m.n.m. i tako imaju velik hidroenergetski potencijal, završavajući u ponornim zonama krškog reljefa. Na njima se vrše hidrološka promatranja te organiziraju turističke aktivnosti.⁴

Kraj samog naselja Delnice protiče Potok, dok se sa sjevero-istočne strane Grada nalazi rijeka Kupnica koja izvire podno naselja Turni. Rijeka Kupica se, zajedno sa više manjih vodotoka u dolini Kupe, ulijeva u rijeku Kupu. Sa jugo-zapadne strane na udaljenosti od oko 12 km uz mjesto Fužine prostiru se dva jezera: Omladinsko, jezero Lepenica i Bajersko jezero, dok se kraj naselja Lokve nalazi Lokvarsko jezero.

²Prostorni plan uređenja Grada Delnica 2001.

³Strateški plan održivog razvoja Gorskog kotara 2010.-2013.

⁴Prostorni plan uređenja Grada Delnica 2001.

2. STANOVNIŠTVO

Stanovništvo predstavlja presudnu okosnicu društveno-ekonomskog razvoja. Razvoj nekog područja prvenstveno ovisi o ljudskim potencijalima i sposobnostima lokalnih stanovnika da iskoriste mogućnosti koje im se pružaju u vlastitom, regionalnom, nacionalnom i europskom okruženju.

Prema podacima Popisa stanovništva 2011. godine na području grada Delnica živi 5.952 stanovnika. Udio muškaraca u ukupnom broju stanovnika je 49.23%. Udio stanovništva grada Delnice u ukupnom broju stanovnika Primorsko – goranske županije (296.195 prema Popisu 2011.) iznosi 2%.

Tablica: Kretanje broja stanovnika na području Grada

	1991. godina	2001. godina	2011.godina
Broj stanovnika	6.858	6.262	5.952
Razlika		8,69%	4,95%

Izvor: DZS, Popis stanovnika 2011.

Analizirajući kretanje stanovništava na području grada Delnica u razdoblju od posljednjih 20 godina može se uočiti trend opadanja broja stanovništva na ovom području po stopi od 4,95%, kao posljedica ratnih zbivanja 1991. godine, ali i procesa deruralizacije i odlaska stanovništva, posebno mlađe populacije, u veće gradove.

Tablica: Kretanje broja stanovnika po naseljima u razdoblju od 1991. do 2011. godine

	Broj stanovnika 1991. godine	Broj stanovnika 2001. godine	Broj stanovnika 2011. godine
Bela Vodica	30	31	24
Belo	23	13	9
Biljevina	5	5	4
Brod na Kupi	176	248	207
Crni Lug	322	291	253
Čedanj	12	11	9
Dedin	78	73	93
Delnice	4.696	4.451	4.379
Donja Krašićevica	0	0	0
Donje Tihovo	11	8	5
Donji Ložac	13	8	6
Donji Okrug	7	3	2
Donji Turni	0	0	0
Gašparci	34	17	15
Golik	23	18	16
Gornja Krašićevica	5	5	2
Gornje Tihovo	24	8	6
Gornji Ložac	11	13	10
Gornji Okrug	5	4	2
Gornji Turni	22	15	13
Grbajel	21	21	17
Guče Selo	56	44	27
Gusti Laz	33	17	4
Hrvatsko	72	59	49
Iševnica	12	20	9

Kalić	5	4	4
Kočičin	2	1	1
Krivac	44	28	23
Kupa	14	11	8
Kuželj	49	35	52
Leska	0	2	3
Lučice	382	337	332
Mala Lešnica	9	2	8
Malo Selo	104	79	62
Marija Trošt	61	58	46
Plajzi	0	0	0
PodgoraTurkovska	13	10	8
Požar	23	17	8
Radočaj Brodski	47	49	40
Raskrižje Tihovo	16	5	7
Razloge	28	10	8
Razloški Okrug	8	9	5
Sedalce	24	21	16
Srednja Krašićevica	1	0	0
Suhor	0	0	0
Ševalj	10	3	0
Turke	58	44	31
Vela Voda	14	6	0
Velika Lešnica	23	22	16
Zagolik	3	3	0
ZakrajcTurkovski	6	2	2
Zalesina	102	53	41
Zamost Brodski	38	39	36
Zapolje Brodsko	77	29	34
Zelin Crnoluški	6	0	0
UKUPNO	6.858	6.262	5.952

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Usporedbom navedenih podataka vidljivo je smanjenje broja stanovnika, po stopi 13,21% između 1991. godine i 2011. godine. Depopulacija na području grada, vidljiva popisom iz 2011. godine, uglavnom je izazvana prirodnim padom (više stanovnika umire nego što se rađa) te ekonomskim problemima, prvenstveno nezaposlenosti i odlaskom u veća urbana središta zbog veće mogućnosti bolje zarade i lakšeg zapošljavanja. Ne promijene li se navedeni trendovi, isti će dugoročno uzrokovati značajne probleme.

Najveća koncentracija stanovnika nalazi se u naselju Delnice koje je administrativno-upravno, gospodarsko, obrazovno-kulturno, zdravstveno-socijalno, uslužno i sportsko središte grada Delnica. Naselje Delnice broji 4.379 stanovnika što čini 73,5% ukupnog broja stanovnika grada. Pojedina seoska naselja su u potpunosti nenaseljena, dok nemali broj naselja broji manje od 10 stanovnika. Ovakav neravnomjeran razmještaj stanovništva uzrokuje velike razlike u razvijenosti i kvaliteti života između naselja, te otežava daljnja ulaganja u povećanje komunalnog i stambenog standarda tih naselja.

Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 25,88 stanovnika/km² a među pojedinim se naseljima bilježe značajne razlike. Najrjeđe naseljena su naselja koja nemaju stanovnika (Zelin Crnoluški, Donji Turni,

Plajzi, Srednja Krašićevica, Suhor, Ševalj i Zagolik), dok su najgušće naseljena područja naselja Zapolje Brodsko, Delnice i Brod na Kupi, od kojih prednjači Brod na Kupi sa 345 stanovnika/km².

Tablica: Gustoća naseljenosti po naseljima

Naselje	Broj stanovnika	Površina (km2)	Gustoća naseljenosti
Bela Vodica	24	3,81	6,30
Belo	9	1,6	5,63
Biljevina	4	0,19	21,05
Brod na Kupi	207	0,6	345,00
Crni Lug	253	9,63	26,27
Čedanj	9	0,68	13,24
Dedin	93	15,3	6,08
Delnice	4.379	24,27	180,43
Donja Krašićevica	0	0,23	-
Donje Tihovo	5	0,44	11,36
Donji Ložac	6	2,25	2,67
Donji Okrug	2	0,77	2,60
Donji Turni	0	4	-
Gašparci	15	4,33	3,46
Golik	16	1,23	13,01
Gornja Krašićevica	2	0,4	5,00
Gornje Tihovo	6	1,64	3,66
Gornji Ložac	10	1,08	9,26
Gornji Okrug	2	0,11	18,18
Gornji Turni	13	2,34	5,56
Grbajel	17	5,54	3,07
Guče Selo	27	4,12	6,55
Gusti Laz	4	2,5	1,60
Hrvatsko	49	4,03	12,16
Iševnica	9	1,06	8,49
Kalić	4	3,99	1,00
Kočičin	1	1,75	0,57
Krivac	23	1,8	12,78
Kupa	8	0,77	10,39
Kuželj	52	8,21	6,33
Leska	3	13,24	0,23
Lučice	332	26,72	12,43
Mala Lešnica	8	0,44	18,18
Malo Selo	62	22,47	2,76
Marija Trošt	46	3,8	12,11
Plajzi	0	0,98	-
PodgoraTurkovska	8	3,67	2,18
Požar	8	1,72	4,65
Radočaj Brodski	40	1,69	23,67
Raskrižje Tihovo	7	0,62	11,29
Razloge	8	5,99	1,34
Razloški Okrug	5	3,21	1,56
Sedalce	16	1,18	13,56
Srednja Krašićevica	0	0,39	-
Suhor	0	0,52	-
Ševalj	0	0,56	-

Turke	31	3,37	9,20
Vela Voda	0	2,53	-
Velika Lešnica	16	6,47	2,47
Zagolik	0	2,93	-
ZakrajcTurkovski	2	1,64	1,22
Zalesina	41	8,01	5,12
Zamost Brodski	36	1,37	26,28
Zapolje Brodsko	34	0,19	178,95
Zelin Crnoluški	0	7,33	-
UKUPNO	5.952	230	25,88

Izvor: DZS, popis stanovništva 2011.

2.1. Dobna i spolna struktura stanovništva

Promatrajući spolnu strukturu stanovništva, kao i u ostatku Republike Hrvatske, od ukupnog broja stanovnika veći udio 50,77% čine žene, dok je udio muškaraca 49,23%.

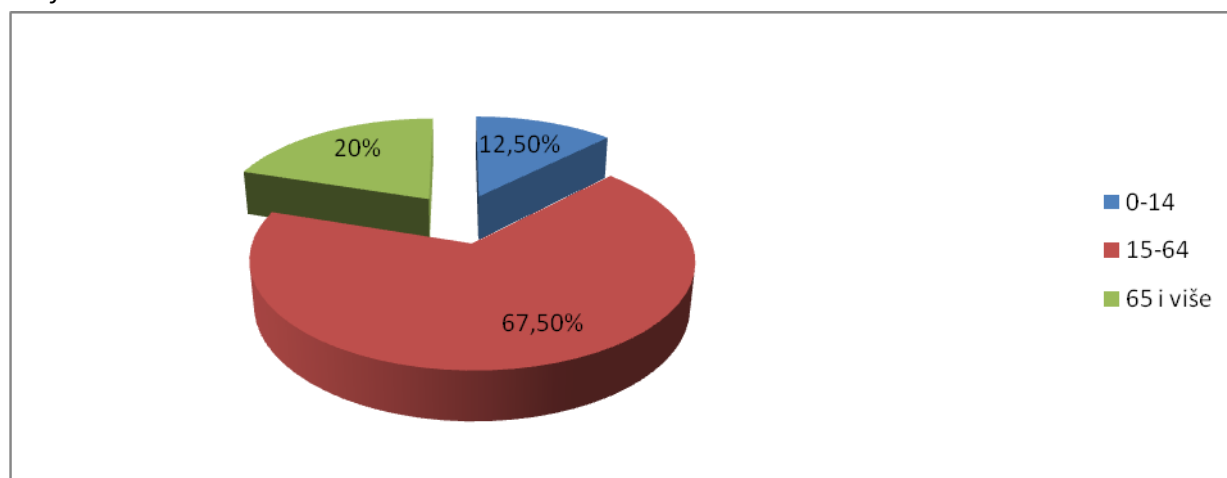
Dobna struktura stanovništva grada Delnica ukazuje na dominaciju udjela radno sposobnog stanovništva u dobi od 15-64 godine (67,5%). Dobna struktura stanovništva grada je u skladu s prosječnom dobnom strukturom na području Republike Hrvatske promatrajući udio zrelog stanovništva, dok je udio starog stanovništva (20%) veći od udjela mladog stanovništva (12,5%).

Tablica: Dobna struktura stanovnika prema spolovima

Dob	Ukupan broj stanovnika	Muškarci	Žene
0-14	740	377	363
15-64	4.016	2.081	1.935
65 i više	1.196	472	724
UKUPNO	5.952	2.930	3.022

Izvor podataka: DZS, Popis stanovnika 2011.

Grafikon: Dobna struktura stanovništva

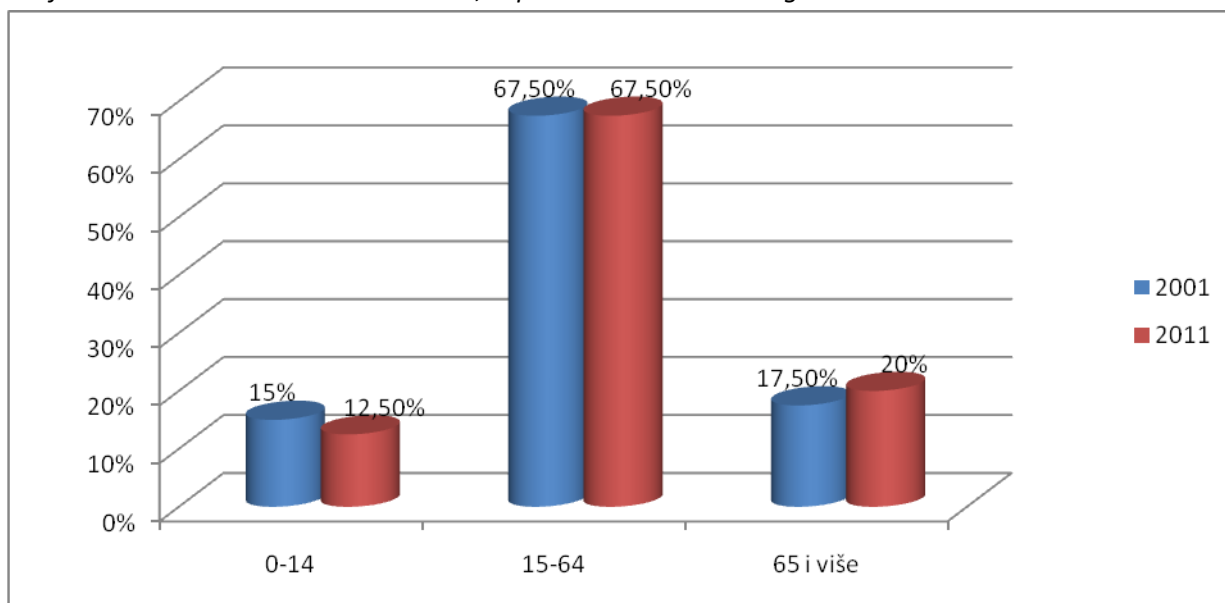

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Usporedbom podataka iz 2001. i 2011. godine razvidno je kako dominantni demografski proces koji obilježava suvremeno društvo nije zaobišao niti područje grada Delnica.

U promatranom razdoblju došlo je do smanjenja udjela mladog stanovništva, te povećanja udjela zrelog i starog stanovništva što ukazuje na prisutnost procesa starenja stanovništva. Starenje stanovništva ima većinom negativne implikacije na daljnji demografski i gospodarski razvoj. U demografskom pogledu, proces starenja stanovništva negativno utječe, kako na ukupno kretanje, tako i na strukturu stanovništva, dok u gospodarskom smislu, starenje stanovništva utječe na smanjenje broja stanovnika u radnoj dobi te na stupanj aktivnosti ukupnog stanovništva.

Grafikon: Dobna struktura stanovništva; usporedba 2001. i 2011. godina

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

2.2. Stanovništvo prema razini obrazovanja

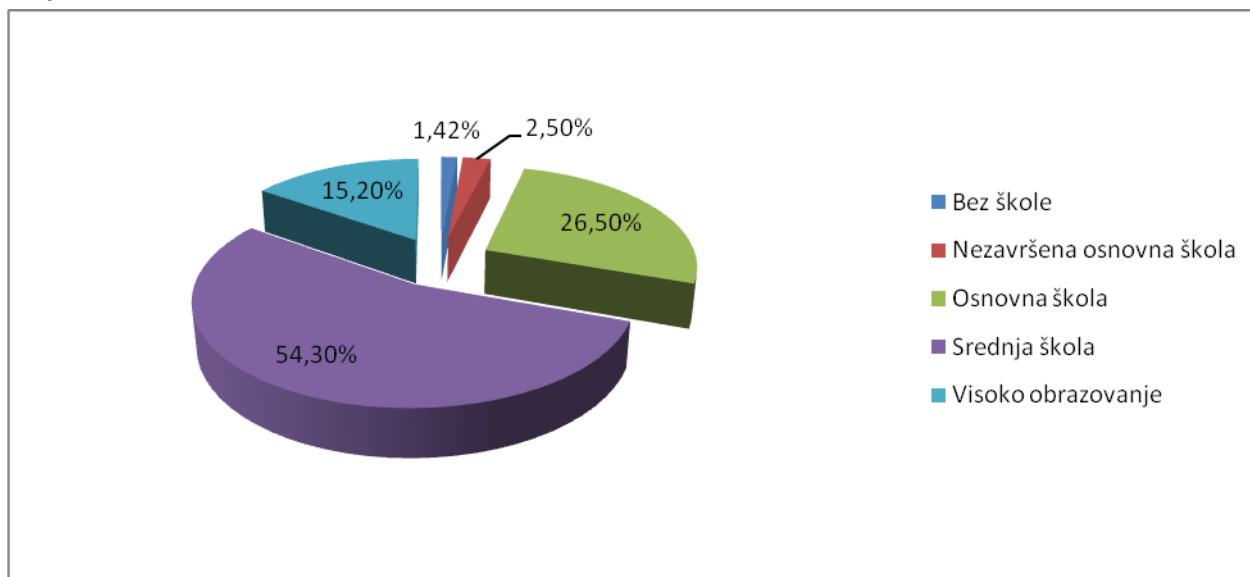
Prema razni obrazovanja struktura stanovništva je sljedeća:

Od ukupno 5.212 stanovnika starih 15 i više godina, 30,42 % ima nisku stručnu spremu (bez škole, nezavršena osnovna škola i osnovna škola), 54,30% stanovništva ima srednju stručnu spremu (trogodišnje i četverogodišnje srednje škole i gimnazije), dok udio visokoobrazovanih (viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studiji, fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studiji, magisteriji i doktorati) iznosi 15,20 % što je iznad državnog prosjeka.⁵

Povećanjem broja visokoobrazovnog stanovništva stvaraju se pretpostavke za razvoj modernije strukture gospodarstva na području grada Delnica.

⁵ DZS, Popis stanovnika 2011.

Grafikon: Obrazovna struktura stanovništva

Izvor: DZS, Popis stanovnika 2011.

Detaljniju strukturu možemo vidjeti u sljedećoj tablici:

Tablica: Obrazovna struktura stanovništva

Naziv	Spol	Ukupno	Bez škole	1.-3.	4.-7.	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje
Grad	sv.	5.212	74	28	102	1.381	2.832	795
Delnice	Muškarci	2.553	18	10	34	468	1.654	369
	Žene	2.659	56	18	68	913	1.718	426

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

3. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Izgrađena infrastruktura temelj je kvalitete života stanovništva nekog područja i neophodan preduvjet razvoja. Visoki stupanj izgrađenosti komunalne, prometne i javne infrastrukture omogućuje kvalitetniji komunalni standard, bolje uvjete života, ali i olakšava privlačenje potencijalnih ulagača.

3.1. Prometna infrastruktura

Okosnicu cestovnog sustava na području grada Delnica čini autocesta A6 (Čvorište Bosiljevo 2 (A1) – Delnice – Rijeka (čvorište Orehovica, A7), te državna cesta D3 G.P. Goričan (granica Republike Mađarske) – Čakovec – Varaždin – Breznički Hum – Zagreb – Karlovac – Rijeka (D8), državna cesta D32 (G.P. Prezid (granica Republike Slovenije) – Delnice (D3) i državna cesta D203 (G.P. Brod na Kupi (granica Republike Slovenije) – Delnice (D3).

Na području grada razvijena je i mreža županijskih cesta ukupne duljine 42,6 km. Naselja unutar Grada povezana su mrežom lokalnih cesta ukupne duljine 15,5 km, dok su ostale ceste na području grada u kategoriji nerazvrstanih cesta u ukupnoj dužini 72,53 km.

Tablica: Popis cesta

Oznaka	Opis ceste	Duljina/km
A6	Čvorište Bosiljevo 2 (A1) – Delnice – Rijeka (čvorište Orehovica, A7)	10,4
D-3	G.P. Goričan (granica Republike Mađarske) – Čakovec – Varaždin – Breznički Hum – Zagreb – Karlovac – Rijeka (D8)	13,245
D-32	G.P. Prezid (granica Republike Slovenije) – Delnice (D3)	6,833
D-203	G.P. Brod na Kupi (granica Republike Slovenije) – Delnice (D3)	2,607
Ž-5031	Čabar (D305) – Plešće – Zamost – Hrvatsko	1,3
Ž-5032	Crni Lug (D329 – Gornje Jelenje (D3)	6,0
Ž-5033	Gašparci (Slo) – Brod na Kupi – Brod Moravice – D3	25,4
Ž-5184	D3 - Lučice	1,8
	Spojna cesta od Ž5031 Hrvatsko do Ž5033 Gašparci	5,3
L-58022	D201 – Radočja	3,0
L-58031	Zalestina (D3) – Stari Laz – Ž5069	2,0
L-58102	L58022 – Zakrajc Brodski – Gorica – Ž5032	2,5
L-58112	Nacionalni park Risnjak – Crni Lug – Ž5032	1,8
L-58113	Delnice (D203) – Petehovac	5,1

Izvor: I. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Delnica (SN PGŽ 11/13)

Tablica: Registar nerazvrstanih cesta na području Grada Delnica

Red. br	Oznaka ceste	Dužina (km)	Broj karte	INV Broj	Naziv ulice, naselje	Vrsta kolnika	Kat.čestica/kat.općina
1	GK01	0,06	E20-40	23104	Hrvatsko	asfaltbeton	671, 672/1, 672/2 k.o. Razloge
2	GK02	0,19	E20-40,50	23104	Hrvatsko	asfaltbeton	3262/1, k.o. Razloge
3	GK02a	0,14	E20-40	23104	Hrvatsko	asfaltbeton(0,09) makadam(0,05)	3261/1, 3621/2, 3261/3,k.o. Razloge
4	GK03	0,18	E20-42	23093	Turke	asfaltbeton	7465, 3082, k.o. Turke
5	GK04	0,08	F20-42	23093	Turke	asfaltbeton	3080/1, k.o.Turke
6	GK05	0,53	F20-42,43	23140	Turke	asfaltbeton	7466, k.o. Turke
7	GK05a	0,58	F20-42,43	23141	Turke-vikend naselje Sedalci	makadam	7467/5, k.o. Turke
8	GK05B	6,00	F20-41,F19-01, F19-02,F20-42	23098, 23099	Podgora- Požar	asfaltbeton(0,46), makadam(5,54)	cesta je djelomično ucrтана
9	GK06	0,57	F20-42,43	23091	Sedalce	asfaltbeton	cesta nije ucrтана
10	GK07	0,11	F20-42	23091	Sedalce	asfaltbeton	7467/5, k.o. Turke
11	GK08	0,47	F19-04	23082	Kočičin	asfaltbeton	5720,321/4,321/5 ,9999/22, 9999/24 k.o. Grbajel
12	GK10	0,27	F19-4,14	23111	put za groblje Kuželj	beton	5695, 5710, k.o. Grbajel
13	GK11	0,28	F19-14	23112	Kuželj (prema Sloveniji)	asfaltbeton	5677,3496,3497,3498, 3499, k.o. Grbajel
14	GK12	0,03	F19-14	23113	Kuželj (kod mosta Bjelica)	asfaltbeton	5709, k.o. grbajel
15	GK13	3,86	F19-3,13,14	23114	Kuželj-Zagolik	makadam	cesta nije ucrтана
16	GK14	0,16	F19-13	23142	Zagolik	makadam	5699, k.o. Grbajel
17	GK15	0,76	F19-13	23115	Zagolik-Suhor	makadam	5695, k.o. Grbajel
18	GK16	0,28	F19-16	23118	Brod na Kupi-Kralja Zvonimira	asfaltbeton	75/98,75/138 k.o. Brod na Kupi
19	GK16a	0,13	F19-16	23052	Brod na Kupi-Goranska	asfaltbeton	91/1, k.o. Brod na Kupi
20	GK16b	0,07	F19-16	23049	Brod na Kupi-Ante Starčevića	asfaltbeton	75/89, k.o. Brod na Kupi

21	GK17	0,30	F19-16	23083	Krivac	makadam	7731,7732 k.o. Brod na Kupi
22	GK17a	0,11	F19-16	23116	Zapolje	makadam	7711 k.o. Brod na Kupi
23	GK17b	0,44	F19-16	23117	Nadkrivac	makadam	7733/1,7734 k.o. Brod na Kupi
24	GK18	0,27	F19-16	23097	Zamost	asfaltbeton	7717 k.o. Brod na Kupi
25	GK19	0,23	F19-16	23097	Zamost	asfaltbeton	7719,7720 k.o. Brod na Kupi
26	GK20	0,19	F19-16	23144	Pavka	asfaltbeton	7726 k.o. Brod na Kupi
27	GK20a	1,05	F19-8,17	23072	Čedanj-Kupa	asfaltbeton	7159,7027 k.o. Belo
28	GK20b	0,06	F19-16	23076	Golik	makadam	7139 k.o. Belo
29	GK20d	0,28	F19-26	23074	Ložac Brodski	makadam	cesta nije ucrtana
30	GK20e	0,12	F19-16	23076	Golik	makadam	7140 k.o. Belo
31	GK20f	0,55	F19-16	23081	Iševnica	makadam	7864/1 k.o. Brod na Kupi
32	GK21	0,10	E 19-30	23107	Malo Selo	asfaltbeton	2989/1 k.o. crni Lug
33	GK22	0,10	E 19-30	23107	Malo Selo	asfaltbeton	cesta nije ucrtana
34	GK23	0,15	E 19-30	23107	Malo Selo	asfaltbeton	2989/1 k.o. crni Lug
35	GK24	0,33	E 19-30, F 19-21	23107	Malo Selo	asfaltbeton	cesta nije ucrtana
36	GK25	0,82	F19-25	23095	Velika Lešnica	asfaltbeton	7740,7742,7745, 7747 k.o. Brod na Kupi
37	GK25a	0,17	F19-25	23120	Tihovo Donje	makadam	7778,7779 k.o. Brod na Kupi
38	GK25b	0,36	F19- 25,35	23121	Raskrižje Tihovo	asfaltbeton(0,25), makadam(0,11)	7779 k.o. Brod na Kupi
39	GK25c	0,31	F 19-25	23122	Tihovo Gornje	makadam	7773,7774 k.o. Brod na Kupi
40	GK25d	0,08	F19-25	23120	Tihovo Donje	makadam	7779 k.o. Brod na Kupi
41	GK26	0,20	F19-25	23095	Velika Lešnica	asfaltbeton	7746,7747 k.o. Brod na Kupi
42	GK26a	0,35	F19- 25,26	23105	Mala Lešnica	makadam	7739 k.o. Brod na Kupi
43	GK28	0,21	E19-40	23054	Bela Vodica	asfaltbeton	2530,2531/1 k.o. Crni Lug
44	GK29	0,10	E 19-40	23145	Bela Vodica- vikend naselje	asfaltbeton	2999 k.o. Crni Lug
45	GK30	0,19	E 19-40	23146	Bela Vodica- vikend naselje	asfaltbeton	3002/4 k.o. Crni Lug
46	GK31	0,38	E 19-40	23060	Crni Lug-ulica Risnjak	asfaltbeton	2982/1,3002/1 k.o. Crni Lug
47	GK32	0,21	E19-40	23056	I.G.Kovačića	asfaltbeton	324/1 k.o. Crni Lug
48	GK33a	0,19	E 19-40	23060	Crni Lug-ulica Risnjak	asfaltbeton	3023/1 k.o. Crni Lug
49	GK34	0,41	E 19-40	23062	Crni Lug-	asfaltbeton	2982/1 k.o. Crni Lug

					Školska		
50	GK35	0,15	E 19-40	23059	Crni Lug-Pintarska	asfaltbeton	2984 k.o. Crni Lug
51	GK35a	0,12	E 19-40	23061	Crni Lug-Selska-prilaz	asfaltbeton	cesta nije ucrtana
52	GK36	0,21	E 19-40	23057	Crni Lug-Kovačeva	asfaltbeton	2986/1 k.o. Crni Lug
53	GK36a	0,07	E 19-30	23058	Crni Lug-1.maja	asfaltbeton	2986/1 k.o. Crni Lug
54	GK37	0,88	F 19-33	23023	Delnice-Lovačka	asfaltbeton(0,58) makadam(0,30)	1387/29,1395/58 k.o. Delnice I
55	GK38	0,07	F 19-33	23023	Delnice-Lovačka	asfaltbeton	1395/7 k.o. Delnice I
56	GK39	0,60	F19-33,34	23009	Delnice-Doli	asfaltbeton	1387/29,1387/31 k.o. Delnice I, 14004/3 k.o. Delnice II
57	GK39a	0,18	F19-34	23123	Delnice-prilaz stara abulanta	makadam	14005/1 k.o. Delnice II
58	GK40	0,19	F 19-34	23031	Delnice-Prilaz Doli I	asfaltbeton	13950/50,13995/3,13950/60, 13950/48 k.o. Delnice II
59	GK41	0,17	F19-34	23032	Delnice-Prilaz Doli II	asfaltbeton	1385/4 k.o. Delnice I
60	GK42	0,23	F19-34	23008	Delnice-Delnička	asfaltbeton	1387/31,1374 k.o. Delnice I, 13950/1, 13990/13 k.o. Delnice II
61	GK43	0,39	F19-34	23012	Delnice-Goranska	asfaltbeton	12003/3 k.o. Delnice II
62	GK44	0,20	F19-34	23045	Delnice-Vidikovac	asfaltbeton	1365,1395/7 k.o. Delnice I
63	GK45	0,41	F19-34	23022	Delnice-Kuti	asfaltbeton	15985/1,12003/3,12003/1, 12003/2 k.o. Delnice II, 1118/2 k.o. Delnice I
64	GK46	0,72	F19-34	23020	Delnice-K.P.Krešimira	asfaltbeton	12460/16,13860/20,13896, 13994/2 k.o. Delnice II
65	GK47	0,66	F19-34	23005	Delnice-bana J. Jelačića	asfaltbeton	12460/17,13860/20,13894/1, 13829,13978 k.o. Delnice II
66	GK48	0,11	F19-34	23124	Delnice-kod Osnovne škole	asfaltbeton	14610/7 k.o. Delnice II
67	GK49	0,39	F19-34	23021	Delnice-Kralja Zvonimira	asfaltbeton	13860/20 k.o. Delnice II

68	GK50	0,68	F19-34	23047	Delnice-Zrinska do vojarnje	asfaltbeton	15986,16033,k.o. Delnice II,11124/3, 11124/4 k.o. Delnice I
69	GK50a	0,15	F19-34	23125	Delnice-cesta prema groblju	asfaltbeton	13701 k.o. Delnice II
70	GK51	0,14	F19-34	23019	Delnice-kneza Domagoja	asfaltbeton	13979 k.o. Delnice II
71	GK52	0,17	F19-34	23028	Delnice-Ograja	asfaltbeton	13823 k.o. Delnice II
72	GK53	0,48	F19-34	23011	Delnice-Frankopanska	asfaltbeton	15996 k.o. Delnice II
73	GK54	0,39	F19-34	23018	Delnice-Kamenita do Supilove	asfaltbeton	14232,14157/1,13994/9 k.o. Delnice II
74	GK55	0,13	F19-34	23017	Delnice-Kamenita	asfaltbeton	13968/8 k.o. Delnice II
75	GK56	0,59	F19-34	23037	Delnice-Sajmišna	asfaltbeton	15997,15998/1 k.o. Delnice II
76	GK57	0,26	F19-34	23034	Delnice-prolaz braće Šnajder	asfaltbeton	14116,14072,14051, 14018/1 k.o. Delnice II
77	GK58	0,27	F19-34	23026	Delnice-Matice Hrvatske	asfaltbeton	13998/7,14034 k.o. delnice II
78	GK59	0,27	F19-34	23040	Delnice-Stjepana Radića	asfaltbeton	14064 k.o. Delnice II
79	GK60	0,28	F19-34	23041	Delnice-Školska	asfaltbeton	14117 k.o. Delnice II
80	GK61	0,31	F19-33,34	23002	Delnice-Amerikanska	asfaltbeton	14129/1 k.o. Delnice II
81	GK62	0,42	F19-33,34	23003	Delnice-Ante Starčevića	asfaltbeton	15999/1,14017 k.o. Delnice II
82	GK62a	0,14	F19-33,34	23043	Delnice-Trg 138. brigade HV	asfaltbeton	15999/1 k.o. Delnice II
83	GK63	1,71	F19-33,34	23039	Delnice-Frana Supila	asfaltbeton	15979/1,15984 k.o. Delnice II
84	GK64	0,49	F19-34	23126	Delnice-Potok	asfaltbeton	15983,12142 k.o. Delnice II
85	GK65	0,14	F19-34	23007	Delnice-Bolfova	asfaltbeton	15984 k.o. Delnice II
86	GK66	0,31	F19-34	23014	Delnice-Šetalište IGK	asfaltbeton	14610/4 k.o. Delnice II
87	GK67	0,66	F19-34,44	23027	Delnice-Mesnička	asfaltbeton(0,39), neuređeni (0,33)	15993/1 k.o. Delnice II
88	GK67a	0,23	F19-34	23069	Delnice-spoj Mesnička	asfaltbeton	15995/2 k.o. Delnice II

					cesta BNK		
89	GK68	0,41	F19-34,44	23013	Delnice-Grabanj	asfaltbeton (0,30), makadam (0,11)	15995/1 k.o. Delnice II
90	GK69a	1,91	F 19-45	23127	Polane	asfaltbeton	11165 k.o. Delnice I
91	GK70	0,64	F19-44	23128	Delnice-žičara	asfaltbeton(0,20), neuređeni kolnik(0,44)	15168,16007 k.o. Delnice II,11160/3, 5360/4 k.o. Delnice I
92	GK70a	1,10	F 19-44	23033	Delnice-Podštor	asfaltbeton	15994/2,16117,16029 k.o. Delnice II
93	GK71	0,12	F19-44	23035	Delnice-prolaz HŠ	asfaltbeton	16118 k.o. Delnice II
94	GK72a	0,25	F 19-44	23024	Delnice-Srednja škola	asfaltbeton	15724/4 k.o. Delnice II
95	GK72b	0,14	F19-44	23024	Delnice-Srednja škola	asfaltbeton	15724/4 k.o. Delnice II
96	GK73	0,52	F19-43,44	23016	Delnice-Japlenški Vrh	asfaltbeton	16001 k.o. Delnice II
97	GK74	0,78	F19-44	23038	Delnice-S.S.Kranjčević a	asfaltbeton	15608,15374 k.o. Delnice II
98	GK75	0,08	F19-44	23042	Delnice-T.Ujević	asfaltbeton	15608 k.o. Delnice II
99	GK76	0,10	F 19-44	23004	Delnice-A.Šenoa	asfaltbeton	15403,15433/1, 16042/1 k.o. Delnice II
100	GK77	0,12	F 19-44	23001	Delnice-A.G.Matoša	asfaltbeton	15387/1,16042/1 k.o. Delnice II
101	GK78	0,33	F 19-43,44	23129	Delnice-Podlučki vrh	asfaltbeton	cesta nije ucrтана
102	GK79	0,22	F19-43	23030	Delnice-Ploškovo	asfaltbeton	15751/4 k.o. Delnice II
103	GK80	1,01	F 19-43	23046	Delnice-Vučnik	asfaltbeton	16002, k.o. Delnice II, 10827/4 k.o. Delnice I
104	GK81	0,09	F 19-43	23046	Delnice-Vučnik	asfaltbeton	15768 k.o. Delnice II
105	GK81a	0,08	F 19-43	23139	cesta prema V1	makadam	11201/4 k.o. Delnice I
106	GK82	0,17	F 19-43	23046	Delnice-Vučnik	asfaltbeton	15774/2,15733/2 k.o. Delnice II
107	GK83	0,19	F19-43	23046	Delnice-Vučnik	asfaltbeton	16043,16042/1 k.o. Delnice II
108	GK84	0,42	F 19-43	23015	Delnice-Javornik	asfaltbeton	11221/3, k.o. Delnice I
109	GK85	0,39	F 19-44	23064	Lučice-Kendar	asfaltbeton(0,17), makadam(0,22)	10709/21,10709/61, 10709/67 k.o. Delnice I
110	GK86	0,31	F 19-44	23106	Lučice-Stare Lučice	asfaltbeton	10709/14,11213/2,11214 k.o. Delnice I
111	GK87	0,45	F19-44	23066	Lučice-Novo naselje	asfaltbeton	10592/7,10596/21,10599/5 k.o. Delnice I
112	GK87a	0,26	F19-44	23067	Lučice-Ograja	asfaltbeton	10567/16 k.o. Delnice I

					Donja		
113	GK88	0,20	F19-44	23068	Lučice-Ograja Gornja	asfaltbeton	10567/13 k.o. Delnice I
114	GK89	1,46	F 19-44	23131	Lučice- poslovna zona K3	asfaltbeton	10708/12,6201/25,112 00/5, 11200/8 k.o. Delnice I
115	GK91	0,60	F19-14	23078	Grbajel	asfaltbeton	5671 k.o. Grbajel
116	GK91a	0,24	F19-14	23078	Grbajel	makadam	4443,5677 k.o. grbajel
117	GK91b	0,14	F19-14	23092	Ševal-vikend naselje	makadam	4470/2 k.o. grbajel
118	GK92	0,24	F19-14	23143	Guče selo- izvor Bjelica	asfaltbeton	5677,5662 k.o. grbajel
119	GK92a	0,20	F19-14	23079	Guče selo	makadam	5659 k.o. Grbajel
120	GK93	0,18	F19-11	23103	Gornji Okrug	makadam	cesta nije uctana
121	GK94	3,50	F19- 11,10	23133	Donja Krašičevica	makadam	cesta nije uctana
122	GK94a	9,05	F19- 11,10,01	23102	Razloge	asfaltbeton	cesta nije uctana
123	GK94b	0,58	F19-10	23148	Razloge- Petreti	makadam	cesta nije uctana
124	GK94c	0,08	F19-10	23149	Razloge- Pavlići	makadam	cesta nije uctana
125	GK95	0,06	E19-20	23133	Donja Krašičevica	makadam	cesta nije uctana
126	GK96	0,43	E19-20	23134	Donja Krašičevica	makadam	cesta nije uctana
127	GK97	0,10	F19-11	23150	Donji Okrug	makadam	cesta nije uctana
128	GK97a	0,22	F19-11	23151	Razloški Okrug	asfaltbeton	cesta nije uctana
129	GK97b	0,09	F19-11	23152	Razloški Okrug	asfaltbeton	cesta nije uctana
130	GK97c	0,37	F19-11	23101	Biljevina	makadam	cesta nije uctana
131	GKR1	0,09	F19-34	23157	Delnice-rotor	asfaltbeton	14004/3,14001/8,1401 8/1,14001/7, 14001/2,14001/1 k.o. Delnice II
132	GL01	0,64	F19- 44,F18- 04	23153	Lučička cesta	asfaltbeton	10569/4,10708/8,1070 9/15,10677/4, 11200/2,11221/3,1120 0/3 k.o. Delnice I
133	GL02	1,46	F19- 44,F18- 04	23153	Presika	asfaltbeton	11200/2 k.o. Delnice I
134	GL03	0,24	F 19-44	23136	Lučice- Radnička	asfaltbeton	10677/4,10668/3,1066 8/13 k.o. Delnice I
135	GL04	0,50	F 19-45	23073	Dedin	makadam	11178,11179 k.o. Delnice I
136	GL04a	0,21	F 19-46	23154	Dedin-naselje	asfaltbeton	11186 k.o. Delnice I
137	GL04b	1,80	F 19-	23155	Dedin-	makadam	cesta nije uctana

			45,46		vikendice		
138	GL04c	0,37	F 19-44	23132	Dedin Romi	makadam	11215/13 k.o. Delnice I
139	GL05	0,78	F19-36	23137	Turni Gornji	asfaltbeton	7792/1,7790 k.o. Brod na Kupu
140	GL06	0,47	F 19-50	23138	Zelin Crnoluški	asfaltbeton	cesta nij
141	GK98	0,16	F 20-40	23159	Hrvatsko	asfaltbeton (0,12m), neuređeno (0,04)	628/1,628/4 k.o. Razloge- cesta djelomično ucrtana
142	GK99	1,00	F 19-27	23160	Zeleni vir	makadam	7920 k.o. Brod na Kupu
	Ukupno	72,53					km

Izvor: Grad Delnice, podaci iz 2016. Godine

Tablica: Udio i duljina cesta

VRSTA CESTE	DULJINA (km)	UDIO %
Autoceste	10,4	11,41
Državne	22,6	24,88
Županijske	42,6	46,72
Lokalne	15,5	17,00
UKUPNO	91,18	100

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru 2014-2018

Što se tiče željezničkog prometa, trenutno kroz grad Delnice prolazi željeznička pruga za međunarodni promet M202 Zagreb – Karlovac – Rijeka koja pripada koridoru RH2 (prema odluci o razvrstavanju željezničkih pruga NN 003/2014 od 10.01.2014.) u duljini od 4.00 km.

3.2. Elektroenergetska mreža i javna rasvjeta

„Najznačajniji elektroenergetski objekt na području obuhvata je trafostanica 100/35 kV Delnice. Maksimalno vršno opterećenje trafostanice iznosi 16 MVA, što znači da svojim sadašnjim kapacitetom dugi niz godina osigurava nesmetan prirast opterećenja. Iz navedene trafostanice izvedeno je napajanje za cijelo područje Gorskog kotara. Vodovi 35 kV naponskog nivoa izvedeni su pretežito kao nadzemni, a u manjem dijelu podzemnim kabelima. Područje sadrži i trafostanicu 35/20 kV Delnice iz koje se na 20 kV naponskom nivou osigurava napajanje grada i susjednih općina.

Javna rasvjeta je izvedena kao samostalna podzemna, a djelomično u sklopu nadzemne niskonaponske mreže ili na zasebnim stupovima i zadovoljava sadašnje potrebe.“⁶

⁶Izvješće o stanju u prostoru 2014-2018

3.3. Telekomunikacijska infrastruktura

Telekomunikacijski promet je uspostavljen preko izgrađene telekomunikacijske infrastrukture: centrale, telekomunikacijske mreže i telefonskih priključaka.⁷ Područje grada je u potpunosti pokriveno fiksnim telefonskim linijama, mobilnom mrežom te ADSL mrežom. Telekomunikacijska infrastruktura je do nedavne pojave interneta zadovoljavala potrebe građana, no sadašnje stanje nalaže modernizaciju sustava.

3.4. Plinoopskrba

Prostornim planom Županije primorsko - goranske usvojena je trasa međunarodnog transportnog plinovoda Italija - Hrvatska. Na trasi kopnenog dijela magistralnog plinovoda određene su mjerno redukcijske stanice (MRS) kao mjesta priključka županijske mreže plinovoda.

Na području grada Delnica Plinacro d.o.o. upravlja magistralnim plinovodom Pula – Karlovac DN 500/75. Prema podacima dobivenim od Plinacro d.o.o. plinovod je ukupne duljine 191.255 m, a duljina unutar grada Delnica iznosi 11.045 m. Kao što je ranije navedeno, na području grada Delnica nalazi se MRS (mjerna redukcijska stanica) Delnice, nazivnog kapaciteta 800 m³/h.⁸

3.5. Vodoopskrbni sustav

„Vodoopskrbni sustav Grada Delnica dio je regionalnog sustava vodoopskrbe Županije povezan na njega preko podsustava »Lokve« - regionalni vodoopskrbni sustav Gorski Kotar.“⁹ „Na području Grada Delnica vodoopskrba je rješena manjim sustavima, međusobno odvojenim, koji koriste vodu iz lokalnih izvorišta. Pokrivenost vodovodnom mrežom je 90% stanovnika. Osnovni problemi vodoopskrbe su zaštita voda na izvorištima, koja su u krškom terenu izuzetno podložna zagađenjima sa površine, zatim zastarjelost i mali kapaciteti objekata i cjevovoda, te veliki gubici u cjevovodu.

Duljina kojom javna vodoopskrbna mreža prolazi kroz područje jedinice lokalne samouprave Grad Delnice iznosi 48,70 km (Delnice 39, 10 km; Crni Lug 6,61 km; Brod na Kupi 2,99 km). Prosječna potrošnja pitke vode iznosi 144,99 l/stanovniku.“¹⁰

„Postojeće vodospreme su Skakaonica (1.000 m³) i Petehovac (1.000 m³). U naseljima Kupske doline čiji vodoopskrbni sustavi nisu integrirani u sustav kojim upravlja ovlašteno komunalno poduzeće potrebno je izvršiti sanaciju postojećih cjevovoda, vodozahvata, vodosprema i druge opreme, dograditi sustav koji će u konačnoj fazi činiti jednu cjelinu. Postepeno s realizacijom pojedine faze sustava potrebno je vršiti integraciju istog u vodoopskrbni sustav Grada Delnica.

⁷Izvešće o stanju u prostoru 2014-2018

⁸Izvešće o stanju u prostoru 2014-2018

⁹I. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Delnica (SN PGŽ 11/13)

¹⁰Izvešće o stanju u prostoru 2014-2018

Za naselje Crni Lug mora se iznaći trajno i pouzdano rješenje alternativne vodoopskrbe u ekstremno sušnim periodima, zbog zastarjelosti i neekonomičnosti postojećeg sustava predviđa se izgradnja novog opskrbnog cjevovoda naselja Dedin iz smjera Kupjaka.“¹¹

3.6. Odvodnja

„Odvodnja otpadnih voda na području Grada Delnica zaostaje za razvojem vodoopskrbe, posljedica toga je činjenica da dobar dio objekata koji je priključen na vodoopskrbu nije priključen na kanalizacijski sustav.

U većini domaćinstava problem odvodnje riješen je septičkim jamama s upojnim bunarima. Duljina kojom kanalizacijska mreža prolazi kroz područje jedinice lokalne samouprave Grad Delnice je 22,6 km (SJO Delnice 21,00 km; SJO Kuželj 1,00 km; SJO Hrvatsko 0,60 km).

Broj i kapacitet uređaja za pročišćavanje otpadnih voda: UPOV Delnice 6660 ES, UPOV Hrvatsko 80 ES. Za pročištač Delnice (5000 ES) ishođena je Potvrda na glavni projekt te je proveden postupak javne nabave za odabir izvođača, te je sklopljen ugovor s izvođačem¹², a puštanje uređaja u pogon očekuje se do srpnja 2016. Postojeći uređaj (BIO DISK) u Crnom Lugu planira se rekonstruirati i osposobiti za rad.

Odvodnja otpadnih voda naselja Delnice, Brod na Kupi, Krivac, Lučice i Crni Lug predviđena je priključivanjem na kanalizacijsku mrežu sa uređajem za pročišćavanje, a za odvodnju otpadnih voda manjih naselja s malim brojem stanovnika, predviđena je izgradnja septičkih jama (nepropusnih ili trostepenih sa upojem) ili na drugi način sukladno posebnim sanitarno-tehničkim uvjetima.

U naselju Brod na Kupi planirana je izgradnja kanalizacijskog kolektora prema postojećem glavnom projektu (SUSTAV JAVNE ODVODNJE U NASELJU BROD NA KUPI - GLAVNI PROJEKT, Mapa 1., Br. Projekta 4/08, OPATIJA PROJEKT-HIDRO), a paralelno bi se izvodila i parcijalna sanacija vodovodnog cjevovoda i kućnih priključaka.“¹³

3.7. Gospodarenje otpadom

Komunalni otpad je otpad iz kućanstva, otpad koji nastaje čišćenjem javnih i prometnih površina te otpad sličan otpadu iz kućanstva koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima. Gospodarenje komunalnim otpadom u nadležnosti je gradova i općina koji organiziraju i obavljaju djelatnosti prikupljanja komunalnog otpada, odvojenog prikupljanja otpada, prikupljanja i odvoza glomaznog otpada, čišćenja divljih odlagališta te odlaganja komunalnog otpada na odlagališta. Djelotvorno i po okoliš neškodljivo zbrinjavanje kućnog i komunalnog otpada predstavlja temeljnu

¹¹I. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Delnica (SN PGŽ 11/13)

¹²Izvešće o stanju u prostoru 2014-2018

¹³I. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Delnica (SN PGŽ 11/13)

osnovu za očuvanje prirode i urbanog standarda. Smanjenje količina otpada i njegovo organizirano i kontrolirano zbrinjavanje, osnovne su pretpostavke za uspješno rješavanje problema zbrinjavanja otpada.

Na području Grada Delnica zbrinjavanje otpada vrši tvrtka Komunalac d.o.o. Delnice - komunalno društvo koje se nalazi u vlasništvu Grada Delnica i šest općina (Općine Ravna Gora, Općine Brod Moravice, Općine Skrad, Općine Lokve, Općine Mrkopalj i Općine Fužine), te obrt „Juranić“ koji vrši prikupljanje i prijevoz otpada sa javnih površina i tvrtki. Odvojeno prikupljanje otpada (papir, plastika i staklo) na području Grada vršilo se od strane tvrtke Unija Nova d.o.o. iz Zagreba, a od 2014. djelatnost obavlja komunalno poduzeće Komunalac d.o.o. Delnice.

Otpad sa područja Grada, kao i gore navedenih jedinica lokalne samouprave zbrinjava se na odlagalištu „Sović Laz“ kojim također upravlja tvrtka Komunalac d.o.o. – Delnice. Za prikupljanje otpada na području Grada tvrtka Komunalac d.o.o. – Delnice raspolaže sa dva kamiona kapaciteta 14 m³, te obrt „Juranić“ sa 3 kamiona za prijevoz kontejnera. Miješani komunalni i neopasni proizvodni otpad se na mjestu nastanka skuplja pomoću 2.050 posuda zapremine 120 litara i 115 kontejnera kapaciteta 1.100 litara. Za izdvojeno skupljanje komponenti otpada za recikliranje koriste se namjenski kontejneri za papir, staklo i plastični otpad - ukupno 27 komada raspoređenih na 9 eko – otoka (po jedan kontejner za svaku od navedenih vrsta otpada na svakom od eko – otoka). Eko – otoci su u vlasništvu tvrtke Komunalac d.o.o. Svi kontejneri na eko – otocima zapremine su 2 m³.

Komunalni otpad sa područja Grada odvozi se prema utvrđenom rasporedu jedanput tjedno. Komunalni otpad sa javnih površina sakuplja se prema potrebi. Krupni i metalni otpad prikuplja se dva puta godišnje, privremeno s pohranjuje na odlagalištu Sović Laz, odakle ga preuzima na daljnju obradu tvrtka JADRANMETAL d.o.o. iz Pule. U sklopu istih akcija preuzimaju se i stara vozila. Sa područja Grada Delnica se na taj način godišnje prikupi cca 50 m³. Posude raspoređene na eko – otocima tvrtka Komunalac d.o.o. prazni po pozivu nadležne službe Grada, a najmanje jednom mjesečno. Na području Grada Delnica ilegalno odlaganje otpada je tijekom posljednjih godina svedeno na minimalnu mjeru akcijama i zahvatima poduzetim od strane Gradske uprave (informiranje javnosti, kontinuirana sanacija i nadziranje postojećih ilegalnih odlagališta), tvrtke Komunalac d.o.o. – Delnice te neprofitne udruge građana „Arterija“. Značajnije lokacije otpadom onečišćenog tla su lokacije: Dedin 1, Dedin 2, Brod na Kupi (kod romskih naselja) i Crni Lug.¹⁴

Prema planu gospodarenja otpadom u Gradu Delnice za razdoblje 2010. – 2017; najveći problem kako na području Županije, tako i na području Grada Delnica je i dalje vrlo nizak stupanj primarne selekcije, odnosno odlaganje otpada bez prethodne separacije, odlaganje otpada bez prethodne pred-obrade i analize otpada odnosno eluata, te neadekvatni kapaciteti za prihvata otpada (posebno korisnih frakcija).

Lokacija Sović Laz je prostorno planskom dokumentacijom Županije i Grada predviđena kao lokacija pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta te kao lokacija za odlaganje bio-otpada. Pretovarna stanica Sović Laz sadržana je u projektu Marinščina te je u tijeku priprema za izgradnju iste. Prikupljeni nerazvrstani komunalni otpad prevozi će se na Marinščinu gdje će biti trajno deponiran. Također je u tijeku priprema dokumentacije za izgradnju reciklažnog dvorišta u kojem će se vršiti izdvajanje korisnih komponenti otpada.

¹⁴ Plan gospodarenja otpadom u Gradu Delnice za razdoblje 2010. – 2017.

3.8. Groblja

Grobljima upravlja komunalno poduzeće Risnjak-Delnice d.o.o.. Prema Prostornom planu uređenja Grada Delnica na području Grada (izuzimajući naselja u okviru NP "Risnjak") postoji sedam groblja u sljedećim naseljima: Crni Lug, Delnice, Hrvatsko, Kuželj, Marija Trošt, Turke i Zamost Brodski.¹⁵ Izvršeno je proširenje groblja Delnice i groblja u Brodu na Kupi.

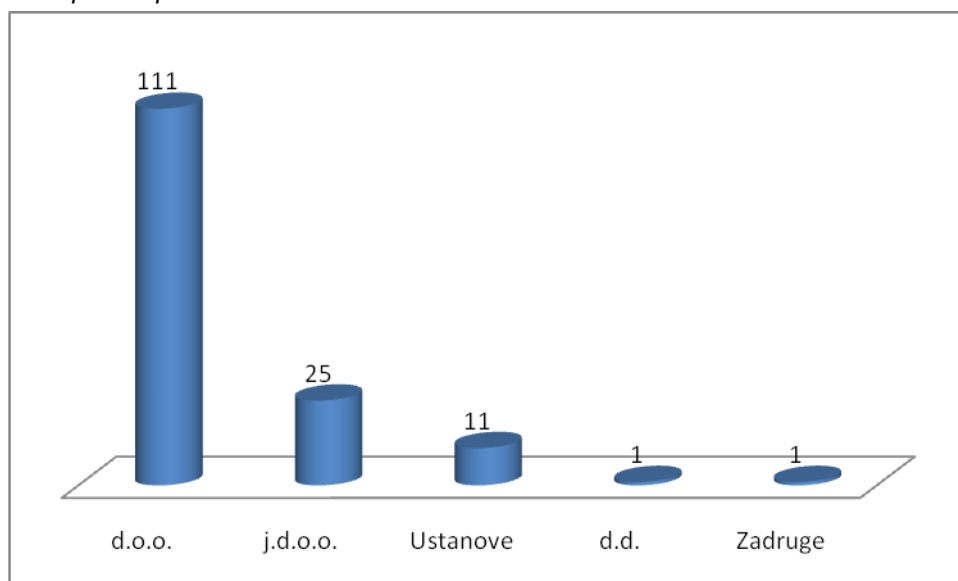
¹⁵ Prostorni plan uređenja Grada Delnica 2001.; I. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Delnica (SN PGŽ 11/13)

4. GOSPODARSTVO

Gospodarstvo na području Grada Delnica u prošlosti se uglavnom baziralo na iskorištavanju prirodnih resursa, posebice drvene mase. Ovakav oblik predstavlja i potencijalnu okosnicu budućeg razvoja sa prioritetom razvoja šumarstva, prerade drva i proizvoda od drva, poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na proizvodnju hrane, preradu poljoprivrednih proizvoda, mlijeka, specifičnih poljoprivrednih sorti i vrsta, stočarstva, transporta i prijevoza, skladištenja, čistih tehnologija, inovacija i IT pogona te turizma, ugostiteljstva i pružanja usluga.

Sukladno Odluci Vlade o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 158/2013), Grad Delnice razvrstan je u IV. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske. Indeks razvijenosti Grada Delnice iznosi 102,75% prosjeka Republike Hrvatske. Prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, prosječni NETO dohodak percapita (2010. god -2012. god) iznosi 32.679, dok je prosječna stopa nezaposlenosti od 2010. godine do 2012. godine iznosio 14,80 %. Bitan pokazatelj je i podatak da je udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu od 16 do 65 godina, iznosi 79,47%.

Graf: Poduzeća prema pravnom obliku:

Izvor: Registar poslovnih subjekata

4.1. Poduzetništvo i obrtništvo

Prema podacima Registra poslovnih subjekata Republike Hrvatske, na području Grada Delnica postoji ukupno 176 poduzeća. Prema pravnom obliku 111 poduzeća je registrirano kao društvo s ograničenom odgovornošću, 25 je jednostavnih društva s ograničenom odgovornošću, 11 ustanova, 1 zadruga te jedno dioničko društvo.

Prema podacima Obrtnog registra iz 12. mjeseca 2015. godine na području Grada registrirano je 149 aktivnih obrta.

Tablica: Popis poduzeća i obrta prema djelatnostima

NKD-u	Djelatnost	Poduzeće	Obrt	Ukupno
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5	13	18
B	Rudarstvo i vađenje	0	0	0
C	Prerađivačka industrija	33	14	47
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	3	0	3
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	3	3	6
F	Građevinarstvo	23	18	41
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	39	34	73
H	Prijevoz i skladištenje	6	16	22
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	14	14	28
J	Informacije i komunikacije	3	4	7
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	2	2
L	poslovanje nekretninama	1	0	1
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	20	10	30
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5	4	9
O	Javna uprava i obrana, obavezno socijalno osiguranje	1	0	1
P	Obrazovanje	5	1	6
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3	2	5
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	7	0	7
S	Ostale uslužne djelatnosti	5	14	19
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	0	0	0
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0
UKUPNO		176	149	325

Izvor: Registar poslovnih subjekata

Prema gore navedenim podacima, vidljivo je kako je najveći broj poslovnih subjekata registriran za djelatnosti skupine G - trgovina na malo i veliko (22%), zatim slijedi C - prerađivačka industrija (18.75%), F - građevinarstvo (13%), te M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (11%).

Prema broju zaposlenih na području Grada nema velikih poduzeća, četiri poduzeća su srednje veličine, 146 je malih, dok je ostalih 26 svrstano u kategoriju „neodređeno“. Među tvrtkama koje zapošljavaju veći broj radnika su poduzeće GORAN d.o.o. koje zapošljava 87 radnika na području graditeljstva. Zatim Palfinger proizvodna tehnologija Hrvatske d.o.o. sa, također, 87 zaposlenih na području proizvodnje metalnih konstrukcija. Poduzeće Dragunja d.o.o. ima 69 zaposlenih i bavi se poslovima obrade i presvlačenja metala, dok poduzeće INGRO d.o.o. ima 54 zaposlena na području trgovine na malo.

Prema ukupnom prihodu najveća poduzeća na području su Palfinger proizvodna tehnologija Hrvatska d.o.o., ENERGY PELLETS d.o.o. i GEC GP d.o.o.

4.2. Poljoprivredne djelatnosti

Analizom prostornih pokazatelja za 2011. godinu, evidentirano je da u ukupnoj površini od 230 km² teritorija Grada Delnice najznačajniji segment zauzimaju šumske površine, kako slijedi:¹⁶

- Šumske površine pod gospodarskim šumama pokrivaju cca 68% površine ukupnog prostora Grada i čine jednu od temeljnih postavki budućeg razdoblja
- Ostale poljoprivredne i šumske površine zauzimaju cca 8% ukupne površine Grada
- Poljoprivredne obradive površine zauzimaju cca 4% ukupne površine Grada
- Gospodarske djelatnosti zauzimaju cca 0,5% ukupnog prostora Grada

Ostala područja (površine) na prostoru Grada su rekreacijske površine (0,2%), građevinska područja (2,04%), građevinska područja posebna namjene (0,3%), izgrađeni dio građevinskog područja naselja (1%), neizgrađeni dio (0,7%), građevinska područja groblja (0,001%)

Tablica: Vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta na dan 31.12.2015.

Korišteno poljoprivredno zemljište (ha)

Naziv naselja	Oranica	Staklenik na oranici	Livada	Pašnjak	Vinogradi	Voćnjaci	Ostalo	Ukupno
Bela Vodica	0,13	0,00	0,21	1,47	0,00	0,00	0,00	1,81
Belo	0,77	0,00	5,59	0,25	0,00	0,00	0,13	6,47
Biljevina	0,00	0,00	0,31	0,05	0,00	0,00	0,00	0,36
Brod na Kupi	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,96
Crni Lug	0,68	0,00	6,92	0,00	0,00	0,63	0,00	8,23
Čedanaj	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36
Dedin	0,00	0,00	2,44	0,00	0,00	0,06	0,00	2,50
Delnice	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	2,54	0,00	2,71
Donji Ložac	0,11	0,00	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,32
Gašparci	0,00	0,00	0,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,83
Golik	0,00	0,00	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,45
Gornja	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	0,99
Krašićevica								
Gornji Ložac	0,00	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,57
Grbajel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,13
Guče Selo	0,00	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59
Hrvatsko	0,60	0,00	10,20	0,00	0,00	0,10	0,43	11,33
Iševnica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13
Kupa	0,05	0,00	1,05	0,05	0,00	0,16	0,18	1,49
Leska	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41
Lučice	0,11	0,00	0,79	0,00	0,00	0,13	0,00	7,03
Mala Lešnica	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,13	1,51
Malo Selo	0,15	0,00	8,17	0,00	0,00	0,00	0,00	8,31
Podgora	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,08
Turkovska								
Radočaj Brodski	0,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50
Razloški Okrug	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Sedalce	0,16	0,00	4,02	0,08	0,00	0,00	0,66	4,92

¹⁶ Izvješće o stanju u prostoru 2014-2018

Turke	0,00	0,00	3,16	0,00	0,00	0,00	0,00	3,16
Velika Lešnica	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05
Zakrajac	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,07
Turkovski								
Zalesina	8,52	0,00	10,16	0,00	0,00	0,00	0,00	18,68
Zamost Brodski	0,06	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
UKUPNO GRAD DELNICE	11,98	0,00	58,02	1,90	0,00	3,36	3,56	85,14

Izvor: APPRRR

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ukupno korišteno poljoprivredno zemljište na području Grada iznosi 85,14 ha. Od toga, najviše zauzimaju livade sa 58,02 ha, te oranice sa 11,98 ha. Zatim slijede ostala poljoprivredna korištena zemljišta (3,56 ha), te voćnjaci (3,36 ha) i pašnjaci (1,90 ha). Što se naselja unutar prostora Grada tiče, najviše poljoprivrednog zemljišta se koristi u naseljima Zakrajac Turkovski (18,68 ha), te Hrvatsko (11,33 ha), Malo Selo (8,31 ha) i naselje Crni Lug (8,23 ha).

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na području Grada u ARKOD sustavu prema vrsti uporabe zemljišta evidentirano je 67 subjekata, riječ je uglavnom o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, koja su prema svojoj površini, proizvodnim kapacitetima i ostvarenim ekonomskim rezultatima mala.

Tablica: Vrsta i broj poljoprivrednih gospodarstava

Tip PG-a

Broj PG-a

OBITELJSKO GOSPODARSTVO	62
OBRT	1
TRGOVAČKO DRUŠTVO	4
ZADRUGA	0
Ukupno	67

Izvor: APPRRR

Poljoprivredno – voćarska proizvodnja (voćarstvo, pčelarstvo, stočarstvo, uzgoj riba, uzgoj puževa i jelena lopatara) je raznovrsna i ne čini značajan dio gospodarstva. Udio stočarstva je vrlo malo zastupljen, te predstavlja neznatne brojke. Od poljoprivrednih kultura, najviše se uzgaja krumpir, dok je kod voćarstava posebno zastupljen uzgoj lješnjaka.

Tablica: Vrsta životinja i broj grla

VRSTA ŽIVOTINJE

BROJ GRILA

Govedo	15
Kokoši/pilići	0
Konji	0
Koze	6
Magarci	0
Ovce	52
Pure	0
Svinje	0
UKUPNO GRILA	73

Izvor: APPRRR

Ipak, značajno je spomenuti pčelare. Na području Grada djeluju dvije pčelarske udruge. Udruga pčelara Gorskog kotara „ŽBELA“ koja broji 13 članova i osnovana je s ciljem okupljanja pčelara i promicanja pčelarstva u Gorskom kotaru. Druga udruga je pčelarsko društvo „MEDUN“ koje je registrirano još davne 1973. godine i posjeduje dugotrajnu tradiciju na stručnom usavršavanju, organiziranu nabavu košnica i ostalog pčelarskog materijala. Prema podacima iz APPRRR-a, ukupan broj košnica na području Grada iznosi 314.

Na žalost, najveći problem poljoprivrednih površina na području Grada predstavljaju vrlo male i rascjepkane parcele, imovinsko pravni odnosi, te specifična vrsta klime, što uvelike otežava i onemogućuje veće proizvođače kojih u području poljoprivrede nema.

4.3. Šumarstvo i drvoprerađivačka industrija

Kao što smo ranije uvidjeli, najveći broj zaposlenih na području Grada Delnica nalazi se u prerađivačkoj industriji (primarno drvna), dok je grana poljoprivreda, lov i šumarstvo na trećem mjestu po broju zaposlenih. Šume na području Grada Delnica su najvažniji resurs u gospodarstvenoj funkciji ovog kraja, te zauzimaju 68,73%¹⁷ površine Grada. Površina pod šumama je 15.808,01 ha, a na jednog stanovnika Delnica dolazi 2,67 ha površina pod šumom, za usporedbu, na stanovnika Gorskog kotara 3,4 i Hrvatske 0,5.

Državnim šumama upravlja Javno poduzeće "Hrvatske šume", a privatnim šumama privatni vlasnici na osnovu izrađenih programa gospodarenja. Uprava šuma Podružnica Delnice sastoji se od 14 šumarija:

Tablica: UŠP Delnice – popis šumarija

Šumarija	Adresa	Broj telefona	Email
Šumarija Delnice	Delnice, Kralja Petra Krešimira IV 53	051/ 812 151	sumarija-delnice@hrsume.hr
Šumarija Crni Lug	Crni Lug, Bijela Vodica 44	051/ 814 450	sumarija-crni-lug@hrsume.hr
Šumarija Fužine	Fužine, Donje selo 17	051/ 829 420	sumarija-fuzine@hrsume.hr
Šumarija Gerovo	Gerovo, Pilanska 13	051/ 823 174	sumarija-gerovo@hrsume.hr
Šumarija Gomirje	Gomirje, J. Mamule 17	051/ 878 114	sumarija-gomirje@hrsume.hr
Šumarija Klana	Klana, Klana 185	051/ 808 012	sumarija-klana@hrsume.hr
Šumarija Mrkopalj	Mrkopalj, Stari Kraj 1	051/ 833 102	sumarija-mrkopalj@hrsume.hr
Šumarija Prezid	Prezid, Braće Žagar 12	051/ 829 430	sumarija-prezid@hrsume.hr
Šumarija Ravna Gora	Ravna Gora, I. G. Kovačića 97	051/ 818 307	sumarija-ravna-gora@hrsume.hr
Šumarija Rijeka	Rijeka, Zanonova 1	051/ 337 602	sumarija-rijeka@hrsume.hr
Šumarija Skrad	Skrad, Goranska 20	051/ 810 688	sumarija-skrad@hrsume.hr
Šumarija Tršće	Tršće, Matije Gupca 13	051/ 824 102	sumarija-trsce@hrsume.hr
Šumarija Vrbovsko	Vrbovsko, I. G. Kovačića 19	051/ 875 202	sumarija-vrbovsko@hrsume.hr
Šumarija Lokve	Lokve, Šetalište Golubinjak 6	051/ 831 284	sumarija-lokve@hrsume.hr

Izvor: HR Šume

¹⁷Izvjешće o stanju u prostoru Grada Delnica 2014. do 2018. god.

Slika: Kartografski prikaz javnih podataka – Uprava šuma područnica Delnice

Izvor: Hrvatske šume

Šume Nacionalnog parka Risnjak su pod posebnom zaštitom Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša i za njih je izrađen Program zaštite, očuvanja i održavanja šuma. Gospodarenje šumama vodi se po visokim standardima šumarske struke, sve u svrhu očuvanja šumskog fonda i korištenja općekorisnih funkcija šuma. Rezultat navedenog je i prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama koji su Hrvatske šume stekle zahvaljujući poštivanju ekoloških, socijalnih i ekonomskih standarda u gospodarenju šumama.

4.4. Eksploatacija mineralnih sirovina i prerađivačka industrija

U skladu s zakonima i ostalim propisima Republike Hrvatske, prilikom eksploatacije građevinsko-tehničkog kamena, postoje ograničavajući čimbenici kao što su zone zaštite izvorišta pitke vode, zaštićeni dijelovi prirodne i kulturno-povijesne baštine, blizina naselja, prometnica i sl. U odredbama Prostornog plana također je navedeno da je eksploatacija šljunka i pijeska uz korita vodotoka zabranjena.

Šira i potencijalno zanimljiva područja za eksploataciju, mogu se odrediti na temelju studije isplativosti u kojoj moraju biti analizirani tehnički i ekonomski pokazatelji, kao i ograničenja određena Prostornim planom uređenja Grada Delnica.

Prema Izvješću o stanju u prostoru Grada Delnica 2014. do 2018. god. Na području Grada Delnica trenutno nema aktivnog eksploatiranja mineralnih sirovina. Prema PPUG Delnica planirano je područje E3 – kamenolom kraj naselja Delnice.

4.5. Poduzetničke zone

„Za određivanje građevinskih područja za namjene izvan naselja određene su u PPŽ-e maksimalne ukupne površine za gospodarsku i ugostiteljsko-turističku namjenu. Za Grad Delnice dozvoljena maksimalna površina gospodarsko-poslovne namjene je 125 ha. Potreba navedenih prostora za Grad Delnice iskazana je tabelarno: gospodarsko-poslovna namjena pokriva površinu od 63,33 ha od čega je izgrađeno 26,43 ha. Gospodarsko stanje ukazuje na potrebu iniciranja i pokretanja razvoja poslovnih djelatnosti, manjih proizvodnih prostora, za koje će se ovim planom osigurati prostor za razvoj.“¹⁸

Izgradnjom poduzetničkih zona Grad Delnice nastoji potaknuti razvoj gospodarstva, povećati broj gospodarskih subjekata i povećati zaposlenost i proizvodnju. Navedeni podaci ukazuju na veliku mogućnost razvoja, budući da je samo jedna trećina poduzetničke zone izgrađena.

Tablica: Rekapitulacija površina svih poslovnih zona

Poslovna zona	Oznaka	Izgrađeni dio (m2)	Neizgrađeni dio (m2)	Raspoloživa površina (m2)	Aktivirana površina (m2)	Ukupna površina zone (m2)
PZ "Javornik"	I2-7	0	33.402	0	0	33.402
PZ "Kendar"	I1-8	45.102	54.710	33.415	33.415	99.812
PZ "Lučice"	I1-3	210.305	43.440	185.422	185.422	253.745
PZ "Delnice"	K-1	70.245	29.132	96.157	60.809	104.286
PZ "Delnice"	K-2	45.524	89.268	44.891	41.518	134.792
PZ "Malo Selo"	I2-5	19.981	0	19.981	19.981	19.981
PZ "Dedin"	I2-6	26.877	28.249	0	0	55.126
UKUPNO		418.034	278.201	379.866 (37,99 ha)	341.145 (34,11 ha)	701.144

Izvor: Grad Delnice, podaci iz 2016. godine

POSLOVNA ZONA K-1 „Delnice“

Zona je pretežito proizvodne namjene (poslovna namjena). Ukupna površina zone ove poslovne zone je 10,42 ha te je cjelokupno zemljište u vlasništvu Grada Delnica. Na navedenoj lokaciji nalaze se elektrovod, nadzemni telekomunikacijski vod, vodovod i odvodnja te cestovna infrastruktura čije dimenzije zadovoljavaju potrebe postojećih djelatnosti prisutnih poduzeća. Za ostatak zone, u tijeku je izgradnja pristupne ceste s pratećom infrastrukturom. Površina zone u funkciji je 7,02 ha, a 2,91 ha je dostupno za prodaju/najam. Cijena m2 unutar zone iznosi 29 kn/m2 s mogućnošću dogovaranja povoljnije cijene sa potencijalnim ulagačem.

POSLOVNA ZONA K-2 „Kolodvor Delnice“

Ukupna površina ove poslovne zone iznosi 13,46 ha. Vlasništvo je većinskim dijelom privatno - investitori (6,32 ha), ostatak površine nije imovinsko riješen. Na lokaciji poslovne zone K2 nalazi se elektrovod, nadzemni TK vod, vodovod i djelomično odvodnja te cestovna i željeznička infrastruktura čije dimenzije zadovoljavaju potrebe postojećih djelatnosti u istoj. U preostalom dijelu zone potrebno

¹⁸ Prostorni plan uređenja Grada Delnica 2001.

je u potpunosti riješiti imovinsko-pravne odnose te izgraditi pristupnu cestu sa pratećom infrastrukturom.

POSLOVNA ZONA I 1-3 „Lučice“

Ukupna površina zone iznosi 25,37ha te je vlasništvo nad zemljištem pretežito privatno. U sklopu i/ili u neposrednoj blizini poslovne zone nalazi se prometna infrastruktura i to pristupna cesta, državna i županijska cesta, autocesta, magistralna željeznica. Zona ima i telekomunikacijsku mrežu te je u radu je lokalna centrala LC Delnice. Vodoopskrbna mreža se sastoji od cjevovoda profila R 200 mm priključen na vodospremu kapaciteta 1.000 m³ sa odvojcima R 150 mm i R 100 mm koji opskrbljuju područje poslovne zone sanitarno-tehnološkom i protupožarnom vodom (hidrantski vod). Odvodnja otpadnih i oborinskih voda je riješena na način da se planira sustav mreže odvodnje otpadnih i oborinskih voda u smislu kanalskog prikupljanja, kondicioniranja i deponiranja. Opskrba plinom ne postoji, no područjem Delnica prolazi trasa kopnenog dijela magistralnog plinovoda Italija-Hrvatska. Površina zone koja je u funkciji iznosi 21,03ha. Neiskorištena površina zone iznosi 4,34 ha. Zona je pretežito industrijske namjene (proizvodna).

Radi strukture vlasništva, Grad Delnice nudi usluge posredovanja između vlasnika neizgrađenog dijela unutar zone i potencijalnih investitora. Za predmetnu poslovnu zonu je izrađen Urbanistički plan uređenje te nema planske zapreke za ishođenje građevinske dozvole.

POSLOVNA ZONA I 2-7 „Javornik“

Ukupna površina zone je 3,34 ha te je u cijelosti u vlasništvu Republike Hrvatske (bivši vojni objekti). Od infrastrukture u zoni se nalaze elektrovod, vodovod, telekomunikacijski vodovi te pristupna cesta. Trenutačno zona nije u funkciji. Za investiranje je dostupno 3,34 ha s pretežito industrijskom namjenom (proizvodna).

POSLOVNA ZONA I 1-8 „Kendar“

Ukupna površina zone je 9,98 ha. Izgrađeni dio zone je u privatnom vlasništvu (5,47 ha), a neizgrađeni dio je vlasništvo Grada (45,10 ha). Od infrastrukture u poslovnoj zoni u planu je izgradnja pristupne ceste, elektrovođa, vodovoda i telekomunikacijskih vodova. Unutar Poduzetničke zone »KENDAR« planirana je gradnja građevina poslovne namjene - proizvodne namjene kao i uređenje prateće infrastrukture, a planira se i gradnja i uređenje radnog prostora za potrebe malih poduzetnika u površini koja zadovoljava njihove potrebe.

POSLOVNA ZONA I 2-5 „Malo Selo“

Cjelokupna površina poslovne zone je u privatnom vlasništvu te je u funkciji. Površine je 1,99 ha sa potpunom izgrađenosti. Od infrastrukture u zoni se nalaze pristupna cesta, elektrovod, vodovod i telekomunikacijski vodovi. Poslovni subjekt koji djeluje u zoni je „Šerif grupa“ d.o.o. Cjelokupni prostor zone je u funkciji te nije na prodaju niti najam.

POSLOVNA ZONA I 2-6 „Dedin“

Površina ove zone je 5,60 ha te nije u funkciji. Pretežito je privatnog vlasništva. Od infrastrukture postoji pristupna makadamska cesta. Zbog neriješene vlasničke strukture, površina zone nije za

prodaju ni najam. Poslovna zona nalazi se na području s pretežito poljoprivrednim zemljištima te je pogodna za osnivanje pogona za poljoprivrednu namjenu (proizvodnu i prerađivačku).

Za sve navedene poslovne zone (osim poslovne zona „Malo Selo“ i poslovne zone „Dedin“), Grad nudi povlastice za buduće poduzetnike: djelomično oslobođenje od plaćanja komunalne naknade, investitori sa sjedištem na području Grada Delnice (dulje od 5 godina) imaju umanjene komunalni doprinos za 50%. Svi investitori imaju mogućnost otplate kupnje zemljišta i komunalnog doprinosa.

Također, valja spomenuti kako je Grad Delnice u vlasništvu i određenih praznih ili djelomično praznih objekata koji su namijenjeni stambenoj ili poslovnoj uporabi:

1. Dom kulture u Crnom Lugu - površine 306 m²
2. Bivša Osnovna škola u naselju Turki - površine 209 m²
3. Kino dvorana u Delnicama - površine 662 m²
4. Stara Šumarska škola u Delnicama - površine 662 m² – prenamjena u muzej Delnice, ishoda je građevinska dozvola
5. Obiteljska kuća uz Park Kralja Tomislava u Delnicama - površine 160 m² – prostor koji je namijenjen skijašima
6. Zadrugi dom u naselju Čedan - površine 107 m²
7. Prostor prodavaonice u naselju Kuželj - površine 55 m²

Svi navedeni prostori nude se za prodaju ili najam prema utvrđenim namjenama.

Osim navedenih poticaja i poduzetničkih zona koje nudi Grad Delnice, poduzetnicima je dostupan cijeli niz institucija kojima se mogu obratiti za pomoć, te dobiti bespovratna sredstva:

Primorsko-goranska županija – Grad Delnice nalaze se u Primorsko-goranskoj županiji, stoga su svi stanovnici Grada u mogućnosti koristiti poticaje i sredstva koje Županija nudi poduzetnicima. Neki od programa i pomoći su sljedeći:

- Program kreditiranja "Poduzetnik u PGŽ",
- Savjetovanje poduzetnika početnika i potencijalnih poduzetnika,
- Poduzetnik u turizmu,
- Poduzetnik u poljoprivredi itd.

Ministarstvo poduzetništva i obrta - Ministarstvo poduzetništva i obrta obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na malo i srednje poduzetništvo; obrtništvo; zadrugarstvo; poticanje izvoza i stranih ulaganja, te unapređenja konkurentnosti u području maloga i srednjega poduzetništva; ravnomjerni regionalni razvoj poduzetništva; djelovanje instrumenata gospodarskog sustava i mjera gospodarske politike na razvoj obrtništva, zadrugarstva, malog i srednjeg poduzetništva te poslovanje obrtnika i poduzetnika; poticanje primjene inovacija, novih tehnologija i osnivanja i poslovanja slobodnih i poduzetničkih zona u području maloga i srednjega poduzetništva; sustavno poticanje poduzetništva..., itd. Neki od dostupnih programa pomoći su sljedeći:

- Poduzetnički impuls
- Sufinanciranje troškova odlaska na domaće i inozemne sajmove

- Programi jačanja konkurentnosti
- Programi obrazovanja

Ministarstvo turizma - Ministarstvo turizma obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: turističku politiku Republike Hrvatske, strategiju razvitka hrvatskog turizma; razvoj i investicije u turizmu; razvitak kongresnog, seoskog, lovnog, zdravstvenog, omladinskog i drugih selektivnih oblika turizma; unaprjeđivanje i razvoj malog poduzetništva u turizmu i ugostiteljstvu; sanacijske programe u svezi s restrukturiranjem hotelsko-ugostiteljskih tvrtki, praćenje i sudjelovanje u procesu privatizacije; turističku informatiku, promicanje hrvatskog turizma u inozemstvu; sustav turističkih zajednica..., itd. Poduzetnici čiji su proizvodi/usluge usmjerene na područje turizma mogu koristiti sredstva iz nekih od programa:

- Programi razvoja turizma
- Konkurentnost turističkog gospodarstva

HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak je razvojna i izvozna banka osnovana sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva. Djelatnosti Hrvatske banke za obnovu i razvitak su: financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva, financiranje infrastrukture, poticanje izvoza, potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva, poticanje zaštite okoliša, osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika. Kreditiranjem, osiguranjem izvoza od političkih i komercijalnih rizika, izdavanjem garancija te poslovnim savjetovanjem, HBOR gradi mostove između poduzetničkih ideja i njihovih ostvarenja s ciljem osnaživanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva.

HGK - Hrvatska gospodarska komora je institucija koja predstavlja sve gospodarske subjekte u Republici Hrvatskoj. Nudi čitav niz informacija, baza podataka, poduzetničkih edukacija, pravno savjetovanje, pomaže u pronalasku poslovnih partnera, sufinancira nastupe na sajmovima, nudi informacije o izvorima financiranja poduzetnika te savjetuje pri apliciranju za EU sredstva. Obavještava o međunarodnim natječajima. Poduzetnicima iz Delnica sve navedeno dostupno je u Županijskoj komori Rijeka.

HAMAG BICRO- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije nastala je 2014. godine spajanjem Hrvatske agencije za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST) i Poslovno-inovacijske agencije Republike Hrvatske (BICRO). Svrha spajanja ovih dviju Agencija jest strateško kreiranje jedinstvenog sustava koji će poduzetnicima pružiti podršku kroz sve razvojne faze njihovog poslovanja – od istraživanja i razvoja ideje pa sve do komercijalizacije i plasmana na tržište. Djelatnost Agencije obuhvaća poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva, poticanje ulaganja u malo gospodarstvo, financiranje poslovanja i razvoja subjekata malog gospodarstva kreditiranjem i davanjem jamstva subjektima malog gospodarstva za odobrene kredite od strane kreditora, kao i davanjem potpora za istraživanje, razvoj i primjenu suvremenih tehnologija. Agencija također pruža financijsku potporu inovativnim i tehnološki usmjerenim tvrtkama u Hrvatskoj.

Osim navedenih institucija i agencija, poduzetnici Grada Delnica pomoć mogu potražiti u Lokalnoj razvojnoj agenciji PINS U Skradu. Cilj PINS-a je stvaranje što većeg broja poduzetnika kojima će se omogućiti najprije opstanak, a potom i daljnji razvoj. Zadaća PINS-a je pretvaranje poduzetničkih ideja u poduzetničke projekte čiji su nositelji osobe koje žele bilo koju vrstu vlastitog poslovanja

(obrt, trgovačko društvo, OPG). Navedena razvojna agencija pomaže poduzetnicima u osmišljavanju projekta, pronalasku natječaja za prijavu, izradi nacрта dokumenata te prijavi na natječaj i izradi dokumenata koji su potrebni uz prijavu.

4.6. OIE i energetska učinkovitost

Opći klimatski uvjeti ne daju pogodnost korištenja direktne sunčeve energije. Postoji mogućnost korištenja energije vodene snage na lokacijama strmijih korita rijeka uz potrebno osiguranje konstantne protoke na mjestima ugradnje turbina. Takav sustav bio bi prikladan za samostalnu energetska opskrbu električnom energijom.

Također, prema Izmjenama i dopunama PPU, određeno je da se unutar granica građevinskog područja naselja dozvoljava gradnja objekata i uređaja za korištenje obnovljivih izvora energije unutar zona proizvodne i poslovne namjene, te na parcelama na kojima se nalaze građevine proizvodne i poslovne namjene. Uvjeti gradnje za takvu vrstu građevina isti su kao i za gradnju poslovnih građevina u tim zonama. Također je moguće u poslovnim zonama izgraditi postojenja za proizvodnju energije (električne, toplinske) na biomasu.

4.7. Turizam

Za razvoj turizma, Grad Delnice je vrlo atraktivno područje. Područje Grada Delnica čini „Delnički trolist“ – Delnice, crnoluško-risnjački kraj i Kupska dolina. Kulturno-povijesni spomenici kao što su: kuća obitelji Klobučar-Rački i delnička župna crkva Svetog Ivana Krstitelja, dvorac obitelji Zrinski i crkva Svete Marije Magdalene u Brodu na Kupi, sve iz XVII stoljeća i drugi čine dopunu postojeće turističke ponude.

Bogatstvo šuma i raznolikost šumskog pokrova s razvijenom lovačkom infrastrukturom bitan je faktor razvoja lovnog turizma, a rijeke Kupa, Kupica i Curak pogodne su za ribolov. Uvjeti koji pogoduju razvoju turizma Delnica su: prirodna bogatstva s rijekama, planinama, šumama i Nacionalnim parkom Risnjak; prostorna, klimatska, kulturno-povijesna raznolikost, relativno ekološki očuvano područje, turistička tradicija, mir i zdrava klima, kulturno-povijesni spomenici i drugo.

Grad Delnice naročito ima kapacitete za razvoj sportskog turizma (kanuing, kajak, rafting, sportski ribolov, mušičarenje) obzirom na Kupsku i Brodsku dolinu s prekrasnom rijekom Kupom, te izgrađenu sportsku infrastrukturu (nogometno igralište, pomoćno nogometno igralište, dvorana, bazen, tenis igrališta, klizalište u zimskom periodu, a višenamjenski tereni u ljetnom periodu, skijalište za alpsko skijanje, a više kilometara staza za nordijsko skijanje), no sadašnji smještajni kapaciteti ne zadovoljavaju potrebe smještaja te ih potrebno razvijati sukladno cjelokupnoj turističkoj infrastrukturi.

PRIRODNA BAŠTINA:

Nacionalni park Risnjak

Nacionalni park „Risnjak“ sadrži većinu temeljnih značajki turističke ponude područja Grada Delnica i Gorskog kotara. Park ima površinu od 63,5 km² i zauzima središnji dio masiva Risnjaka i Snježnika, te gornji tok rijeke Kupe s izvorišnim područjem. Područje masiva Risnjaka proglašeno je nacionalnim parkom 1953. godine.,

Slika: Nacionalni park Risnjak

Izvor: np-risnjak.hr

Zbog vrlo raznolikih klimatskih, geoloških, petrografskih i drugih faktora ovdje se održala vrlo raznolika flora i fauna koja posjeduje osnovne značajke ekosustava šumovitog Gorskog kotara. Također, risnjačke šume zastupljene su sa sve tri velike zvjeri Europe - vuk, medvjed i ris.

Na istom području nalazi se i izvor Kupe (Kupeško jezero, dugačko 200 i prosječno široko 30 m, točna vrlo velika dubina mu se još istražuje) s neposrednom okolicom zaštićen je kao spomenik prirode još od 1963. godine i izvanredan je hidrološki i prirodni fenomen. Područje je proglašeno zaštićenim 12. prosinca 1963. godine u površini od 10 ha. Izvor rijeke Kupe jedno je od najjačih, najrasprostranjenijih i najdubljih hrvatskih vrela.

Treba spomenuti i poučnu stazu Leska, gdje su na 23 stajališta, opremljena edukacijskim tablama, najbolje objašnjeni šumski i drugi značajni fenomeni Parka.

Park – šuma Japlenški vrh

Park-šuma Japlenški vrh (842 m. n. v.) sa svojih 170 ha uzvišenje je neposredno kraj Delnica, na zapadnoj strani. Ovdje zaštićena priroda svojim prirodnim nastavkom, delničkim Parkom kralja Tomislava, zalazi direktno u centar grada. Bogatstvo staza, šetnica i puteljaka je vrijednost najviše prepoznata kroz sport, rekreaciju, visinske pripreme sportaša, posjet gateru jelenske divljači.

Na sjeveroistočnoj padini Japlenškog vrha postoji stara skijaška 70-metarska skakaonica s doskočištem na gradskom stadionu. Ovdje su se pedesetih do kraja sedamdesetih godina redovno održavala natjecanja u skijaškim skokovima. Izgradnju skakaonice je pokrenuo Aleksandar Klaić 1932., a otvorena je 1936. kada je održano i prvo natjecanje u skijaškim skokovima. Izgrađena na padinama

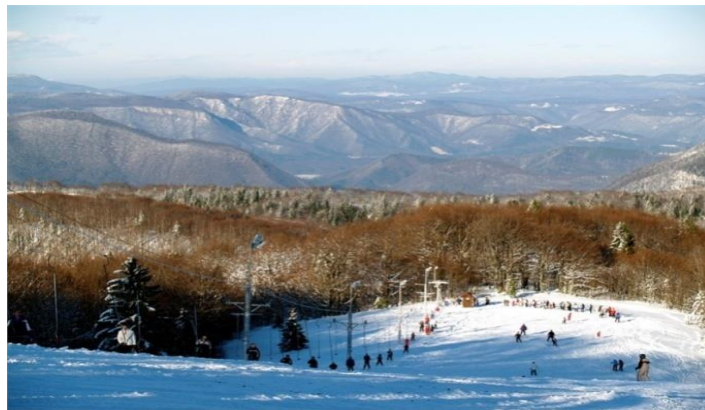
Japlenškog vrha, ovo je jedina skijaška skakaonica u Hrvatskoj. Ista je rekonstruirana 1948. i 1958. godine u svrhu produženja skakačke staze, a do nje je sagrađena i manja koja je služila za učenje i vježbu. Skakaonica očekuje rekonstrukciju.

Bitno je spomenuti i popularni planinarski put Japlenški vrh – Golubinjak koji spaja dva zaštićena područja, tj. park-šumu Japlenški vrh kraj Delnica s park-šumom Golubinjak kraj Lokava.

Petehovac

Petehovac zauzima posebno mjesto u delničkom turizmu. Trenutno je u funkciji Planinski centar Petehovac sa skijaškom stazom i vučnicom, te smještajno-ugostiteljskim objektom.

Slika: Petehovac

Izvor: croatia.hr

Dolina Kupe

Gornji tok rijeke Kupe, koji Grad Delnice dijeli sa Republikom Slovenijom te susjednim općinama Brod Moravice i Čabar, sjeverni je dio područja znan kao Kupska (ili Brodska) dolina. Kupa i njeni pritoci, posebno Kupica, su idealni za sportski ribolov (potočna pastrva, lipljan, klen), a za planinare i ljubitelje hodanja, veći dio doline ponuđen je kroz Goranski planinarski put (GPP).

Hidromorfološki gledano, Kupska dolina je kanjon s malim kotlinskim proširenjima u kojima su većinom nastali slikoviti zaseoci, između kojih dominira najveće naselje, granični prijelaz i prometno križanje na spoju sa susjednom Slovenijom, a to je Brod na Kupi.

Također, vrijedno je spomenuti kako se Kupska dolina naziva i „Dolinom leptira“. Na području gornjeg toka Kupe (oko 20km), prema istraživanjima, živi oko 500 vrsta različitih leptira iako ni taj broj nije konačan. Na ovom se prostoru nalazi 108 vrsta danjih leptira što čini oko 60% hrvatske faune leptira. Mnoge su vrste zaštićene zakonom, a zabilježene su i dvije nove, endemske podvrste.

Slika: Dolina Kupe

Izvor: www.pticica.com

Etnozona Velika Lešnica

Selo Velika Lešnica nalazi se na niskoj brdskoj kosi u neposrednom zaleđu šumsko-planinskog sklopa Dragomalj. Crkva Blažene Djevice Marije u pitoresknoj Velikoj Lešnici jedan je od najstarijih sakralnih spomenika. To je barokna građevina većih dimenzija, pokrivena crijepom, ranije šindrom, s masivnim zvonikom na sjeveroistočnom pročelju. Zaselak je proglašen etnozonom još 1976. g. zbog velikog broja očuvanih kuća autohtone goranske arhitekture. Kuće su stambene i gospodarske namjene, građene od drva i kamena, bijelo ožbukane, polu skošenog krovišta donedavno pokrivenog šindrom. Nedaleko sela nalazi se put za izvor Kupice.

Bogatstvo turizma Gorskog Kotara

Gorski Kotar obiluje brojnim prirodnim vrijednostima koji su atraktori za veliki broj posjetitelja i turista. Iako se ne nalaze na samom području Grada Delnica, zauzimaju veliku ulogu u turizmu Grada budući da se nalaze u samoj blizini te s Gradom Delnice mogu činiti jedinstveni turistički proizvod Gorskog Kotara.

Jedan od najznačajnijih i najupečatljivijih prirodnih resursa svakako su strogi rezervat *Bijele stijene i Samarske stijene*. One su jedini strogi rezervat u Primorsko-goranskoj županiji. To je područje s najstrožim režimom zaštite. U Hrvatskoj postoji samo još jedno područje s takvim režimom zaštite - Hajdučki i Rožanski kukovi na Velebitu. U strogom rezervatu sve je podređeno očuvanju izvorne prirode. Čak i za skupno posjećivanje s ciljem obrazovanja te za istraživanja, potrebno je ishoditi dopuštenje nadležnog ministarstva. Zbog divlje prirode, nedostupnog krškog terena s brojnim ponikvama, stijenama i kamenim tornjevima, Bijele i Samarske stijene teško su prohodne izvan označenih putova, ali zapravo nije ni dozvoljeno napuštati označene putove. Upravo zbog svoje divljine i nepristupačnosti, Stijene su zadržale iskonske značajke nedirnete prirode, što ostavlja dubok trag u svakom posjetitelju.

Slika: Bijele i Samarske stijene

Izvor: www.gorski-kotar.com.hr

U samoj blizini Grada, na dvadesetak minuta, nalazi se posebni geomorfološki rezervat "Vražji prolaz" i "Zeleni vir". Područje Zelenog vira proglašeno je rezervatom prirodnih vrijednosti 1962. godine. Do izletišta Zeleni vir, koje se nalazi na 302 metra nadmorske visine, može se doći iz nekoliko pravaca. Zeleni vir je snažan izvor na dnu plitke, prostrane špilje nad čijim su se ulazom nadvile okomite stijene visoke 70 m, niz koje se ruši živopisan slap stvarajući blistavu vodenu zavjesu.

Druga atrakcija je 800 metara dugačak kanjon Vražji prolaz. Kroz usku guduru-sutjesku, široku oko dva metra, među stijenama visokim stotinjak metara, probija se gorski potok Jasle. Voda je milenijima izjedala kamen da bi prokrčila ovaj prolaz koji zapanjuje snagom vodene stihije i divljinom vrletnih stijena.

Na kraju Vražjeg prolaza nalazi se još jedna posebnost ovog atraktivnog izletišta špilja nazvana Muževa hižica. Muževa hižica se turistički može razgledati do 200 metara, a za dublji razgled potrebna je oprema i alpinističke vještine.

Također, jedan od velikih prirodnih područja koja utječu na turizam, kako Gorskog Kotara tako i Grada Delnica, je posebni rezervat šumske vegetacije *Debela Lipa – Velika Rebar* koji je svoju zaštitu dobio još 1964. godine.

U rezervatu možemo vidjeti dvije značajne šumske zajednice. To su šuma bukve i jele koja je rasprostranjena u visoko gorskom pojasu i gospodarski je najvrjednija zajednica Gorskog kotara, te šuma s milavom koja je poznatija kao šuma jele na kamenim blokovima i koja bira samo specifična staništa. Uz izvaljena stabla razvija se bogata mikroflora kao i životinjski svijet vezan uz suho i truleće drvo. U sloju prizemnog lišća osobito je zastupljeno mišje uho (*Omphalodes verna*) koje predstavlja endemičnu vrstu značajnu za bukovo-jelove šume na kršu.

I za kraj, ne možemo ne spomenuti poznatu Park šumu *Golubinjak*, koja se nalazi na području Općine Lokve. Zaštićena je od 1954. godine i prostire se na području veličine 51 ha. Šuma crnogoričnih stabala, mnogobrojne krške posebnosti, ponikve, vrijedan biljni i životinjski svijet, objekti građeni u suglasju s okolišem, sportsko-rekreacijski tereni, radovi kiparske radionice, itd. Šetnice dužine oko 5

km trasirane su uz glavne znamenitosti šume: “kraljicu šume”, jelu staru 200 godina (promjera 140 i visine 40 metara), dvije spilje: Ledenu (dugu 110 metara, bez siga i s puno urušenog kamenja) i Golubinju (dužine 15 metara), nazvanu po golubima - dupljašima kojima i šuma zahvaljuje naziv.

KULTURNA BAŠTINA:

Kaštel Zrinski

Kaštel Zrinski je spomenik „prve kategorije”. Današnji kaštel je jednostavna trokatna zidana građevina s krovom na četiri vode. Ova interesantna i vrijedna građevina spaja fortifikacijsku funkciju sa stambenom pa pripada tipu dvor-palača, što joj daje posebnu vrijednost. U objektu je smješten Stalni izložbeni postav šumarstva, lova i ribolova kojim upravlja Prirodoslovni muzej Rijeka.

Popovićev mlin

Gradili su ga 1924. godine majstori tvrtke „GanzDanubius“ iz Budimpešte, od kuda su i dopremljeni svi dijelovi mlina. Mlin je u kontinuitetu radio od 1925. do 1960. godine. Svi uređaji (mlinovi, elevatori, sita, elektromotor, kožne remenice i dr.) sačuvani su u izvornom obliku. Danas je otvoren za posjet turistima.

Slika: Popovićev mlin

Izvor: www.popovicev-mlin.hr

Kuća Rački

Kuća Rački je spomenik kulture pod zaštitom, ona je etno i graditeljska goranska baština uređena za posjet, te slovi za najstariju kuću na području Delnica. Po svom današnjem izgledu najviše nam govori o organizaciji doma i o staroj graditeljskoj baštini Delnica. Starost ove kuće, kao i njoj sličnih, procjenjuje se na 200-300 godina. Rekonstrukcijama i zaštitom nastojala se što više sačuvati njena izvornost.

Putovima baštine

Na području Grada Delnica nekoliko je objekata kulturne baštine od kojih su neki iz 18 stoljeća. Kulturna baština predstavlja zanimljivu i daleku povijest grada, te atraktivno mjesto za sve posjetitelje. To su: Vidm koji predstavlja lokaciju nekadašnjeg groblja i stare župne crkve Sv. Ivana Krstitelja koja se spominje još davne godine 1732. godine, Kapela Sv. Križa na Kalvariji i Delnički Potok.

SAKRALNA BAŠTINA:

Crkva Sv. Ivana Krstitelja u Delnicama - današnju župnu crkvu Sv. Ivana Krstitelja izgradio je delnički župnik Nikola Car od 1825. do 1829. godine.

Slika: Crkva Sv. Ivana Krstitelja u Delnicama

Izvor: arhiv.ri-nadbiskupija.hr.otvorena.com

Crkva Sv. Marije Magdalene u Brodu na Kupi - godine 1670. Petar Zrinski je u Brodu na Kupi, kraj dvorca, dao izgraditi župnu crkvu svete Marije Magdalene u baroknim oblicima, koja je bila zajedno s dvorcem opasana obrambenim zidom.

Smještajni kapaciteti na području Grada osigurani su kroz 2 hotela: **Hotel Mance** koji prema hrvatskim standardima ima 3 zvjezdice i raspolaže sa 14 ležaja, te **Hotel Risnjak**, također 3 zvjezdice, sa 51 ležajem,

Tablica: Hotelski smještaj u Delnicama

Naziv smještaja	Adresa	Tel/Mob/Fax	Broj ležajeva
Hotel Mance (***)	Kralja Tomislava 27 51300 Delnice	051 837-360, 051 837-164	21
Hotel Risnjak (***)	Lujzinska 36 51300 Delnice	051 508-160 051 508-170	51

Izvor: TZ Delnice

Slika: Hotel Risnjak

Izvor: TZ Delnice

Tu su i dva pansiona: Pansion Lovački sa 18 ležaja i pansion JU Nacionalni park Risnjak sa 14 ležaja.

Naziv smještaja	Adresa	Tel/Mob/Fax	Broj ležajeva
Pansion Lovački	Japlenški vrh 2 51300 Delnice	051 812-440 098 448-366	21
JU Nacionalni park Risnjak	Bijela Vodica 48 51300 Delnice	051 836-133	19

Izvor: TZ Delnice

Slika: Pansion Risnjak

Izvor: TZ Delnice

Budući da je Grad okružen planinskim i brdovitim područjem, te posjeduje planinarske staze i prostor za rekreaciju i izletnički turizam, nezaobilazni su planinarski domovi. Na području Grada postoje dva planinarska doma, dok je jedan planinarski dom na području NP Risnjak.

Planinarski centar Petehovac posjeduje najviše ležaja, te u sklopu svoj centra nudi bogatu ponudu od visinskih fizičkih priprema za sportaše, rekreacijske šetnje, planinarenje, alpinizam, orijentacija i upoznavanje flore i faune, škole u prirodi, seminari, biciklizam, vožnja brdskim biciklima, boćanje, frisbee, streličarstvo, badminton, najam bicikala i skutera, itd. Od navedene ponude, Centar nudi i različite vanjske usluge: rafting, canoeing, paragliding, paintball, jahanje, izleti, kupanje, plivanje u bazenu, lov i ribolov.

Tablica: Popis smještajnih kapaciteta

Naziv smještaja	Adresa	Tel/Mob/Fax	Broj ležajeva
Planinarski dom PAHULJA	Radićeva 21 51300 Delnice	051 812-423 098 627-057	52
Planinarski dom DR JOSIP SCHLOSSER	NP Risnjak	051 836-133	43
Planinski centar PETEHOVAC	Polane 1A 51300 Delnice	051 814-901 091 1800-020	72

Izvor: TZ Delnice

Na području Grada postoji i privatni smještaj sa kućama za odmor, apartmanima i sobama. U naselju Crni Lug postoji 4 kuće za odmor, 8 apartmana za iznajmljivanje, te 3 sobe. U naselju Delnice, 1 kuća za odmor, 18 apartmana te 5 soba, dok u naselju Kupuska dolina postoji čak 18 kuća za odmor, 5 apartmana i 1 soba.

Veliki potencijal za razvoj seoskog turizma predstavljaju brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja se u posljednjih nekoliko godina, kroz svoju osnovnu djelatnost poljoprivredu, dopunski uključuju u različite oblike pružanja usluga turistima te u djelatnosti prerade na vlastitom imanju.

MANIFESTACIJE:

U 2015. godini na području Grada ukupno je bilo 85 događanja, što uključuje razna okupljanja, manifestacije, natjecanja i događanja koja su privukla domaće ali i strane goste.

Neka od najposjećenijih i najpoznatijih manifestacija na području Grada Delnica svakako su:

- *"Goranska jela - vezamska nadela"* - Smotra goranskih tradicijskih uskršnjih nadjeva
- *Kros dolinom Kupe* - Manifestacija koja godinama okuplja trkače svih dobnih skupina i pravo je druženje u prirodi, što se iz godine u godinu sve više obogaćuje i dodatnim sadržajima i posjećenošću.
- *Dan grada i župe Delnice* – 24. lipanj
- *Ivanjski krijes na Petehovcu* - Završetak proslave Dana Grada i Župe sv. Ivana Krstitelja završava paljenjem krijesa na delničkom Petehovcu.
- *Goranski oldtimer rally* - Oldtimer klub „Delnice 1995“ organizira tradicionalni, međunarodni, promotivni auto-moto rally, “Goranski oldtimer rally” koji se vozi u duljini od 110 km relacijom: Delnice – Crni Lug –Gerovo – Prezid – Čabar – Plešće – Delnice.
- *Risnjak mountain trail* - Risnjak Trail je trail running utrka čija staza povezuje najljepše predjele Nacionalnog parka Risnjak. Utrka započinje i završava u Crnom Lugu, a natjecatelje Horvatovom stazom preko Risnjaka (pl. dom) vodi u dolinu Lazac odakle se ponovo penje na predivni otvoreni greben Međuvrha i Snježnika. Krug se zatvara preko Cajtiga i Risnjaka, a povratak, zapravo silazak u Crni Lug započinje na Medvjedićim vratima. Ova predivna trail staza dugačka je 29.5 km. Natjecatelje koji se odluče na kraću varijantu (16.14 km) očekuje uspon do Schlosserovog doma te brzi povratak do Crnog Luga preko Medvjedićih vrata.

- *Plivački miting: Kupom uzvodno* - Plivačko natjecanje uzvodno 25 m slobodnim stilom po dobnim skupinama u M i Ž konkurenciji, plivanje spretnosti 25 m s bakljom, 500 m plivački maraton uzvodno-nizvodno. Pliva se u kategorijama: do 10 god. 11-13, 14- 15, 16-18, 19-30, 31-40, 41-50, 51-60, 60 +.
- *Kotar Fest* - Kulturno umjetnički festival koji nudi idealnu kombinaciju radionica, predstava, filmova i koncerata na otvorenom.
- *Smotra zvončara* - Smotra tradicionalnih zvončarskih maski s područja PGŽ.
- *Furmanski dan* - Prikaz starih zanata koji su bili neizvedivi uz pomoć konja, vožnja kočijom, jahanje te prezentacija autohtonih proizvoda.
- *Delnice Biking Day* - Rekreativna biciklijada po makadamima delničkih šuma.
- *Dan NP Risnjak*
- *Delnička adventska bajka* - Adventska događanja održavaju se kroz 5 vikenda, a građani i dragi gosti mogu uživati u bajkama, vožnji kočijom, kreativnim radionicama, raznim koncertima, sportskim turnirima, klizanjem u ledenoj dvorani, te brojnim drugim događanjima.

STATISTIČKI PODACI:

Što se tiče broja noćenja u Gradu Delnice, prema podacima Turističke zajednice Grada Delnica, Gorski kotar bilježi 26.485 dolaska stranih i domaćih gostiju što predstavlja smanjenje od 6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj dolaska domaćih gostiju bilježi pad od 15% dok su strani gosti povećali brojnost za 9%.

Tablica 1: Turistički dolasci na području Gorskog kotara, siječanj – prosinac 2014

Turistička zajednica	Domaći dolasci	Strani dolasci	Ukupno dolasci
ČABAR	324	50	374
DELNICE	5.125	4.147	9.272
FUŽINE	4.620	3.242	7.862
VRBOVSKO	946	432	1.378
LOKVE	366	289	655
SKRAD	219	70	289
RAVNA GORA	2.589	2.698	5.287
MRKOPALJ	893	423	1.316
BROD MORAVICE	35	17	52
GORSKI KOTAR	15.117	11.368	26.485

Izvor: TZ Delnice

U ukupnom turističkom prometu dolazaka u Gorski kotar, Delnicama pripada udio od 35% ukupnih dolazaka, dok su Delnice na prvom mjestu po dolascima stranih gostiju koji je ostao neizmijenjen u usporedbi na prošlu 2013. godinu, ukupno 4.147 dolazaka.

Najviše noćenja ostvaruju Delnice i Fužine – strani gosti brojčano su identični u delničkoj destinaciji i Fužinama dok su noćenja domaćih gostiju najviša u Fužinama, a iza kojih slijede Delnice.

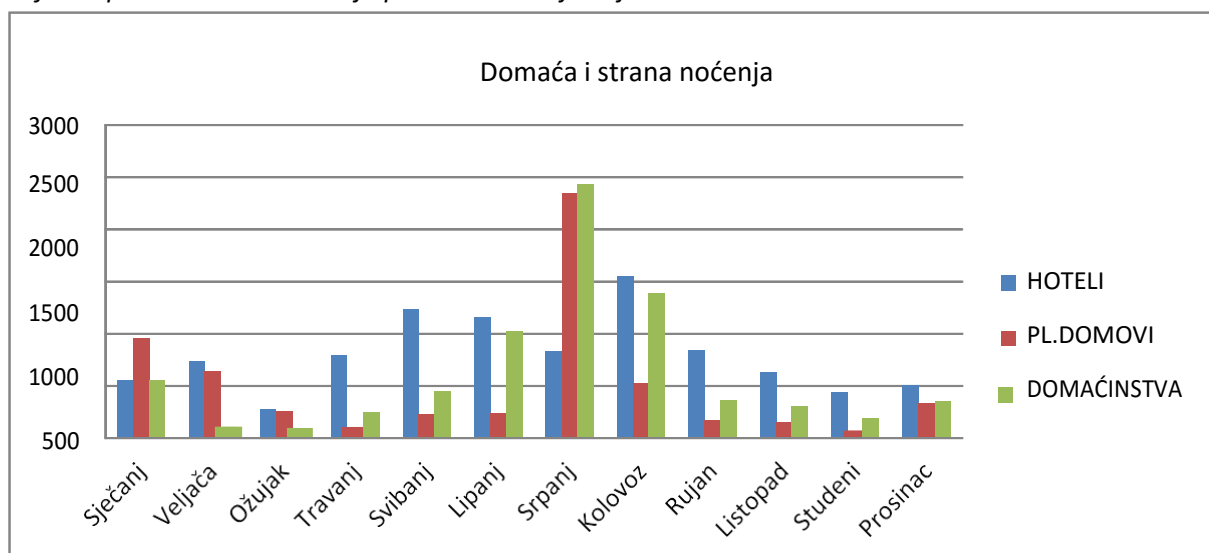
Tablica 2: Turistički promet noćenja u Gorskom kotaru, siječanj – prosinac 2014.

Turistička zajednica	Domaći noćenja	Strani noćenja	Ukupno noćenja
DELNICE	13.297	9.529	22.826
FUŽINE	14.736	9.202	23.938
VRBOVSKO	3.930	1.987	5.917
LOKVE	861	886	1.747
SKRAD	614	376	990
RAVNA GORA	6.856	3.928	10.784
MRKOPALJ	2.210	1.196	3.406
BROD MORAVICE	191	48	239
GORSKI KOTAR	43.585	27.319	70.904

Izvor: TZ Delnice

Ostvareni rezultati na području Grada Delnice govore da je došlo do smanjenja od 1% u dolascima turista i posjetitelja, a povećanja od 7% u noćenjima u odnosu na prethodnu godinu (2013).

Graf: Ukupno ostvarena noćenja prema vrsti smještaja

Izvor: TZ Delnice

Iz gore navedenog grafa možemo vidjeti da gosti najčešće odsjedaju u hotelima (4.806), planinarskim domovima (2.359), te domaćinstvima (2.564). Također, možemo vidjeti kako je povećan broj dolazaka u mjesecu srpnju uz povećanje odsjedanja u domaćinstvima i planinarskim domovima, što govori o ljepoti i zanimljivosti kraja u ljetnim mjesecima.

Što se tiče stranih turista, ukupan dolazak stranih turista iznosi 4.147, odnosno 9.529 noćenja. Najviše turista dolazi iz Italije 18%, zatim Njemačke 15%, Francuske 9%, Izraela 7% i Belgije 6%, a ukupno ostalih stranih turista ima 45%.

Osnovne prepreke razvoja turizma na području Grada očituju se u neorganiziranoj turističkoj ponudi nedovoljnim marketinškim i promotivnim aktivnostima, nedovoljnoj financijskoj moći, te nepostojanje strategije razvoja turizma. Stoga je za daljnji učinkoviti razvoj turizma na području

Grada potrebno i dalje poticati suradnju svih dionika turističkog razvoja radi zajedničke promocije i stvaranja zajedničkih turističkih proizvoda. Potrebno je objediniti turističku ponudu te tako ponuditi jedinstven doživljaj - proizvod, jedinstvenu priču svih posebnosti kojima područje Grada raspolaže, izraditi Strategiju razvoja turizma i kretati se prema brendiranju Grada Delnica (ali i Gorskog kotara).

Razvoj turizma mora se poticati u cilju povećanja zaposlenosti i poboljšanja kvalitete života stanovnika. Ono što je sigurno, je da Grad Delnice posjeduje značajne i velike potencijale za razvoj turizma cjelokupnog područja i brendiranje Grada kao turističkog područja.

LOV

Lovni turizam važna je sastavnica turizma Gorskog kotara. Ovaj oblik turizma u Gorski kotar privlači brojne domaće ali i inozemne turiste. Dobra geoprometna povezanost i blizina emitivnih tržišta od velike su važnosti, a prelijepa priroda, odlična gastronomija i bogata kulturna baština samo su dio onoga u čemu mogu uživati lovci iz cijele Europe.

Na području Delnica postoje 4 lovišta i to: "Petehovac", "Kupa", "Kupjački vrh" i "Risnjak". Lovištem "Petehovac" upravlja lovozakupnik Lovačko društvo "Tetrijev" Delnice. Lovište je površine 2.242 ha, a smješteno je jugoistočno od naselja Delnice i južno od autoceste Rijeka-Zagreb. Na njemu obitava smeđi medvjed, jelen obični, srna, divlja svinja, zec i druga sitna divljač. Lovište je opremljeno dobrim lovnogospodarskim objektima s lovačkom kućom na Polanama. Lovištem "Kupa" upravlja lovozakupnik Lovačka udruga "Vidra" Turke. Smješteno je između Slovenije i pravca Kupari-Kuželj. U lovištu obitava jelen obični, srna, divokoza i divlja svinja te druga sitna divljač. Lovištem "Kupjački vrh" upravlja koncesionar lovišta Lovačka udruga "Divokoza" Brod na Kupi. Lovište je površine 6.508 ha od čega na lovnu površinu otpada 5.996 ha, a smješteno je sjeveroistočno od Delnica i poluautoceste Rijeka-Zagreb i na sjeveru je rijeka Kupa. Na njemu obitava smeđi medvjed, jelen obični, divokoza, muflon, srna, divlja svinja i sitna divljač. Lovištem "Risnjak" upravlja lovozakupnik Lovačko društvo "Tetrijev" Delnice. Ovo je najveće lovište u Delnicama površine 13.543 ha, a omeđeno je gornjim tokom rijeke Kupe, granicom NP Risnjak, i Gornjim Jelenjem. Na njemu obitava smeđi medvjed, jelen obični, divokoza, srna, divlja svinja, zec i druga sitna divljač. Lovište ima lovačko sklonište i tehničke objekte.

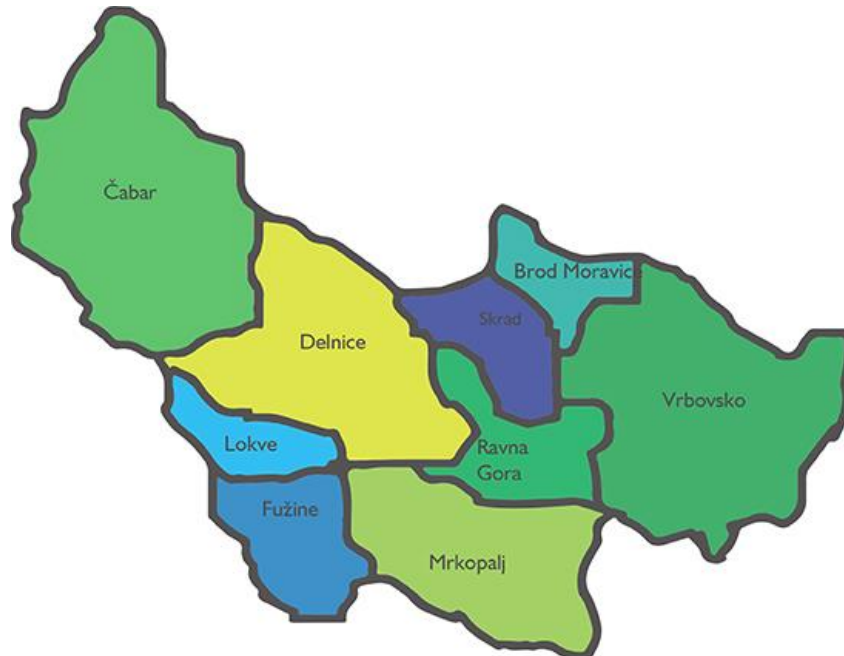
Područje Delnica kao i čitavog Gorskog kotara obiluje mnoštvom samoniklog ljekovitog, začinskog i aromatskog bilja i jestivih gljiva. Za komercijalnu berbu značajne su: vrganj, pečurke, smrčak, rujnica, sunčanica, velika gnojštarka, blagva, lisičarka, puhara, i srnjača.

4.8. Članstvo u LAG-u GORSKI KOTAR

Lokalna akcijska grupa Gorski kotar osnovana je u travnju 2008. godine i prvo je lokalno partnerstvo osnovano i registrirano po principima održivog razvoja na području Republike Hrvatske, a obuhvaća općine Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravnu Goru i Skrad, te gradove Čabar, Delnice i

Vrbovsko. Prostornim planom Primorsko goranske županije, Gorski kotar je podijeljen na pet prostornih cjelina: Delnice, Čabar, Vrbovsko, Risnjak i Bjelolasica, a Delnice su određene kao razvojno središte koje ima ulogu generatora razvoja Gorskog kotara kao cjeline. Područje LAG-a prostire se na 1.273,53 km², što čini 35,46% kopnenog prostora Primorsko goranske županije.

Slika: Područje LAG-a Gorski kotar

Izvor: http://www.lag-gorskikotar.hr/gk_podrucje.html

Cilj lokalne akcijske grupe je zajedničko osmišljavanje i poticanje projekata u razvoju ruralnih područja, izrada i implementacija Lokalne razvojne strategije, te usmjeravanje i praćenje njene provedbe, a sve u cilju poboljšanja gospodarskog stanja područja za građane, poduzeća i lokalne samouprave. Osnivanjem LAG-a ostvaruju se nužni preduvjeti za korištenje EU fondova za ruralni razvoj i provedbu LEADER programa za razvoj ruralnih područja.

Misija LAG-a Gorski kotar je da Gorski kotar postane cjelina, koja će objediniti stanovnike svih 9 jedinica lokalne samouprave, kroz koju će Gorski kotar zajednički nastupati izvan svojih granica u skladu s načelima održivog razvoja i prirodnim uvjetima, koji se smatraju izuzetnim bogatstvom. U tom kontekstu članovi LAG-a Gorski kotar su izradili "Osnovnu analizu stanja područja" i "Strateški plan održivog razvoja Gorskog kotara". Oba dokumenta su nastala uz pomoć stručnjaka tijekom provedbe projekta "Održiva budućnost ruralnih područja Hrvatske."

Članstvo Grada Delnica u LAG-u „Gorski kotar“ znatno doprinosi razvoju svijesti u poljoprivrednom i poduzetničkom sektoru, ukazuje na nove tržišne mogućnosti, potiče proizvodnju i potrošnju lokalnih poljoprivrednih proizvoda, razvija turizam, djeluje na očuvanju i revitalizaciju kulturne i tradicijske baštine te stvaranje dodane vrijednosti proizvoda i usluga. LAG također promiče i potiče veću suradnju lokalnih proizvođača, pružatelja usluga i potrošača, te na kraju svega, potiče ruralni rast i razvoj.

5. RADNA SNAGA

5.1. Zaposlenost

Radno sposobno stanovništvo predstavlja izvor egzistencije za cjelokupno stanovništvo te pokazuje društveno-gospodarsku razvijenost nekog prostora i predstavlja temelj budućeg rasta i razvoja nekog područja.

Zaposlenost određuje proizvodne mogućnosti gospodarstva i uvelike utječe na životni standard stanovništva nekog područja. Ukupan broj radnog sposobnog stanovništva starosne dobi između 15 i 64 godine na području Grada Delnica je 4.016, od čega 51.8% čine muškarci.

U pogledu zaposlenosti na području Grada Delnica, sukladno podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na dan 31.12.2015. godine, ukupno je evidentirano 1954 zaposlenih osoba. Prema podacima popisa stanovništva 2011. godine, od ukupno 4.016 stanovnika starijih od 15 godina, 1.954 je zaposleno, što čini 49% ekonomski aktivnog stanovništva, dok je 2.062 ekonomski neaktivno, što čini 51% navedene populacije.

Ekonomski neaktivno stanovništvo čine sve osobe od 15 – 64 godine koje nisu zaposlene, a radno su sposobne, bez obzira jesu li prijavljene na Hrvatski zavod za zapošljavanje. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, nezaposlenih osoba je u ožujku 2016. godine bilo 426 (više u sljedećem poglavlju).

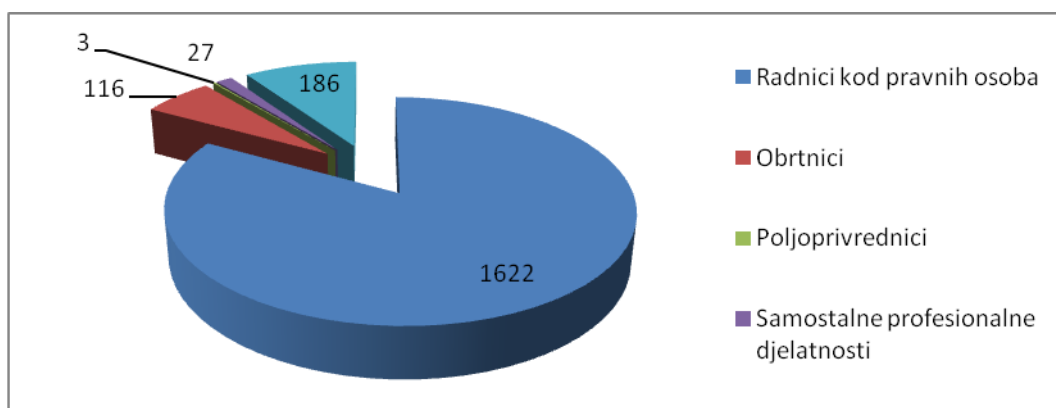
Temeljem podataka navedenih u tablici, koja slijedi, vidljivo je da 83% zaposlenih čine radnici kod pravnih osoba, slijede radnici kod fizičkih osoba s udjelom od 9,5%, te obrtnici s udjelom od 6%, potom samostalne profesionalne djelatnosti, 1,4%, te poljoprivrednici s udjelom od 0,15%. Potrebno je naglasiti kako u ukupnom udjelu zaposlenih prevladavaju muškarci sa 58,6%, dok je udio zaposlene ženske populacije 41,4%.

Tablica: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema osnovama osiguranja

	Muškarci	Žene	Ukupno
Radnici kod pravnih osoba	981	641	1622
Obrtnici	81	35	116
Poljoprivrednici	1	2	3
Samostalne profesionalne djelatnosti	11	16	27
Radnici kod fizičkih osoba	71	115	186
Ukupno	1.145	809	1.954

Izvor podataka: HZMO

Grafikon: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema osnovama osiguranja

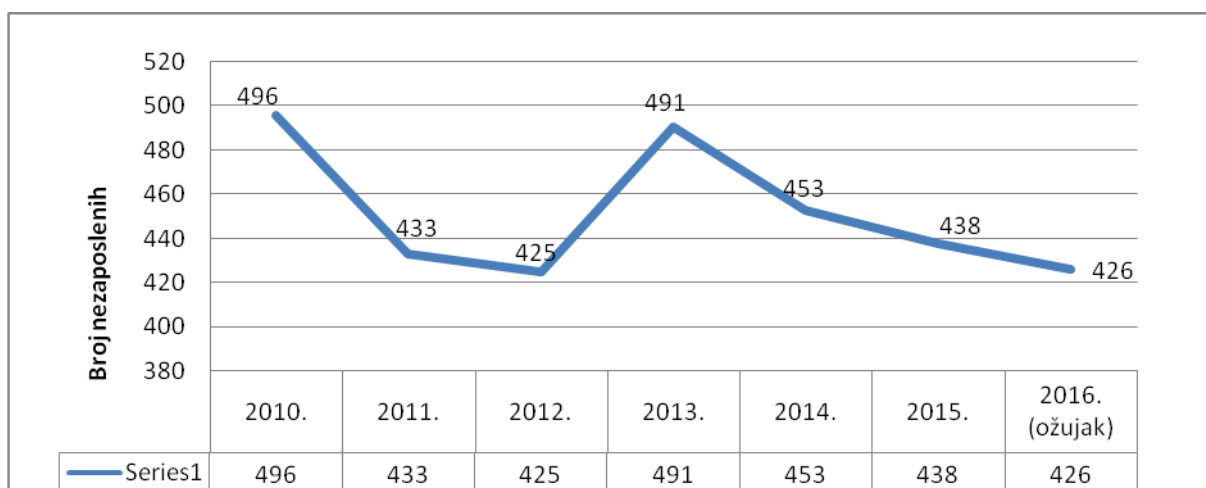
Izvor podataka: HZMO

5.2. Nezaposlenost

Jedan od najznačajnijih problema, kako na razini cijele zemlje tako i na području Grada Delnica je pitanje nezaposlenosti. Registrirane nezaposlene osobe su osobe od 15 do 65 godina sposobne za rad, a koje nisu u radnom odnosu.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz ožujka 2016. godine na području Grada Delnica registrirano je ukupno 426 nezaposlene osobe, od čega 241 žena (56,5%) te 185 muškaraca (43,5%). Što u ukupnom broju stanovništva (5.952) iznosi 7,16%.

Grafikon: Kretanje broja nezaposlenih osoba za razdoblje 2010. –2016. godine

Izvor podataka: HZZ

Promatrajući kretanje broja nezaposlenih osoba u posljednjih šest godina razvidno je smanjenje broja nezaposlenih osoba od 2010. do 2016. godine. Podatak iz ožujka 2016. ukazuje na smanjenje broja nezaposlenih osoba, dok je najmanje nezaposlenih osoba bilo u 2012. godini. U promatranom razdoblju od 2010. godine do prosinca 2016. zabilježen je pad broja nezaposlenih osoba za 14%.

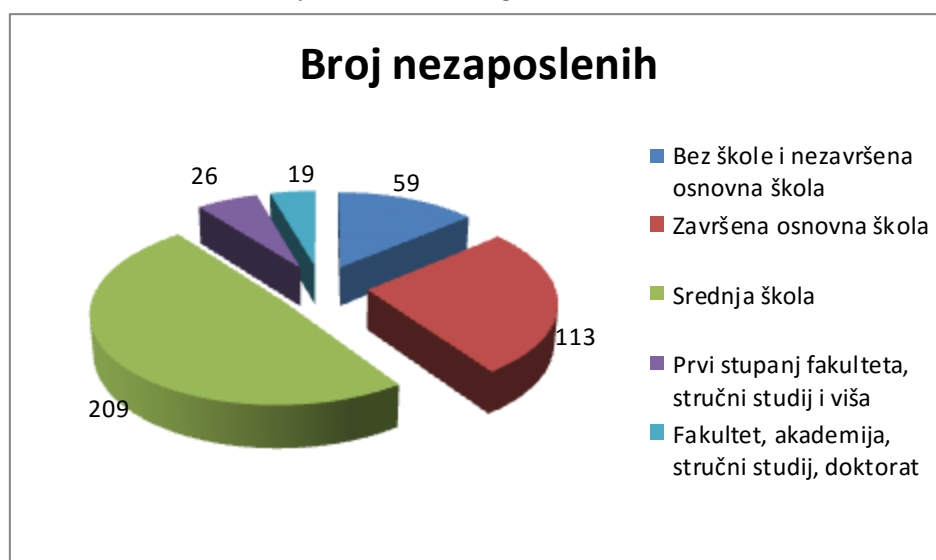
Tablica: Broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja

Razina obrazovanja	Broj nezaposlenih
Bez škole i nezavršena osnovna škola	59
Završena osnovna škola	113
Srednja škola	209
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša	26
Fakultet, akademija, stručni studij, doktorat	19
UKUPNO	426

Izvor podataka: HZZ

Promatrajući strukturu obrazovanja nezaposlenih osoba u 2015. godini, prevladavaju osobe srednje stručne spreme (470 osoba). Značajan je i broj nezaposlenih osoba bez škole i sa završenom osnovnom školom (110 osoba) koje su u vrlo nepovoljnom položaju na tržištu rada s vrlo malim izgledima pronalaska novog zaposlenja. Broj visokoobrazovanih nezaposlenih osoba iznosi 45 osoba odnosno 10,6% od ukupnog broja nezaposlenih.

Grafikon: Obrazovna struktura nezaposlenih u 2016. godini

Izvor podataka: HZZ

Promatrajući strukturu nezaposlenih osoba prema dobi i spolu, od ukupno 426 nezaposlene osobe 241 je osoba ženske populacije. 159 osoba (37%) pripada u skupinu teže zapošljivih osoba stariji od 50 godina, a udio ženske populacije u toj skupini iznosi 54%.

U skupini mladih nezaposlenih osoba do 29 godina na Zavod za zapošljavanje prijavljeno je 124 osoba, što u ukupnom udjelu svih nezaposlenih osoba čini 29%, od čega je 60 žena, odnosno 48%.

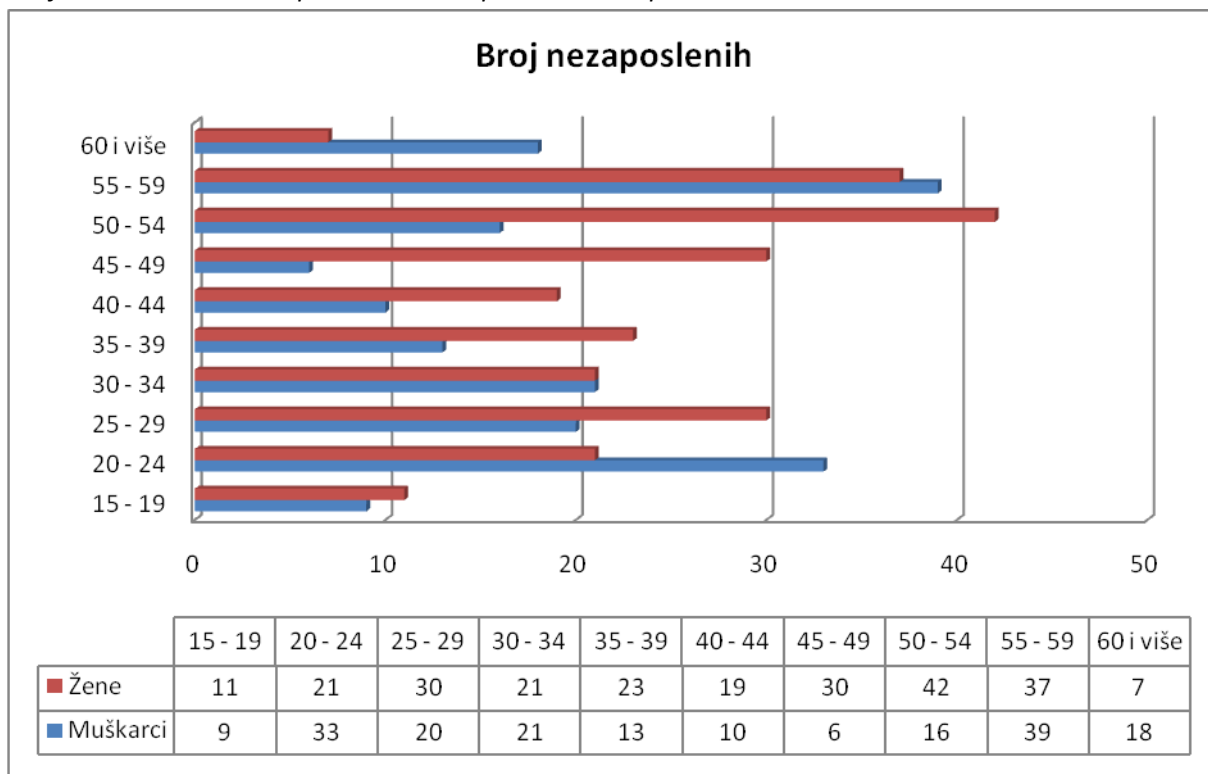
Najveća nezaposlenost se bilježi u dobnoj skupini 55-59 godina, što je vidljivo u sljedećoj tablici:

Tablica: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi i spolu

DOB	Muškarci	Žene	Ukupno
15 - 19	11	9	20
20 - 24	33	21	54
25 - 29	20	30	50
30 - 34	21	21	42
35 - 39	13	23	36
40 - 44	10	19	29
45 - 49	6	30	36
50 - 54	16	42	58
55 - 59	39	37	76
60 i više	18	7	25
UKUPNO	185	241	426

Izvor podataka: HZZ

Grafikon: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi i spolu

Izvor podataka: HZZ

6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI I INFRASTRUKTURA

Društvena infrastruktura, kao skupina središnjih uslužnih funkcija, najuže je povezana s razvitkom i razmještajem svojih korisnika, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta života. Društvenu infrastrukturu čine svi objekti koji zadovoljavaju potrebe stanovništva u okviru odgojno-obrazovnih, kulturnih, sportskih, zdravstvenih i drugih djelatnosti, te omogućavaju ukupan socijalno-gospodarski razvoj područja.

6.1. Institucije javne uprave

Grad Delnice je jedan od jedanaest gradova na području Primorsko-goranske županije te obavlja poslove lokalne samouprave.

Na području Grada Delnica djeluju sljedeće institucije: gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika, gradsko Vijeće, Jedinstveni upravni odjel Grada, mjesni odbori, ured državne uprave u PGŽ - Ispostava Delnice, županijski ured za urbanizam i graditeljstvo, Državni inspektorat, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Od državnih tijela i javnih institucija na području grada djeluju:

Općinski sud u Delnicama, Prekršajni sud Delnice, Policijska postaja Delnice, Porezna uprava – Područni ured Rijeka – Ispostava Delnice, Ured državne uprave PGŽ – Ispostava Delnice, Centar za socijalnu skrb Rijeka – Ispostava Delnice, Ispostava FINA, Hrvatska Pošta d.d. - Poštanski ured Delnice, te Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar RIJEKA - Ispostava Delnice.

Upravne funkcije - obuhvaćaju i predstavljaju ustrojstvo djelatnosti općih javnih službi, državne uprave te regionalne i lokalne samouprave. U Delnicama, za čitavo područje bivše Općine Delnice, djeluju sljedeće institucije državnog odnosno regionalnog i lokalnog značaja - Vojska, Policijska i Granična policija, Prekršajni sud, Porezna uprava, Županijski uredi, Gradska uprava te fondovi obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

Pravosuđe - u Delnicama je sjedište Općinskog i Prekršajnog suda koji su nadležni za područje čitave bivše Općine Delnice (Grad Delnice i Općine Brod Moravice, Fužine, Lokve, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad). Općinsko državno odvjetništvo u Delnicama nadležno je za područje čitave bivše Općine Delnice te Gradova Vrbovsko i Čabar. U Delnicama je i službeno sjedište Javnog bilježnika nadležnog za područje čitave bivše Općine Delnice i Grada Čabra.

Predstavničko tijelo građana čini Gradsko vijeće koje broji 15 članova, a koje u okviru svojih prava i dužnosti donosi opće i druge akte, te obavlja druge poslove u skladu sa Ustavom Republike Hrvatske, zakonskim propisima i Statutom Grada Delnica.

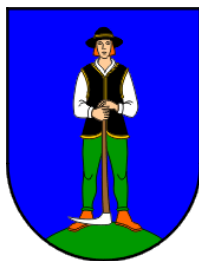
Na području Grada osnovani su Mjesni odbori kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana. Na

području grada djeluje ukupno 5 mjesnih odbora i to: MO Brod na Kupi, MO Crni Lug, MO Delnice, MO Lučice i MO Turke.

Temeljem Odluke Gradskog vijeća Grada Delnica, osnovan je Savjet mladih Grada. Savjet mladih:

- raspravlja o pitanjima značajnim za rad Savjeta mladih,
- raspravlja na sjednicama o pitanjima iz djelokruga rada Gradskog vijeća koja su od interesa za mlade,
- predlaže Gradskom vijeću donošenje odluka, programa i drugih akata od značaja za unapređenje položaja mladih,
- predlaže Gradskom vijeću raspravu o pojedinim pitanjima od značaja za mlade te način rješavanja navedenih pitanja,
- daje mišljenje Gradskom vijeću prilikom donošenja odluka, mjera, programa i drugih akata od osobitog značenja za mlade,
- sudjeluje u izradi i praćenju provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade,
- izrađuje izvješća nadležnim tijelima o problemima mladih, a po potrebi predlaže i donošenje programa za otklanjanje nastalih problema i poboljšanje položaja mladih,
- predlaže mjere za ostvarivanje i provedbu odluka i programa o skrbi za mlade,
- skrbi o informiranosti mladih o svim pitanjima značajnim za unapređivanje položaja mladih,
- potiče suradnju savjeta mladih općina, gradova i županija u RH te suradnju s odgovarajućim tijelima drugih zemalja
- predlaže Gradskom vijeću financijski plan radi ostvarivanja programa rada Savjeta mladih, obavlja i druge poslove od interesa za mlade

Grb Grada je povijesni grb Delnica.

U poluokruglom štitu, u plavom, na zelenom brijegu, u dnu polja stoji šumski radnik. Mladolikog lica, smeđokos sa crnim klobukom na glavi. Odjeven je u srebrnu košulju preko koje je crni prsluk obrubljen po rubovima zlatnom trakom, u uskim zelenim hlačama i smeđim visokim cipelama.

Desnu ruku drži, a lijeva počiva na uspravnoj smeđoj dršci srebrnog pijuka (krampa) položenog na vrhu zelenog brijega.

Zastava Grada je tamnozeleno boje s grbom u sredini. Omjer širine i dužine zastave Grada je 1:2. U sjecištu dijagonala u sredini zastave nalazi se grb Grada obrubljen zlatnim rubom.

Dan Grada Delnica je 24. lipanj.

6.2. Odgojno obrazovna infrastruktura

Od odgojno obrazovnih ustanova na području Grada Delnica zastupljeni su dječji vrtić, osnovne škole, te srednja škola.

Dječji vrtić »Hlojkica«, koji je u vlasništvu Grada, 2013. godine, proširio je svoje kapacitete, te sada može primiti 92 djece. Riječ je o 230 kvadrata velikom prostoru tzv. igraonice u koji su smještene nova vrtićka grupa te jaslička skupina. Na području Grada postoje i jedne privatne jaslice. Boravak u dječjem vrtiću »Hlojkica« sufinancira Grad u iznosu od 862,92 kn po djetetu, što za dječji vrtić »Hlojkicu« iznosi 57% ekonomske cijene.

Također, na području Grada je dvanaest dječjih igrališta (osam u Delnicama, jedno u Lučicama, dva u Crnom Lugu i jedno u Brodu na Kupi).

Osnovne škole

- Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Delnice, 319 učenika, te Područna škola Crni Lug, 6 učenika.

Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića Delnice pokriva veći dio upisanog područja Grada Delnica. U matičnu školu u Delnicama upisuju se učenici od I. do VIII. razreda iz užeg područja Grada Delnica, Zalesine, Dedina, Lučica, Marija Trošt, te učenici koji nastavu pohađaju u područnoj školi Crni Lug od I. do IV. razreda, školovanje od V. – VIII. razreda nastavlja u školi Ivana Gorana Kovačića.

Na školskom području matične škole ima oko 5.500 stanovnika, a na školskom području Područne škole ima oko 550 stanovnika. Ovo školsko područje karakterizira relativno velika površina u odnosu na broj stanovnika i veliki broj naselja s različitom gustoćom naseljenosti, što utječe na broj učenika,

broj razrednih odjela, potrebu prijevoza i uz poznate prirodno-klimatske činitelje ima bitan utjecaj na organizaciju i rad škole.

- Osnovna škola Frana Krste Frankopana

Škola se nalazi u naselju Brod na Kupi, te ju pohađa 45 učenika. S obzirom na većinsku romsku populaciju učenika, glavni cilj učitelja je postići da većina učenika romskog porijekla završe osnovnu školu, te da dio tih učenika krene u srednju.

- Osnovna glazbena škola Ive Tijardovića

Škola se nalazi u Delnicama, te ju pohađa 84 učenika. Jedina je ustanova koja provodi program glazbenog obrazovanja na području Gorskog Kotara.

Srednje škole

- Srednja škola Delnice, 204 učenika

Srednja škola Delnice u ovoj školskoj godini ostvaruje četverogodišnje i trogodišnje odgojno - obrazovne programe.

Slika: Srednja škola Delnice

Izvor: <http://ss-delnice.skole.hr/skola>

Četverogodišnji program posjeduje područje rada Gimnazije i Ekonomije i trgovine, te se sastoji od programa opće gimnazije, programa prirodoslovno - matematičke gimnazije i programa ekonomist.

Trogodišnji programi uključuju područje rada Strojarsstvo u kojem su uključeni programi za zanimanja: automehaničar, bravar, vodoinstalater, te Područje rada Obrada drva koji uključuje program za zanimanje: stolar.

6.3. Zdravstvena i socijalna zaštita

Zdravstvena zaštita stanovništva Grada Delnica osigurana je putem Doma zdravlja „Dr. Josip Kajfeš“. Dom zdravlja u svom sastavu u skladu sa osnovnom mrežom zdravstvene djelatnosti ima sljedeće djelatnosti: Obiteljska medicina, Zubozdravstvena zaštita, Zdravstvena zaštita žena, Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece, Zaštita mentalnog zdravlja, Patronažna zdravstvena skrb, Zdravstvena njega i palijativna skrb bolesnika, Laboratorijska dijagnostika, Radiološka, ultrazvučna i druga dijagnostika, Fizikalna medicina i rehabilitacija, Stacionarni smještaj i dijaliza, Specijalističko-konzilijarna zaštita, Hitna medicinska pomoć, Medicina rada. U ljekarničkoj djelatnosti na području Grada djeluje jedna ljekarna.

Za pružanje socijalne zaštite na području Grada nadležan je Centar za socijalnu skrb, Ispostava Delnice. Od ustanova socijalne skrbi na području Grada djeluje Dom za stare i nemoćne osobe „Domska vila Vinka“, kapaciteta 45 korisnika.

6.4. Sportsko rekreativni sadržaji i infrastrukture

Svakako najznačajniji sportski infrastrukturni objekti nalaze se u „Goranskom Sportskom Centru“. Društvo Goranski Sportski Centar d.o.o. registrirano je za održavanje, upravljanje i korištenje sportskih i drugih objekata, pružanje usluga u turizmu, organizirano dovođenje i prihvat turista, sportska rekreacija, sportska priprema, sportska poduka, organiziranje i vođenje sportskog natjecanja, djelatnost upravljanja i gospodarenja žičarama, organiziranja koncerata i drugo. Osim toga, GSC aktivno sudjeluje na kreiranju, vođenju i realizaciji razvojnih projekata, u skladu sa zahtjevima lokalne i regionalne zajednice, odnosno Primorsko-goranske županije, Grada Delnica i Općine Čavle.

Goranski sportski centar d.o.o. upravlja slijedećim sportskim objektima: multifunkcionalna dvorana sa klizalištem, Dom sportova – sportska dvorana i bazen, gradski nogometni stadion, pomoćni nogometni stadion, vanjsko košarkaško igralište, kuglana, skijaške skakaonice u izgradnji, tenis igrališta.

Slika: Goranski sportski centar - Multifunkcionalna dvorana

Izvor: www.gsc-pgz.hr

Osim korištenja naših sportskih objekata i terena GSC d.o.o. nudi i razne mogućnosti bavljenja sportovima poput biciklizma, planinarenja, raftinga i dr., koje pružaju šumske staze, putovi planine i rijeke u neposrednom okruženju Delnica i RSRTC Platak.

Osim ulaganja u sportsku infrastrukturu, na području Grada potiče se i rad sportskih udruga i klubova. Tako se na području Grada broji čak 36 sportskih udruga i klubova:

- BIATLONSKI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- BICIKLISTIČKI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- BOKSAČKI KLUB „DELNICE“
- DŠR „MARIGOLD“ DELNICE
- DŠR „BOJSIĆI“ DELNICE
- DŠR „GYMNASIUM“ DELNICE
- DŠR „PAREJDA“
- HRVATSKI NOGOMETNI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO „PETEHOVAC“ DELNICE
- KARATE KLUB „DELNICE“
- KLUB HOKEJA NA LEDU „MAMUT“ DELNICE
- KOŠARKAŠKI KLUB „GORANIN – DELNICE“
- KUGLAČKI KLUB „MLADOST“ DELNICE
- KUGLAČKI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- MOTO KLUB „PROCESSUS MONTANUS“
- MOTO KLUB „MOUNATIN RIDERS“
- ORIJENTACIJSKI KLUB „RIS“ DELNICE
- PARAJEDRILIČARSKI KLUB „ADRENALIN“
- PENJAČKI KLUB DELNICE
- PLIVAČKI KLUB „DELNICE“
- RUKOMETNI KLUB „GORANIN“
- SANJKAŠKI KLUB „PREPNEK“ DELNICE
- SKI KLUB „NOVINAR“ CRNI LUG
- SKIJAŠKI KLUB „DELNICE“
- SKIJAŠKI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- SKIJAŠKI SAVEZ PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
- STOLNOTENISKI ŠPORTSKI KLUB „PETEHOVAC“
- STRELIČARSKI KLUB DELNICE
- STRELJAČKI KLUB „GORANIN“
- ŠAHOVSKI KLUB „DELNICE“
- ŠAHOVSKI KLUB „ŠAHOVSKA ŠKOLA DELNICE“
- ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA „GORAN“ BROD NA KUPI
- UDRUGA TRENERA I SPORTSKIH DJELATNIKA
- UDRUGA ZA SPORT, REKREACIJU I TURIZAM „KUPA“
- ŽENSKI KUGLAČKI KLUB „GORANIN“ DELNICE
- ZAJEDNICA ŠPORTSKIH UDRUGA GRADA DELNICA „DELNICE“

6.5. Društveni domovi

Društveni život građana ponajviše je vezan uz nekolicinu objekata društvene infrastrukture od kojih najvažniju ulogu imaju društveni domovi u kojima se tijekom godine organiziraju razna događanja koja okupljaju stanovnike i povezuju ih preko raznih gospodarskih i kulturnih djelatnosti.

Na prostoru Grada više je objekata koji osiguravaju prostor za okupljanje mještana i posjetitelja te organizaciju različitih društvenih sadržaja, a to su društveni domovi izgrađeni u naseljima: Delnice, u kojima se nalazi Radnički dom, zatim u naselju Bord na Kupu, te u Crnom Lugu.

Za održavanje različitih kulturnih, umjetničkih i zabavnih manifestacija koje obogaćuju društveni život stanovništva koriste se i vatrogasni domovi Dobrovoljnih vatrogasnih društava Delnice, Crni Lug i Brod na Kupu.

6.6. Kulturne ustanove

U 2012. godini otvoren Stalni izložbeni postav lovstva, šumarstva i ribolova. Na prostoru veličine 786 četvornih metara smjestio se izložbeni prostor šumarstva, lova i ribolova. Ovaj muzejski prostor posjetiteljima priča gorskokotarsku priču flore i faune.

U prizemlju je postavljena izložba bogatstva ribljeg fonda u Goranskim rijekama te tradicionalnog načina ribolova, a na prvom katu se nalazi postav šumarstva koji je podijeljen po znanstvenim granama šumarstva i šumarskim poslovima. Detaljno su prikazani poslovi zaštite šuma, sječe, izvlačenja i transporta posjećenog drva. Drugi kat prikazuje bogatstvo vrsta divljači, lovačkih običaja i tradicije u Gorskom kotaru, ali i cijeloj županiji, dok je na trećem katu vrijedna donacija lovačkih trofeja i drugih eksponata vezanih uz lovstvo Damira Vrhovnika.

Slika: Kaštel Zrinski

Izvor: Grad Delnice

Prvo kulturno – povijesno društvo u Župi Delnice utemeljeno je 1874. godine. Bila je to narodna čitaonica.

Kroz bogatu povijest, tek je 1999. knjižnica postala samostalna ustanova čiji je osnivač Grad Delnice, te se proširuje na ukupno 130 m². Time se dobivaju mogućnosti kvalitetnijih pomaka u radu: formira se informativno – posudbeni dio, čitaonica s mjestom za dnevni i tjedni tisak te studijski rad, odjel za odrasle, odjel za djecu. Narodna knjižnica i čitaonica nudi svojim korisnicima bogat i raznovrstan knjižni fond za djecu i odrasle, referentnu zbirku, zavičajnu zbirku, dnevni i tjedni tisak.

Od 2001. knjižnica nudi svojim korisnicima pretraživanje interneta, dok se programi za djecu i mlade održavaju se tijekom cijele godine.

Slika: Narodna knjižnica i čitaonica - Delnice

Izvor: www.knjiznica-delnice.com

Danas, članovi Knjižnice čine oko 23% stanovnika Grada Delnica, a zanimljiv je i podatak da je 2014. godine zabilježeno čak 14.456 ulaska u knjižnicu i 1.965 posjeta prostoru čitaonice, što govori kako su Delničani vrlo zainteresirani za kulturu.

6.7. Vjerske zajednice

Na području Grada djeluje Katolička župa Sv. Ivana Krstitelja, te Kršćanska adventistička crkva. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku čak 88% stanovništva Grada Delnica izjašnjava se katolicima, dok su u manjoj mjeri zastupljeni ostali vjernici: pravoslavci s 3%, ostali kršćani 0,5%, muslimani 2%, i dr.

Tablica: Stanovništvo prema vjeri na području Grada Delnica

	Vjera	Br. pripadnika vjerskog opredjeljenja	Udio u ukupnom br. stanovnika (%)
1.	Katolici	5211	88
2.	Pravoslavci	193	3
3.	Protestanti	1	0,01
4.	Ostali kršćani	33	0,5

5.	Muslimani	104	2
6.	Istočne religije	-	-
7.	Ostale religije, pokreti i svjetonazori	2	0,03
8.	Agnostici i skeptici	18	0,3
9.	Nisu vjernici i ateisti	270	4,5
10.	Židovi	-	-
11.	Ne izjašnjavaju se	120	2
12.	Nepoznato	-	-

Izvor podataka: DZS, Popis stanovništva 2011.

6.8. Civilno društvo

Udruge su važan čimbenik društvenog života na području Grada Delnica, te su najčešći pojam koji se vezuje uz civilno društvo jer su najčešći oblik slobodnog i dobrovoljnog udruženja građana i/ili pravnih osoba kojim mogu utjecati na ispunjavanje zajedničke i javne funkcije. Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, te ekološka, humanitarna, informacijska, kulturna, nacionalna, pronatalitetna, prosvjetna, socijalna, strukovna, športska, tehnička, zdravstvena, znanstvena ili druga uvjerenja i ciljeve, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Prema podacima Registra udruga iz prosinca 2015. godine na području Grada registrirano je ukupno 105 udruga. Prema podacima iz Grada, najveći broj udruga registrirano je u sportskim djelatnostima, zatim slijede udruge u kulturi i udruge registrirane na području turizma, ekologije i zaštite i spašavanja. Udruge s područja djelatnosti socijalne skrbi i zdravstva zauzimaju predzadnje mjesto, dok je najmanje udruga na području tehničke kulture.

Udruge okupljaju velik broj članova, ali većina udruga nema stalno zaposlenih djelatnika, te se oslanjaju na volonterski rad. Mnoge udruge nemaju sustavne izvore financiranja pa se najčešće financiraju iz proračuna Grada, članarina, donacija, PGŽ, RH, te proračuna ostalih JLS. Financiranje udruga iz Proračuna Grada iznosi oko 3% ukupnog proračuna (podatak za 2016.g.).

Najjače udruge prema članstvu, programima, aktivnostima su: Kulturno umjetničko društvo Delnice, Udruga mladih "Re-volt", Udruga za sport, rekreaciju i turizam "KUPA", Hrvatski nogometni klub "Goranin", Udruga umirovljenika Grada Delnica, HGSS Stanica Delnice, Udruga Zdolanjski kraj -Potok Delnice, Društvo uzgajatelja malih životinja "Pajdaš", Udruga za očuvanje, promicanje i razvoj tradicije i običaja "Runolist", Skijaški klub "Goranin", Moto klub "Mountain riders".

Za kraj, važno je napomenuti kako su udruge u svakom društvu važne jer jačaju društvene veze, društveno povjerenje, društveni kapital i na kraju jačaju društvenu koheziju koja je, pogotovo danas, silno važna.

7. KULTURNO POVIJESNA I PRIRODNA BAŠTINA

Kulturna i povijesna baština čine značajan resurs cijele Hrvatske pa tako i Grada Delnica. Njihovo čuvanje i zaštita od velikog su značaja za očuvanje identiteta nekog mjesta, grada ili područja. Veliki je izazov očuvati navedenu baštinu u izvornom stanju, kako bi se prenosila generacijama i naraštajima te kako bi, na kraju, imala i veliku turističku vrijednost. Shodno navedenom, nužno je financijski poticati i stvarati održivu klimu za opstanak kulturne i prirodne baštine, poduzimati mjere za njihovo održavanje, te sprječavati sve oblike ugrožavanja njihove vrijednosti. Kao bitnu značajku održivog upravljanja kulturnom i prirodnom baštinom javlja se marketinška promocija, koja može omogućiti ekonomsku isplativost, brendiranje destinacije, te konačno, kvalitetniju prezentaciju većem broju zainteresiranih korisnika.

7.1. Povijest grada

Najstariji povijesni zapisi o Gradu Delnice vezani su uz obitelj Frankopan, njenu organizaciju vlasti i uprave i prema Gorskome kotaru. Delnice se prvi puta spominju u sudskoj ispravi Sabora 24. veljače 1482. godine, izdanoj zagrebačkim trgovcima, u kojoj su govorili da nisu dužni plaćati, u ono vrijeme tridesetnicu preko čijih posjeda putuju. Znakovitu ulogu u stvaranju starih goranskih naselja imale su prometnice koje su povezivale Pokupsko - savsko zaleđe sa Primorjem, te tranzitna trgovina sjeverne Hrvatske sa susjednom Slovenijom.

Prvo delničko naselje bilo je potpuno čakavsko, smješteno nešto južnije od sadašnjeg lokaliteta u Lučicama. Učestali turski napadi imali su za posljedicu pljačku i spaljivanje goranskih naselja, gdje stradaju i Delnice. Narod koji Turci nisu uspjeli odvesti u svoje roblje odlazi prema Sloveniji, u Kranjsku, a samo manji dio pučanstva zadržao se po prostornim dolinama bliže Kupi.

Nakon izbjavanja sa svojih ognjišta, početkom 17. stoljeća obitelj Zrinski naseljava Delnice pučanstvom iz svojih pokupskih imanja Čabra, Broda i Gerova. Zajedno sa njima vraćaju se iz Kranjske potomci starih Delničana. Započinje gradnja novih Delnica ali na drugom mjestu, niže, uz cestu prema Brodu na Kupi, čime se stvaraju osnovni uvjeti za promet roba. U stoljeću obnove osnovana je katolička župa. Nove obitelji donijele su u taj, od starine čakavski kraj, kajkavsko narječje koje od tada čini južnu granicu kajkavskog narječja. Plodna goranska polja uz oživljavanje prometa postupno daju život Delnicama i Gorskome kotaru. Pučanstvo, nešto kasnije nalazi zaradu u preradi drva.

Obnova Delnica i cijelog Gorskog kotara zaustavljena je nakon neuspjele urote Zrinskih - Frankopana 1670. Vojska generala J. Herbersteina opljačkala je Gorski kotar, a veliki posjedi Zrinskih dolaze pod upravu Beča. Izgradnja prometnice Karlovac - Bakar - Rijeka, popularne "Karoline" zaobišla je Delnice i ponovo izazvala iseljavanje ljudi. Tek izgradnjom "Lujzijane", prometnice koja je završena 1811., Delnice ponovno postaju središte ove regije. Intenzivira se prerada drva, poljodjelstvo i stočarstvo, širi se sitno poduzetništvo, a od druge polovice 19. stoljeća javlja se delnička nošnja.

Nove teškoće Delničanima donijela je 1865. godina kada je napravljena željeznička pruga do Karlovca. Trgovački promet s Lujzijane i Karoline otpada, izvori zarada sve su manji pa započinje iseljavanje

većih razmjera. Nedaće su dolazile jedna za drugom. Bilježi se da je 1867. požar progutao 39 stambenih i gospodarskih zgrada, a porezni zaostaci teško pritišću osiromašeno pučanstvo.

Riječka željeznica postupno je vraćala život Gorskom kotaru. Dio pučanstva od 1873. nalazi zaposlenje na njenoj trasi od Ogulina do Rijeke. Oživljava poljodjelstvo, stočarstvo i prerada drva. Prva škola u Delnicama utemeljena je 1836. Riječka željeznica nije mogla bitno promijeniti težak život Delničanima pa oni u ovo stoljeće ulaze s nimalo lakim životnim prilikama.

Spomenimo da su ovo tek osnovni podaci iz povjesnice Delnica za razdoblje od 1481.-1900., koja je imala za cilj upoznavanje s ovim krajem, naseljavanjem, životom i radom pučanstva. Uz to je vrijedno istaći da je prva čitaonica u Delnicama osnovana 1874., u prosincu 1885. osnovano je tamburaško društvo "Danica" a istovremeno je osnovano i pjevačko društvo "Frankopan".

Grad Delnice je danas sastavni dio Primorsko goranske županije kojoj osnovu gospodarstva čini šumarstvo i drvna industrija. Proizvodnja i prerada drva, ugostiteljstvo, trgovina, turizam i sve intenzivniji razvoj poduzetništva čine osnovu gospodarenja i pravce daljnjeg razvitka.

7.2. Kulturna dobra

Na području Grada, prema podacima Ministarstva kulture, registrirano je 5 kulturnih dobara.

Tablica: Zaštićena kulturna dobra na području Grada Delnica

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra
Z-115	Brod na Kupu	Kaštel "Zrinski"	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6624	Delnice	Pogrebna kočija	Pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-150	Delnice	Stambena zgrada, Supilova 94	Nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-4058	Delnice	Umijeće izrade šindre za pokrivanje krovova	Nematerijalno kulturno dobro
RRI-0391-1976.	Velika Lešnica	Etnozona Lešnica	Nepokretno kulturno dobro - kulturno – povijesna cjelina

Izvor: Registar kulturnih dobara

Opis dobra

Već spomenuti Kaštel Zrinski smješten je na tromeđi putova prema Hrvatskom primorju, Sloveniji i Pokupskom Prigorju, u središtu naselja, neposredno uz rijeku Kupu. Izgrađen je 1651. g., a podigao ga je knez Petar Zrinski na mjestu starijeg kaštela obitelji Zrinski. Masivna je kamena samostojeća građevina, kvadratne osnove, šatorskog krova sa prozorskim otvorima na sve četiri strane i naglašenim profiliranim kamenim portalom. Na prvom katu sačuvane su puškarnice a na posljednjoj etaži „breteš“- obrambeni građevinski element. Kaštel je građevina koja spaja fortifikacijsku funkciju sa stambenom i pripada tipu tvrđave-palače.

Svečana pogrebna kola, dvopreg, četiri kotača, sa sjedalom kočijaša postavljenim naprijed i ostakljene kabine oblika položenog kvadra. Po rubovima je ukrašena bogatim rezbarenim florealnim motivom, koji nadvisuje i produljuje osnovni volumen, u bočnoj vizuri sugerirajući oblik raskošne kartuše. Ivan Bolf, uspješni poslovni čovjek iz Delnica, vlasnik pilane, veletrgovac, između ostalog i vlasnik pogrebnog poduzeća, kočiju je kupio 1924. godine u Orahovici. Poslije 1945. godine više desetljeća se koristi u Kupjaku. Nedavno je otkupljena i vraćena u Delnice. Spada u rijetke očuvane primjerke.

Stambena kuća Rački u Delnicama, jedna je od posljednjih primjera pučke arhitekture delničkog kraja, podignuta vjerojatno polovicom 19.st. Ipak, način gradnje i tlocrt prisvaja arhitektonske principe ranijeg razdoblja. Izgrađena na kamenom temelju, pretežno je drvene građe vezane tradicionalnim vezom na ugao i drvenim klinovima. Dvoprostorna građevina polusukošenog krova pokrivenog cijepanom daskom, šindrom, povezana je gospodarskim prostorom. Ulazni je prostor otvorenog stropišta sa ognjištem, dok je soba, hiša sa stropištem. Orjentirana je zabatom na ulicu. Od 70-ih godina 20.st. prezentirana je u objektu zbirka s karakterističnim etnografskim mobilijarom s kraja 19. i početka 20.st.

Umijeće izrade šindre jest jedno od najstarijih umijeća izrade materijala za krovni pokrov. Šindra se u gradovima i selima Hrvatske kontinuirano upotrebljava sve do pol. 19. st., a znanje o njevoj izradi u Lici i Gorskom kotaru uspjelo se sačuvati do danas. Proizvodnjom šindre danas se još bave obitelji Podnar (Kuterevo), Štimac (Crni Lug) i Krizmanić (Saborsko). Rijetki znalci ove tehnologije deblo usitnjuju u tanke izdužene daščice i pribijaju čavlima na drvenu krovnu konstrukciju. Šindra se izrađuje od jele i smreke postupkom kalanja. Osim što je vrlo zdrav materijal, relativno je trajan, jer opstaje i do 40 godina.

Etnozona Lešnica obuhvaća selo Lešnicu Veliku sa širim poljoprivrednim područjem. Naselje je hrpnog tipa sa centralnim prostorom i dominantnom pozicijom crkve Majke Božje Lesničke uz rub. Na ulazu u naselje je izvorska voda, u širem okolišu drveno raspelo ekspresionističkih obilježja. U zaseoku Mala Lešnica, smještenom uz potok Kupicu, u drugoj polovici 18. st. podignuti su uređaju za obradu željeza. Lešnica predstavlja istaknuti seoski prostor brodske gospoštije na samoj granici severinskog i gerovskog vlastelinstva koje postoji od 16/17. st. do polovice 19. Zgrade su stambene i gospodarske, drvene građe (prvotno brvana) i kamena, a polu-ukošena krovništa prvotno su bila pokrivena strešnom daskom.

7.3. Zaštićena područja prirode

Na području Grada Delnica nalazi se Park šuma Japlenški vrh. Japlenški vrh je brdo visine 842 metra, koje se uzdiže sa jugozapadne strane Delnica bogato brojnim stazama i šetnicama u okrilju bukove i jelove šume. Najveći stupanj zaštite uživa Nacionalni Park Risnjak koji predstavlja izrazit primjer visinskog raščlanjenja dinarskoga planinskoga sustava u reljefnom, geološkom, hidrološkom i klimatskom pogledu, biljnom pokrovu i životinjskom svijetu.

Prema Izvješću o stanju u prostoru Grada Delnica od 2014. do 2018. i temeljem Zakona o zaštiti prirode, na području Grada Delnica nalaze se sljedeća područja:

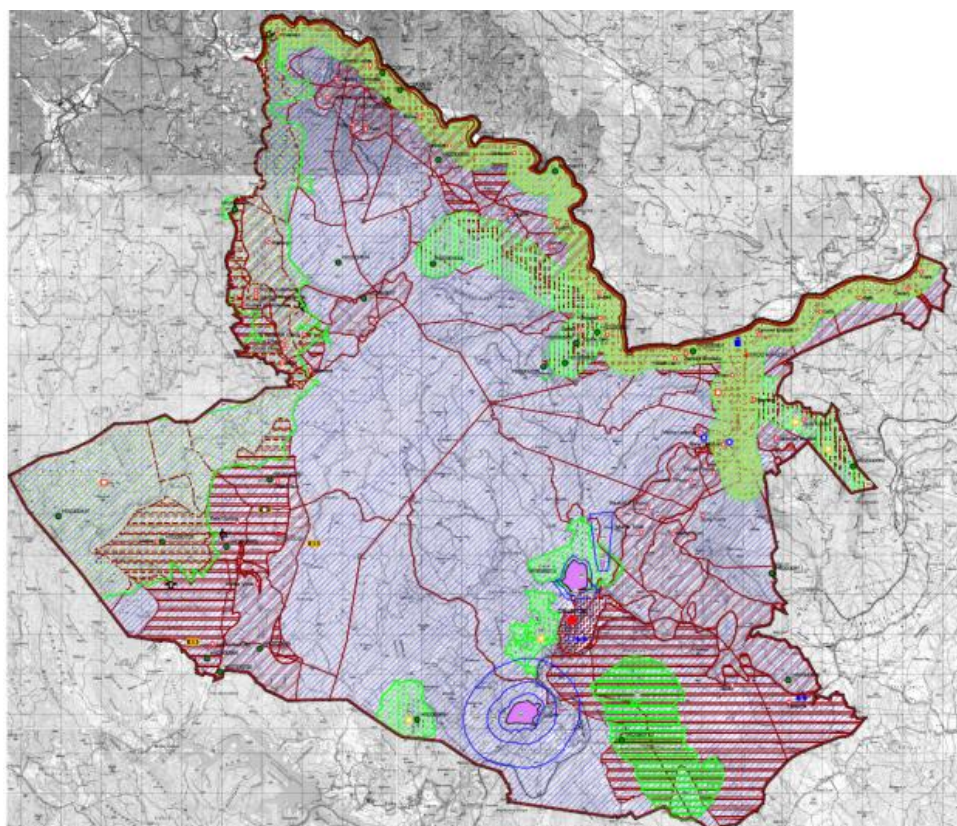
- Nacionalni park Risnjak (1953.g.), proširenje granice (1997.)
- Posebni rezervat šumske vegetacije Debela lipa - Velika Rabar (1964.g.)
- Spomenik prirode - hidrološki Kupa izvor (1963.g.)
- Značajni krajobraz Vražiji prolaz i Zeleni vir (1962.g.)
- Park-šuma Japlenški vrh (1953.g.)

Za područje Značajnog krajobraza Petehovac zaštićenog 1971.g., u 2016. godini je ukinut status zaštite.

Istraživanjem Prostornog plana i ostalih dokumenata utvrđene su različite interpretacije smještaja zaštićenih prirodnih vrijednosti, obzirom na smještaj na području Grada Delnica ili u njegovoj blizini. Na području naselja Lokve u neposrednoj blizini Grada Delnica nalazi se Park-šuma Golubinjak (1955.g.)

Ekološka mreža (NATURA 2000) na području Grada Delnica obuhvaća područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS (HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika i dijelom HR2001353 Lokve-Sunger-Fužine) te područja očuvanja značajna za ptice – POP (HR 1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika). Međunarodno važna područja za ptice prostiru se na cjelokupnom području Grada, dok su važna područja za divlje svojte i stanišne tipove koncentrirana u užem pojasu uz zapadnu, sjevernu i dio istočne granice obuhvata Grada.

Slika: Prikaz područja ekološke mreže na području Grada Delnica

Izvor: Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora, Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Delnica, 2013. ("Službene novine PGŽ" 11/13)

MEĐUNARODNO VAŽNA PODRUČJA ZA PTICE

VAŽNA PODRUČJA ZA DIVLJE SVOJTE I STANIŠNE TIPOVE

U kategoriji područja očuvanja značajnih za ptice (HR 1000019 Gorski kotar i sjeverna Lika) navode se slijedeće vrste: planinski ćuk, vodomar, jarebica kamenjarka, primorska trepetljika, suri orao, sova močvarica, lještarka, ušara, leganj, crna roda, zmijar, eja strnjarica, kosac, planinski djetlić, crvenoglavi djetlić, crna žuna, vrtna strnadica, sivi sokol, bjelovrata muharica, mala muharica, mali ćuk, rusi svračak, sivi vračak, ševa krunica, škanjac osaš, troprsti djetlić, siva žuna, jastrebača, pjegava grmuša, tetrijeb gluhan, mala prutka.

U kategoriji područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove navodi se lokalitet: HR5000019 Gorski kotar i sjeverna Lika, koji obuhvaća slijedeće vrste: širokouhi mračnjak, mali potkovnjak, vuk, medvjed, ris, cjelolatična žutilovka, istočna vodendjevojčica, gorski potočar, (Sub-) mediteranske šume endemičnog crnog bora.

Sukladno činjenici da Gorski kotar predstavlja jedno od rijetkih staništa na kojemu obitavaju sve tri velike zvijeri: medvjed, vuk i ris, područje Gorskog kotara je gotovo u cjelosti uvršteno u prijedlog mreže NATURA 2000 u RH.

7.4. Biljne i životinjske zajednice

Bujne šume najvažnija su značajka ovog prostora. U Gorskom kotaru možemo razlikovati tri izrazite vegetacijske zone ovisno o ekološkim, te prvenstveno klimatskim uvjetima. To su zona umjereno vlažnih bukovih šuma, zona umjereno vlažnih šuma hrasta kitnjaka i običnog graba, te zona klekovine planinskog bora.

Na nekim mjestima šume su iskrčene i pretvorene u livade i poljoprivredno tlo, npr. oko naselja i uz prometnice. Tako danas u Gorskom kotaru, pa tako i u Delnicama, nalazimo slijedeće najvažnije tipove staništa:

- šume - bjelogorične, crnogorične i miješane,
- šumske kulture (pretežno smreka),
- šumske sječine, rubovi šuma i "planinski vrtići",
- klekovina planinskog bora,
- livade i travnjaci,
- planinski pašnjaci (rudine),
- poljoprivredne kulture,
- stijene i točila,
- cretovi i vlažna staništa,
- slatkovodni bazeni (umjetna jezera i lokve),
- izvori, rijeke i potoci,

- krški podzemni prostori (jame, spilje, ponori, ledenice).

U krajolicima Gorskog kotara u kojima prevladava prirodna šumska vegetacija najviše se ističu bjelogorične i crnogorične šume. Miješane šume bukve i jele koje imaju najveće prostorno i gospodarsko značenje, već su spomenute, dok Crnogorične šume zauzimaju nešto manje površine.

Kontinentalno zaleđe Županije najbogatije je vrstama sisavaca. Tu je zabilježeno čak 40 vrsta sisavaca. Značajne su vrste: u Europi ugroženi vidra, vuk, ris i medvjed. Medvjed je najznačajniji za Županiju kao lovna divljač, uz jelena, a djelomično i divokozu. Ovo područje bogato je pticama. Za čitav Gorski kotar zabilježeno je 111 vrsta ptica od kojih su 84 gnjezdarice, uz još dvije potencijalne gnjezdarice.

U ovom dijelu Županije zabilježen je i najveći broj vodozemaca, čak 14 vrsta, dok je nešto slabije zastupljena fauna gmazova. U fauni gmazova prevladavaju tipične kontinentalne vrste od kojih su gušterica i riđovka.

PROGRAMSKI DIO

8. METODOLOŠKI OKVIR

Strateški razvojni program Grada Delnica (u daljnjem tekstu; Strategija) je temeljni dokument za utvrđivanje i provedbu gospodarskog i društvenog razvoja. Polazeći od razvojnih potreba, ali i mogućnosti Grada, ovom se Strategijom utvrđuju vizija, strateški ciljevi, prioriteti i mjere, što predstavlja okvir i neophodnu osnovu za pripremu, financiranje i provedbu razvojnih projekata, koji su ključni pokretač promjena u gospodarstvu i društvu u cjelini. Budući da Strategija nije samo dokument nego je to proces, način mišljenja i djelovanja svih uključenih u razvoj Grada, usvajanje ovog dokumenta nije završetak jednog pothvata nego tek prvi korak u zajedničkom naporu prema ostvarivanju ciljeva koji se žele, mogu i trebaju ostvariti.

Pri izradi Strategije primijenjena je suvremena participativna EU metodologija strateškog planiranja. Planiranje je temeljeno na potrebama zajednice, kao i na osobitostima područja, a usmjereno je prema mogućim provedbenim rješenjima, koja uključuju suradnju i uključenost lokalnih dionika, interesnih skupina i stručnjaka tijekom svih faza rada, te osiguravanje provedbenih mehanizama. Također, primijenjen je metodološki princip „od pojedinačnog ka općem“ koji implicira sagledavanje i međusobno koordiniranje razvojnih mogućnosti na području grada te njihovo usustavljenje u smislene razvojne mjere. Metodološki pristup tako karakteriziraju transparentnost planskog procesa, multidisciplinarnost pristupa, uključivanje javnosti i planiranje temeljeno na relevantnim podacima.

Strateški razvojni program Grada Delnica ima četiri osnovna koraka od kojih se neki bave trenutnim stanjem (prva dva koraka), a sljedeća dva koraka okrenuta su budućnosti:

- Korak 1. Analiza stanja
- Korak 2. Identifikacija ključnih problema i SWOT analiza
- Korak 3. Identifikacija vizije i razvojnih ciljeva
- Korak 4. Oblikovanje potrebnih mjera i razvojnih projekata za realizaciju razvojnih ciljeva

Nakon temeljite strukturne analize, dobivena je jasna slika postojeće situacije i izrađena je SWOT analiza – detaljan uvid u postojeću situaciju omogućio je ispravnu kategorizaciju strukturnih čimbenika i vanjskih utjecaja na snage, slabosti, prilike i prijetnje. Temeljeno na ovim rezultatima, prepoznati su i ključni problemi u različitim sektorima.

Slijedi prepoznavanje vizije, kao opisa zamišljenog sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju Grada, te izrada strateških ciljeva i prioriteta koji sadrže konzistentan i sažeti opis namjeravanih ishoda. Prethodno postavljeni ciljevi i prioriteti raščlanjeni su dodatno u razvojne mjere kroz koje se može operativno djelovati konkretnim projektima.

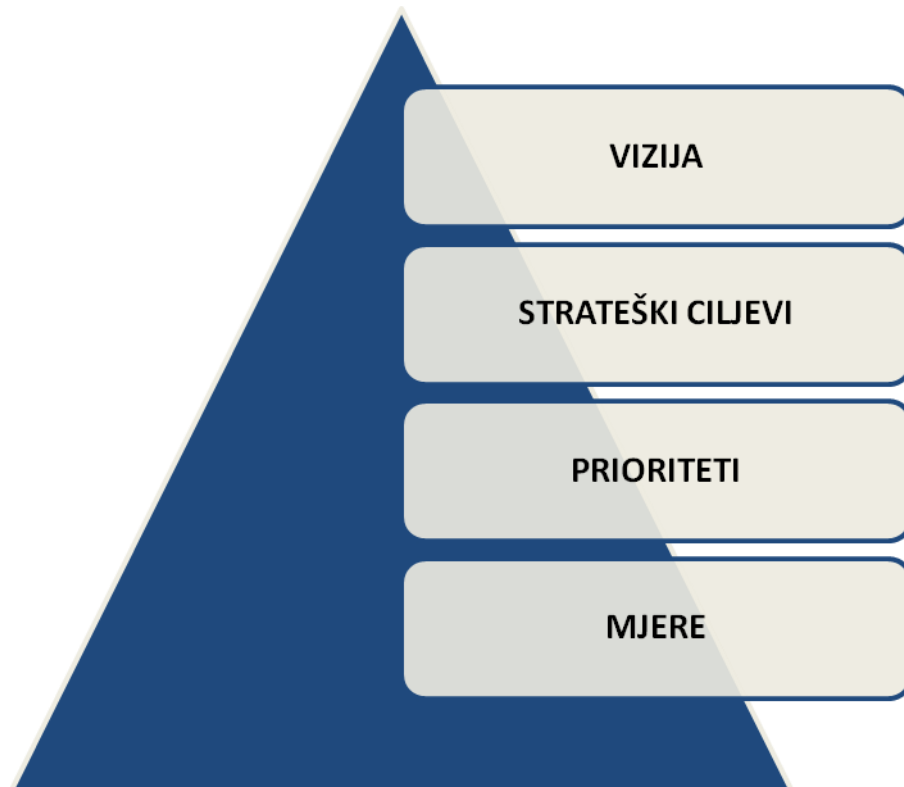
Razvojne mjere služe kao smjer razvoja, koje su na snazi dok se u cijelosti ne postignu postavljeni ciljevi. Općenito rečeno, mjere su srednjoročni putovi za postizanje prioriteta ciljeva, a njima se također omogućava iskorištavanje resursa. Mjere su, u tehničkom smislu, most između strateških ciljeva i konkretnih razvojnih projekata, te iste definiraju prioritetni projekti razvoja Grada Delnica kao i drugi razvojni projekti Grada. U procesu izrade Strategije prioritetna razvojna područja predstavljaju gospodarstvo, društvo, zaštita okoliša i komunalna opremljenost.

Izrada Strateškog razvojnog programa Grada Delnica omogućava Gradu Delnice:

- pravovremeni odgovor na procese promjene koje je donio ulazak Hrvatske u Europsku uniju,
- „strateško razmišljanje“ – postupno ispunjavanje dugoročnih ciljeva i razvojne vizije,
- donošenje odluka unutar predstavničkih tijela Grada i Mjesnih odbora, u okviru šireg razvojnog koncepta,
- koordinaciju interesa i aktivnosti različitih razvojnih dionika Grada te učinkovito korištenje njihovih mogućnosti i resursa, kako bi se postigli zajednički razvojni ciljevi,
- potporu javnih interesa, te izravno uključivanje javnosti u razvoj Grada,
- pripremu kvalitetnih smjernica za planove održivog korištenja prostora i sektorske projekte.

Strateški razvojni program Grada Delnica definira realan put za postizanje napretka i pozitivno okruženje, dok uvažava i razvija vrijednosti.

Slika: Hijerarhijski prikaz metodologije izrade Strateškog razvojnog programa Grada Delnica

9. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je najpoznatiji i najčešće korišteni ekonomski alat, koji u potpunosti mora imati uporište u pogledu socio-ekonomske situacije, odnosno osnovne analize, što znači da je SWOT analiza uređena, organizirana i selektirana osnovna analiza. Svaki podatak iz SWOT analize deskriptivno je i kvantitativno obrađen u osnovnoj analizi, te je kroz SWOT analizu dodatno naglašen njegov značaj u daljnjem strateškom smislu.

Termin SWOT analiza skup je 4 prva slova engleskih riječi koje prevedene na hrvatski jezik podrazumijevaju snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje.

Kvalitetna SWOT analiza upućuje:

- potrebno je optimalno iskoristiti sve snage
- neophodno je sve slabosti usmjeriti u pravcu osnaživanja, pretvoriti ih u snage i u što kraćem roku valorizirati
- nastojati svim regularnim sredstvima uskladiti ih sa snagama u cilju postizanja vizije
- zaobići potencijalne nepogode razvoja te ih sukladno potrebama pretvoriti u prilike

SWOT analizom prikazuju se snage i slabosti kao unutarnji čimbenici, te prilike i prijetnje kao vanjski čimbenici koji ukazuju na potencijalne prijetnje razvoju grada, ali i otvorene mogućnosti za budući razvoj. Pri tome snage i prilike predstavljaju pozitivne, a prijetnje i slabosti negativne čimbenike gospodarskog razvoja.

Snage grada su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom daljnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar samog grada koje mora riješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

Budući da je iz osnovne analize razvidno da se Grad Delnice susreće s brojnim izazovima kako bi se stvorili dobri temelji za razvoj, u SWOT analizi je obuhvaćeno više tematskih cjelina: Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura; Gospodarstvo; Društvene djelatnosti.

Tematska cjelina: Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
• Povoljan geografski položaj na važnom prometnom koridoru i dobra prometna povezanost - blizina velikih gradova (Karlovac, Zagreb, Rijeka)	• Nedovoljno iskorišten povoljan geografski položaj i dobra prometna povezanost te privlačenje putnika u tranzitu• Nedovoljna suradnja na zajedničkim

• Blizina granice sa Slovenijom • Prirodni ekosustavi s visokim stupnjem očuvanosti (šume, vodotoci, livade i dr.) • Zaštićene prirodne vrijednosti, ekološka mreža (NATURA 2000) • Visoka kvaliteta zraka - ne postoji veliki izvor zagađenja • Očuvanost i jedinstvenost prirodnog i kulturnog krajobraza te biološka raznolikost područja • Velika pokrivenost šumama - bogatstvo šuma i raznolikost šumskog pokrova • Bogata izvorišta pitke vode • Bogatstvo flore (samoniklo ljekovito, začinsko i aromatično bilje, jestive gljive) i faune (krupnija i sitna divljač) • Endemske biljne i životinjske vrste Gorskog kotara • Kontinuirano ulaganje u izgradnju i održavanje vodovodne mreže (rekonstrukcija vodovodne mreže u Delnicama - Šetaliste I.G.Kovačića, Grabanj, Vučnik, Ploškovo, Crni Lug, Lučice) i planiran tlačni magistralni vodovod Iševnica • Pokrivenost Grada vodovodnom mrežom preko 90 % • Ulaganje u kanalizaciju Škocijan-Risnjak 2015 g. • Planirana izgradnja kanalizacije - Grabanj, Vučnik, Ploškovo, Lučice i Crni Lug, Brod na Kupu • Jedan pročištač otpadnih voda stavljen u funkciju, a 2.Delnice predviđen u 5.mj.) • Pretežno dobro razvijena prometna infrastruktura • Postavljeni brojači na semaforima • Zadovoljavajuće stanje elektroopskrbne mreže i telekomunikacijske infrastrukture za potrebe stanovništva • Sustav javne rasvjete većim dijelom unaprijeđen (uvođenje štednih lampi – od 1129 rasvjetnih tijela promijenjeno 1000 (uvedene natrijeve žarulje) • Postojanje Plana gospodarenja otpadom u Gradu Delnice za razdoblje 2010.-2017. te usklađenost istog sa	projektima sa Slovenijom • Nedovoljno osviještene ekološke i krajobrazne vrijednosti u konceptu razvoja Grada (Krajobrazni atlas) • Nedovoljna artikuliranost, uređenost i međusobna povezanost postojećih zelenih površina (Zelena infrastruktura) • Neadekvatno i necjelovito prostorno planiranje i strateško promišljanje • Nedovoljno provedenih studija, analiza potencijala (tlo, voda, krajobraz) i modela pogodnosti kao stručnih podloga za razvojno i zaštitno upravljanje, održivo planiranje i projektiranje • Nedovoljno ulaganje u izradu projektno-tehničke dokumentacije • Zagađivanje i devastiranje okoliša • Nedovoljno iskorištene prirodne i klimatske prednosti područja (resursi) • Neadekvatna zaštita voda na izvorištima • Neadekvatna vodoopskrba u naselju Crni Lug u ekstremno sušnim periodima • Nedovoljno razvijen sustav odvodnje • Dio stanovništva koristi septičke jame jame kao sustav odvodnje otpadnih voda • Nedovoljno izgrađena kanalizacijska mreža • Gubici vodovodne mreže – potrebe pojačanog održavanja/rekonstrukcije vodovodne mreže • Nedostatak parkirališnih mjesta • Visoki troškovi održavanja prometne infrastrukture zbog zimskih uvjeta i nepogoda • Sustav javne rasvjete nedovoljno učinkovit – visoki troškovi održavanja javne rasvjete • Visoki troškovi mogućeg prelaska na LED rasvjetu • Natrijeve žarulje nedovoljno ekološki prihvatljiv materijal u odnosu na LED rasvjetu • Postojeće odlagalište otpada Sović Laz • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi za sanaciju postojećeg odlagališta otpada • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i otkup zemljišta za izgradnju pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i kompostane • Problem financiranja izgradnje pristupne ceste s infrastrukturom za pretovarnu

zakonskom regulativom • Nabavljeno komunalno vozilo za poduzeće Risnjak-Delnice d.o.o. • Udio Grada od 47%u zajedničkom komunalnom poduzeću KOMUNALAC d.o.o. • Dobra suradnja javnih poduzeća (komunalno poduzeće) • Postojanje 12 eko otoka za prikupljanje (odvajanje) otpada • Nabava kanti za odlaganje otpada (120 l, 1100 l) • Korištenje vanjskih izvora financiranja (EU fondovi) za razvoj i ulaganje u infrastrukturu • Sanacija divljih deponija • Izvršeno energetska certificiranje za objekte u vlasništvu grada • U tijeku je izrada projektne dokumentacije i dobivanje lokacijske dozvole za toplovod Delnice	stanicu Sović Laz • Nedostatak adekvatne provedbe Plana gospodarenja otpadom (nedostatak specijalnog vozila, čipiranja kanti za komunalni otpad, kanti za odvojivo prikupljanje otpada i sl.) • Niska razina osviještenosti građana o gospodarenju otpadom, potrebama recikliranja otpada i razvrstavanja istog – nedovoljno korištenje eko otoka
PRILIKE	PRIJETNJE
• Privlačenje velikog broja putnika u tranzitu koji se kreću prema poznatim turističkim odredištima • Suradnja sa Slovenijom na međunarodnim projektima i natjecajima • Edukacija i jačanje svijesti građana i jedinica lokalne samouprave o potrebama i mogućnostima zaštite okoliša te razvoja kroz zaštitu • Ekološka mreža (NATURA 2000) – Delnice i Gorski kotar uključen • Rastući interes domaće i međunarodne javnosti o potrebi zaštite okoliša i očuvanju krajobrazza • Korištenje fondova za zaštitu okoliša i prirode kao izvora financiranja projekata • Pozivanje na Europsku konvenciju o krajobrazima pri osvješćivanju o potrebi izrade krajobraznih studija i dokumenata • Pozivanje na poticanje bioraznolikosti te očuvanje i razvoj ekosustava prilikom prijave na fondove • Potreba za ulaganjem u cjelovitu izradu prostorno-planske i projektne	• Nedovoljno razvijena svijest o važnosti zaštite i razvoja krajobrazza (Krajobrazni atlas, Zelena infrastruktura) na nacionalnom nivou • Nepostojanje cjelovite zakonske regulative i nedovoljna objava natječaja za izradu Krajobraznih atlasa, Zelene infrastrukture i dr. studija i dokumenata • Zagađivanje i devastiranje okoliša • Ispuštanje otpadnih voda u vodotoke • Smanjena naknada i mogućnost dobivanja sredstava za visoke troškove održavanja prometne infrastrukture u vrijeme zimskih uvjeta i vremenskih nepogoda • Nedovoljno financijskih sredstava za promjenu natrijevih žarulja u LED rasvjetu • Pojava „divljih“ odlagališta otpada

dokumentacije

- Razvoj svijesti o zaštiti okoliša i krajobraznih vrijednosti
- Potreba korištenja prirodnih i klimatskih prednosti područja (resursa)
- Kvalitetna zaštita vode na izvorištima
- Potreba za daljnjim kontinuiranim planiranjem i provođenjem adekvatnog i kvalitetnog rješenja vodoopskrbnog sustava
- Suradnja na projektu Švicarska-Hrvatska u izgradnji sistema vodovoda i odvodnje
- Stavljanje u funkciju sva tri pročištača: Lučice, Crni Lug i Brod na Kupi do 2021.
- Potreba izgradnje tlačnog magistralnog vodovoda i kanalizacije; vodovod Lučice i Crni Lug, kanalizacija Brod na Kupi, Iševica, Grabanj, Vučnik, Ploškovo)
- Kontinuirano ulaganje u prometnu infrastrukturu – održavanje
- Sanacija lokalnih cesta uz pomoć Fondova Europske Unije
- Potreba izgradnje infrastrukture za pristup Pretovarnoj stanici Sović Laz (prometna infrastruktura)
- Izgradnja prometnice u zoni Podrebar (ishođena građevinska dozvola)
- Ulaganje u prometnice (izgradnja/rekonstrukcija) – Lovačka ulica ishođena građevinska dozvola
- Potreba izgradnje zaobilaznice kako bi se izmjestio promet tegljača kroz gradsko središte
- Jačanje suradnje s Hrvatskim šumama d.d. – projekt izgradnje zaobilaznice
- Potreba za cjelovitim uređenjem sustava javne rasvjete i uvođenjem LED rasvjete
- Potreba potpune sanacije postojećeg odlagališta otpada Sović Laz (Sanacija odlagališta otpada u posljednjoj fazi)
- Potreba rješavanja imovinsko-pravnih odnosa za izgradnju pretovarne stanice, reciklažnog dvorišta i kompostane
- U tijeku je nabava specijalnog vozila za odvojeno prikupljanje otpada, čipiranje kanti za komunalni otpad, nabava kanti za odvojeno prikupljanje otpada
- Potreba za podizanjem svijesti građana o gospodarenju otpadom, potrebama recikliranja otpada i razvrstavanja istog

te korištenju eko otoka • Daljnje korištenje vanjskih izvora financiranja (fondova EU) za realizaciju infrastrukturnih projekata	

Tematska cjelina: Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
• Postojanje glavnih prometnih pravaca povezujući Delnice s ostatkom RH • Povoljan prometni položaj Grada za daljnji razvoj gospodarstva i plasiranje proizvoda na tržište EU • Velike slobodne površine u Poslovnim zonama – raspoloživ prostor za nove projekte • Postojeće poslovne zone kao mogući generatori gospodarskog rasta • Tradicija u drvnoj i metaloprerađivačkoj industriji • Velike šumske površine – blizina sirovina za drvoprerađivačku djelatnost • Dobra suradnja građana/ gospodarstvenika/institucija/ustanova/ udruga s JLS • Postojanje registra imovine u Gradu • Visoki postotak visokoobrazovanog stanovništva • Kvalitetno poljoprivredno zemljište • Mogućnost korištenja energije vode na lokacijama strmijih korita rijeka kao OIE • Postojeći interes za korištenjem OIE i priprema projekata • Bogati lovni resursi i razvijena lovačka infrastruktura • Resursi za aktivni turizam • Resursi za odmor i rekreaciju • Rijeka Kupa kao najočuvanija gorska rijeka u Hrvatskoj • Zaštićena prirodna područja na području Grada i u samoj blizini: Nacionalni park Risnjak, Park-šuma Golubinjak, posebni rezervat šumske vegetacije Debela lipa – Veliki Rabar, spomenik prirode hidrološki	• Neiskorišten prometni položaj za privlačenje investitora • Nedovoljno izgrađen identitet i prepoznatljivost Grada • Nepostojanje velikih poduzeća na području Grada i nedostatak investicija • Nedovoljno iskorišten veliki potencijal šuma (najvažniji resurs) • Nedovoljna educiranost i informiranost poduzetnika za korištenje EU fondova • Imovinsko pravni odnosi – šume s područja Grada • Visoka razina ekonomski neaktivnog 51% stanovništva (51%) • Zatvoreni i zapušteni industrijski pogoni • Nedostatak ulagača zainteresiranih za Hrvatsku • Nizak stupanj obrazovanja među radno sposobnim stanovništvom • Niska koncentracija kupovne moći stanovništva • Nedostatak kreativnosti i razvoja novih inovativnih sadržaja u Gradu • Nedovoljno stručnog ljudskog kadra u institucijama nositelja aktivnosti razvoja grada (poput Turističke zajednice, odjela/centra za poduzetništvo, praćenje i apliciranje na fondove i slično) • Nedostatak inicijativa i «know how» na lokalnoj razini • Značajan udio radno nesposobnih ljudi • Veliki broj dugotrajno nezaposlenih osoba • Neprilagođenost obrazovnih programa potrebama tržišta rada • Usitnjenost poljoprivrednih parcela i proizvodnje • Nedovoljan broj i proizvodni kapacitet OPG-a

izvor Kupe, značajni krajobraz Vražji prolaz i Zeleni vir, značajni krajobraz Petehovac • Prirodne vrijednosti i kulturno-povijesna baština kao temeljni resursi za kulturni, • Sportsko-rekreacijski, avanturistički, zeleni (eko), lovni i ribolovni i dr. turizam • Njegovanje tradicije i obilježja kraja • Park-šuma Japlenški vrh • Muzej – stalni postav Kaštel Zrinski • Prepoznatljivost manifestacija i kulturno turističkog sadržaja grada; Advent u Delnicama, vikend ljubavi u Delnicama, manifestacije povodom Dana grada • Posjećenost turističkim manifestacijama u Gradu (Advent, Vikend ljubavi i sl.) • Popovićev mlin – privatni prostor za posjet posjetitelja • Kuća Rački – etno muzej otvoren za posjetitelje • Postojanje Projekta „Skakaonice“	• Nedovoljna umreženost poljoprivrednih proizvođača i potrošača • Nedovoljno razvijena poljoprivreda i nedovoljno korištenje plodne zemlje, posebice u dolini Kupe • Postojeća poljoprivreda - konvencionalna – onečišćenje ekosustava • Nedostatak investicija u poljoprivredu • Nedovoljno razvijena svijest stanovništva o EE i OIE • Nedovoljno korištenje OIE • Sporost realizacije projekata OIE • Smanjenje dolazaka turista • Nedovoljna iskorištenost rijeke Kupe kao turistički atraktor • Nedovoljno marketinški popraćena turistička promidžba i brendiranje Grada • Nedovoljno korištenje prirodnih resursa za razvoj turizma i proizvodnju ekoloških proizvoda • Nedovoljno poticanje ekološke poljoprivrede i ruralnog turizma na lokalnoj razini • Nedovoljna prepoznatljivost područja, kao i proizvoda i usluga koje se nude • Nedovoljna valorizacija i promocija prirodne i kulturno-povijesne baštine u turističke svrhe • Nedostatak smještajnog kapaciteta (u dovoljnoj mjeri) • Nedostatak investicija u turističke kapacitete • Preveliki troškovi realizacije Projekta „Skakaonice“ – nepovoljni klimatski uvjeti i visoki troškovi umjetnog snijega
PRILIKE	PRIJETNJE
• Razvoj marketinških alata kao faktora privlačnosti za ulaganja i razvoj cjelokupnog gospodarstva • Promocija gradskih potencijala van granica zemlje • Korištenje fondova za projekte energetske učinkovitosti • Obnova javnih prostora po principu EE • Pomoć OPG-ovima i poduzetnicima u povlačenju sredstava iz EU fondova	• Nepovoljna investicijska klima u Hrvatskoj • Nedovoljno korištenje poticaja za gospodarske čimbenike koji doprinose razvoju gospodarstva (na državnoj razini) • Nedostatak strukturirane investicijske politike na nacionalnoj razini • Odljev kvalificiranih kadrova s područja Grada • Loša ekonomska politika i usporen

• Velike slobodne površine u Poslovnim zonama – raspoloživ prostor za nove projekte • Korištenje EU fondova kroz neprofitni sektor • Postojanje kreditnih programa (povoljnih kreditnih programa) za poduzetništvo • Razvoj rekonstrukcija (uređenja) objekta Planinarskog centra • Razvoj partnerskih odnosa s drugim institucijama, lokalnim samoupravama, regijama i dr. • Mogućnost jačanja regionalnog razvoja sa susjednim JLS • Dostupnost programa EU (fondova) • Iskustvo u provedbi EU fondova (izgradnja kanalizacijskog sistema, klizalište, svijet Kupe, Zelena ljepotica, pročistač Delnice) • Interes ulagača za nova ulaganja u gradu • Potreba uređenja centra „Centar 1“ – ishođena građevinska dozvola • Razvoj poslovnih zona (poslovna zona Kendar i Podrebar) • Potencijal za jačanje velikih poduzeća na koja bi se mala naslanjala (unutar poduzetničke zone, prerađivačke djelatnosti i sl) • Izgradnja Poduzetničkog inkubatora • Postojanje potpora za nove investicije koje žele ulagati u grad (na lokalnoj razini) • Projekti stavljanja u funkciju imovine koja se ne koristi • Razvoj klastera poslovanja unutar drvne industrije – poluproizvodi, gotovi proizvodi, briketi i dr.) • Potencijal razvoja javnog privatnog partnerstva • Potencijal razvoja zadružnog poslovanja • Mogućnost ulaganja u izgradnju postrojenja toplinskih sustava (toplana) na biomasu (iz šumarstva i poljoprivrede) • Ponovno pokretanje postojećih	gospodarski rast na razini Države • Nastavak gospodarske krize i nemogućnost otvaranja novih radnih mjesta • Teža dostupnost povoljnih kredita za male gospodarstvenike • Nepostojanje politike ravnomjernog regionalnog razvoja • Neadekvatno upravljanje šumama • Šume u većinskom vlasništvu Hrvatskih šuma • Slaba motiviranost gospodarskih čimbenika • Moguće zapuštanje poljoprivrednih zemljišta • Neisplativost korištenja OIE – niska otkupna cijena od HEP-a • Iseljavanje mladih ljudi koji odlaze da bi studirali, a na kraju i ostali u drugim gradovima ili iseljavanje mladih u zemlje EU • Starenje stanovništva • Promjenjivost i nedosljednost zakona i poreza • Slaba konkurentnost • „Zanemarivanje“ Gorskog Kotara • Sezonski karakter turizma • Nedovoljno korištenje sredstava Europske unije za izradu projekata u turizmu i gospodarstvu

zapuštenih industrijskih i prerađivačkih pogona

- Osnivanje zadruga, udruga i klastera
- Jačanje razvoja prerade na OPG-ima
- Razvoj različitih oblika permakulture; ekološka poljoprivreda, biovrtlarstvo, organsko vrtlarstvo, biodinamika)
- Poticanje razvoja novih kulturnih, turističkih i inih sadržaja – obogaćivanje turističke ponude grada
- Izrada Prostorno-programske studije i druge projektne dokumentacije za razvoj turizma na području uz rijeku Kupu
- Rast potražnje za tradicionalnim i ekološkim proizvodima
- Mogućnosti razvoja ruralnog (eko) turizma
- Objedinjavanje turističke ponude i formiranje jedinstvenog turističkog proizvoda
- Klimatske i resursne vrijednosti - mogućnost razvoja lječilišnog /medicinskog turizma
- Brendiranje autohtonih proizvoda
- Brendiranje destinacije
- Mogućnost korištenja prirodnih i krajobraznih vrijednosti za turizam, sport i rekreaciju
- Nacionalni park Risnjak potencijal razvoja –suradnje u novim projektima
- Jača iskorištenost postojeće športske infrastrukture – športskog centra, te stavljanje istog u funkciju turizma
- Uređenje staze u Parku kralja Tomislava – napravljen izvedbeni projekt
- Valorizacija turističkih potencijala
- Razvoj turizma; aktivni turizam – sportsko rekreacijski
- Mogućnost razvoja ruralnog turizma
- Mogućnost razvoja Eko kapova
- Mogućnost razvoja robinzonskog turizma
- Razvoj prepoznatljivost kraja – Goranske drvene kuće
- Mogućnost realizacije i ulaganja u Projekt „Skakaonice“
- Jačanje aktivnosti promocije događanja u

Delnicama	
• Razvoj tranzitnog turizma • Jača valorizacija kulturne baštine	

Tematska cjelina: Društvene djelatnosti

SNAGE	SLABOSTI
• Postojeća odgojno-obrazovana infrastruktura – predškolski odgoj, osnovno i srednje školstvo • Zadovoljavajući jaslički, vrtićki i školski kapaciteti • Razvijena sportska infrastruktura - Goranski Sportski Centar s olimpijskim dimenzijama klizališta • Postojanje sportskih sadržaja i objekata: vanjskih sportskih terena, bazena, Sportske dvorane, nogometnog igrališta • Postojanje 12 dječjih igrališta na području Grada (8 u Delnicama, 1 u Lučicama, 2 u Crnom Lugu i 1 u Brodu na Kupi) • Velik broj organizacija civilnog društva na području Grada - ukupno 103 udruge sufinancirane iz Proračuna (udruge iz kulture, sporta, tehničke kulture, zdravstveno - socijalne udruge, turističko-ekološke udruge) • Postojanje Društvenih domova u većim naseljima (Delnice, Crni Lug, Brod na Kupi) • Zadovoljavajući broj mjesnih odbora • Postojanje Doma za starije i nemoćne - najveći dom u Gorskom kotaru – privatni i granja novog privatnog Doma • Postojanje gradske knjižnice i čitaonice • Postojanje vojnih objekata • Postojanje muzeja • Organiziranje radionica i edukacije: Savjetodavna služba, Zavod za zapošljavanje, Knjižnica i čitaonica, OŠ, SŠ, HPA, PGŽ, Udruga umirovljenika, TZ, Nacionalni park Risnjak, LAG Gorski kotar, PINS, Crveni križ • Organiziran sustav primarne zdravstvene zaštite • Članstvo u Lokalnoj akcijskoj grupi „LAG	• Iseljavanje mlađe populacije • Nedostatak radnih mjesta i nedovoljno dobri životni uvjeti za život • Nedovoljna edukacija vrtićke i školske djece o ekologiji, recikliranju, permakulturi, održivosti i dr. • Nedostatak visokoobrazovnih institucija • Nedostatak školskih zadruga • Nedostatak zdrave i ekološke prehrane u odgojno-obrazovnim institucijama – nepovezanost sa lokalnim OPG-ima • Nedostatak lokalne banke sjemena i knjižnica za djecu na otvorenom • Nedovoljno korišten i marketinški prezentiran Goranski Sportski Centar sa klizalištem • Nedostatak zatvorenog klizališta te popratnih sadržaja i opreme za sportaše (svlačionice, sanitarije i sl.) • Nedovoljna atraktivnost (opremljenost) Sportskog centra za dolazak domaćih i stranih klubova • Dotrajalost sportskih sadržaja i objekata • Neadekvatna oprema dječjih igrališta na području Grada • Nedovoljna edukacija i informiranje članova udruga o mogućnostima prijave projekata i korištenju sredstava iz fondova • Potreba za renovacijom i adaptacijom te boljim korištenjem prostora Društvenih domova u Crnom Lugu i Brodu na Kupi • Problem ne umreženosti ustanova – nedostatak sinergijskog djelovanja među institucijama • Nedovoljan angažman mjesnih odbora na prepoznavanju i definiranju potreba u zajednici • Financijska ovisnost udruga o proračunu grada (3% ukupnog proračuna) te financiranje iz članarina, donacija, PGŽ,

Gorski Kotar“ • Osviještenost dijela građana o mogućnostima djelovanja Lokalne akcijske grupe	RH, proračuna ostalih JLS • Inertnost djelovanja pojedinih udruga • Nedovoljno poticane inicijative od strane grada za uključenje udruga • Nedovoljna informiranost udruga o mogućnostima korištenja vanjskih izvora financiranja • Nedovoljan kapacitet postojeće knjižnice i čitaonice obzirom na broj korisnika • Zapuštenost i nekorištenje vojnih objekata • Neadekvatan prostor i zastarjeli način prikazivanja izložbenih postava • Nedovoljno organiziran sustav sekundarne zdravstvene zaštite - nedostatne mogućnosti za različite specijalističke preglede – nedostatak stručnog kadra i ponude • Neadekvatni prostori i visoki troškovi obrazovnih, zdravstvenih i drugih društvenih ustanova (nedostatak energetske certificiranja, pasivne gradnje i dr.) • Nedovoljno informiranje i edukacija stanovnika o svim mogućnostima djelovanja LAG-a
PRILIKE	PRIJETNJE
• Kreiranje novih radnih mjesta i stvaranje uvjeta za ostanak mladih • Razvoj visokoobrazovnog sustava i dodatnih obrazovnih institucija (POU i dr.) • Potrebno usklađivanje obrazovnog sustava i edukacije mladih sa potrebama i ciljevima gospodarstva • Mogućnost i potreba razvoja izvannastavnih programa i aktivnosti (radionica, tečajeva, natjecanja) • Mogućnost edukacije djece i mladih u obrazovnim institucijama o važnosti ekološkog uzgoja hrane, svijesti o održivom razvoju, recikliranju, ekološkom otisku, permakulturi i dr. • Energetsko certificiranje građevina obrazovne namjene • Povezivanje škola i vrtića s OPG-ima (zdrave namirnice) • Razvoj igraonica za djecu • Osnivanje školskih zadruga za poticanje i	• Starenje stanovništva • Iseljavanje mlađe populacije u urbana središta radi kvalitetnijih radnih mjesta i boljih životnih uvjeta • Kultura ovisnosti o socijalnoj pomoći

promicanje kreativnosti, edukacije, održivog korištenja resursa, socijalnog povezivanja i razmjene • Poticanje osnivanja lokalne banke sjemena i knjižnica za djecu na otvorenom • Dogradnja Goranskog sportskog centra • Potrebna obnova i rekonstrukcija sportskih sadržaja i objekata • Potrebna obnova i opremanje te izgradnja dječjih igrališta na određenim lokacijama na području Grada • Poticanje ulaganja u kulturnu i sportsku infrastrukturu • Uključivanje udruga u različite sufinancirane projekte na nacionalnom i internacionalnom nivou • Postojanje i aktivnost udruga tematskih sadržaja (zaštite okoliša, ekološke poljoprivrede i permakulture i sl.) • Poboljšanje prostornih karakteristika, mogućnosti i djelovanja Društvenih domova • Poticanje povezivanja različitih društvenih institucija • Poticanje učinkovitijeg rada mjesnih odbora u prepoznavanju i definiranju potreba u zajednici • Potencijal razvoja domova za umirovljenike (uz postojeći kapacitet) • Izgradnja nove zgrade knjižnice (izrađen glavni projekt) • Potencijal za prenamjenu i adaptaciju vojnih objekata u društvene/gospodarske svrhe • Potreba otvaranja novog muzeja – izrađen glavni projekt • Mogućnost uključivanja strukovnih fakulteta u razvoj grada • Potencijal jačanja razvoja kulturnih djelatnosti (kazališta) • Potreba za uspostavom i organizacijom cjelovitog zdravstvenog sustava primarne i sekundarne zdravstvene zaštite – smanjenje ovisnosti o drugim središtima • Razvoj i podizanje razine osvještenosti građana o mogućnostima djelovanja Lokalne akcijske grupe	

10. VIZIJA

Vizija predstavlja opis željenog stanja u budućnosti Grada Delnica. Vizija se zasniva na rezultatima analize postojećeg stanja, SWOT analize, te idejama Radne skupine za izradu Strategije o njihovom viđenju budućeg razvoja Grada kroz narednih šest godina. Ona obuhvaća sva prioritetna područja djelovanja i sadrži sve relevantne vrijednosti koje zajednica priznaje kao komparativne prednosti i mogućnosti koje je potrebno iskoristiti na putu ostvarivanja lokalnog razvoja. Uspješna vizija ima značajke realnosti i koherentnosti, kroz koju se jasno utvrđuju glavni strateški ciljevi i očekivani rezultati Strategije. Sadrži težnje prema kojima bi se razvoj Delnica u razdoblju od 2015. do 2020. godine trebao kretati. Predstavlja put usmjeren na poticanje gospodarstva, razvoj javne infrastrukture, zaštitu okoliša i razvoj ljudskih potencijala.

Svi navedeni ciljevi sažeti su u sljedećoj viziji:

Delnice su grad poduzetnika, aktivnih i obrazovanih mladih ljudi, bogat prirodnim i kulturnim vrijednostima, s tendencijom razvoja i napretka. Novom vizijom i projektima stvara se kvalitetno životno okruženje za sve stanovnike grada, čineći ga jedinstvenom, privlačnom i prepoznatljivom turističkom destinacijom.

11. STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA GRADA DELNICA

Dugoročni strateški ciljevi su šira razrada vizije, a proizlaze iz ideje vizije i utvrđuju se prilikom formiranja same vizije, te predstavljaju smjernice razvojnih opredjeljenja. Definiranjem dugoročnih ciljeva osigurava se postavljanje strateških prioriteta, što nalaže traženje modela za njihovu realizaciju, sadržanih u provedbenim mjerama, ali i kontrolnim mehanizmima kroz koje je moguće ocjenjivati put od vizije i ciljeva do rezultata. Ciljevi su temeljna pretpostavka za ostvarenje vizije razvoja Grada. U tom su kontekstu definirana četiri globalna dugoročna cilja i trinaest strateških prioriteta, na način da se ukazuje i na niz mjera, temeljem kojih će se osigurati razvoj definiran na ključnim prioritetima, specifičnim za područje Delnica. Strateški ciljevi razvoja Grada izvode se iz vizije razvoja. Delnice u tom kontekstu žele postati mjesto ugodno za život, rad i poslovanje. Cilj je stvoriti Grad u kojem žive zadovoljni svi građani koji svojim radom mogu ostvariti visoku razinu životnog standarda. Grad Delnice treba postati ekonomski prosperitetno područje, privlačno ulagačima, s razvijenom infrastrukturom, gdje ljudi u potpunosti koriste prirodne resurse i nezagađen okoliš, sa visokim stupnjem zaposlenosti i dobro obrazovanim kadrovima, te bogatom turističkom ponudom s mnogobrojnim kulturnim i društvenim događanjima.

Strateškim razvojnim programom Grada Delnica za razdoblje 2015. – 2020. godine definirani su sljedeći **STRATEŠKI CILJEVI**:

1. Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva

2. Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada

3. Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom

4. Visoki društveni standard i socijalna kohezija

12. PRIORITETI RAZVOJA GRADA DELNICA

U nastavku je dan pregled strateških ciljeva i prioriteta za razdoblje 2015. – 2020. godine:

Strateški cilj 1: Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva	
Prioriteti	1.1. Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja
	1.2. Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije
	1.3. Održivi razvoj poljoprivrede

Strateški cilj 2: Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada	
Prioriteti	2.1. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture
	2.2. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture
	2.3. Razvoj društvene infrastrukture

Strateški cilj 3: Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom	
Prioriteti	3.1. Održivo gospodarenje prirodnim resursima
	3.2. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine
	3.3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
	3.4. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Strateški cilj 4: Visoki društveni standard i socijalna kohezija	
Prioriteti	4.1. Razvoj ljudskih potencijala
	4.2. Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici
	4.3. Jačanje društvene odgovornosti

13. RAZRADA STRATEŠKIH CILJEVA, PRIORITETA I MJERA GRADA DELNICA

13.1. STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA

Razvoj konkurentnog gospodarstva ovisi o nizu čimbenika koje Grad, u skladu sa svojim ograničenim proračunskim mogućnostima i zakonskim ovlastima može utjecati. Kao preduvjet za primjenu održivog razvoja u praksi potrebno je u strateške dokumente ugraditi načela održivog razvoja, a institucionalnu organizaciju prilagoditi provođenju tih načela, u najvećoj mogućoj mjeri i uz pomoć instrumenata i mjera koje stoje na raspolaganju lokalnoj samoupravi. Ekologija i njena temeljna načela moraju postati ishodište svih ciljeva i instrumenata ekonomske politike. Treba osigurati pretpostavke za ostvarenje ciljeva održivog razvoja. Održivi razvoj zasnovan je na četiri glavna načela: ekološkoj održivosti, sociokulturnoj održivosti, ekonomskoj održivosti i tehnološkoj održivosti. Zato je neophodno identificirati smjernice gospodarskog razvoja koji će biti usklađen s mogućnostima, željama i potrebama svih društvenih grupa. S gospodarskog aspekta najvažniji potencijali jesu: poduzetnici i obrtnici, prerađivačka industrija (primarno drvna), turizam i poljoprivreda. Poticanjem razvoja ključnih gospodarskih grana, turizma i poljoprivrede, te infrastrukturnim opremanjem poslovnih zona stvaraju se pretpostavke za nove investicije koje će generirati nova radna mjesta. Za konkurentnog poduzetnika koji će razvijati nove proizvode i usluge, kreirati nova radna mjesta, potrebno je kvalitetno poduzetničko okruženje, a ono podrazumjeva razvijenu i modernu osnovnu i poslovnu infrastrukturu, dostupnost kapitala, dostupnost kompetentne radne snage i učinkovitu lokalnu javnu upravu. Infrastrukturnim opremanjem poslovnih zona, poticanjem razvoja potrebnih profesija i brzim rješavanjem administrativnih i birokratskih procedura Grad doprinosi podizanju konkurentnosti poduzetnika. Za razvoj turizma i unaprjeđenje turističke ponude potrebna je diferencijacija. Korištenjem različitih resursa (kulturnih, prirodnih, gospodarskih i sl.) kreiraju se nove turističke usluge i proizvodi koji doprinose povećanju turističkih dolazaka i noćenja, ali i željenog produženja turističke sezone. Poticanje razvoja poljoprivrede treba ići u smjeru povećanja produktivnosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, te diferencijacije poljoprivredne djelatnosti kroz modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava, okretanja ka ekološkim i biološkim načinima poljoprivrede, proizvodnje novih poljoprivrednih proizvoda, te povezivanja poljoprivrednog sektora sa turizmom, ne samo kroz aspekt povećanja turističke ponude kvalitetnim domaćim namirnicama i proizvodima nego i kroz brojne gospodarske i turističke manifestacije te edukativne sadržaje. Jačanje sinergije poljoprivrednog i turističkog sektora preduvjet su, ne samo održivog poljoprivrednog razvoja, već i sveukupnog gospodarskog razvoja Delnica u budućem razdoblju.

Tri prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su:

13.1.1. Prioritet 1.1. Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja

Snaga lokalnog gospodarstva odražava kvalitetu i konkurentnost poduzetničkog okruženja. Poduzetništvo općenito nije dovoljno konkurentno, a jedini izlaz je podizanje razine konkurentnosti

kroz poticanje inovacija i tehnološki razvoj MSP-a i obrta, jačanje ljudskih potencijala, privlačenje domaćih i stranih investitora, izgradnju poslovne infrastrukture i usluga za poduzetnike, smanjenje financijskih i administrativnih tereta, ubravanje procedura, te povećanje dostupnosti financijskih sredstava poduzetnicima i obrtnicima. Promicanje Grada kao poželjne lokacije za obavljanje poduzetničkih aktivnosti jedna je od prioritarnih zadaća koja se može provesti kroz izradu programa poticanja novih investicija, prezentaciju komparativnih prednosti lokacije u odnosu na konkurenciju, te podršku i poticaje investitorima koji žele ulagati na području Grada. Za razvoj i unaprjeđenje malog poduzetništva i obrtništva osim poticajnih programa važno je osigurati uvjete za poduzetnike početnike, a također je potrebno poticati kulturu poduzetništva s ciljem pokretanja poduzetničkih aktivnosti koje će korištenjem postojećih resursa, novih tehnologija, inovacija, ali i tradicijskih djelatnosti, determinirati razvoj novih proizvoda i usluga. Stoga je svrha predloženog prioriteta potaknuti ekonomske aktivnosti kroz jačanje malog i srednjeg poduzetništva, te obrtništva koji čine okosnicu gospodarstva, stvoriti povoljno poslovno okruženje osiguravajući uvjete za privlačenje novih investicija, poticati ulaganja u nove procese i tehnologije, jačati ljudske potencijale, a sve u svrhu razvoja konkurentnog i održivog gospodarstva na području Grada Delnica.

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.1.	Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja
MJERA 1.1.1.	Poticanje inovacija i tehnološki razvoj MSP-a i obrta
SVRHA MJERE	Unaprjeđenje tehnologije i tehnoloških procesa, uvođenje novih potpornih programa te jačanje i razvoj suradnje radi ostvarivanja maksimalnih proizvodnih rezultata. Usklađivanje s EU standardima.
AKTIVNOSTI	• Uvođenje novih tehnologija u proizvodne procese • Poticanje i razvoj digitalizacije i informatizacije u gospodarstvu • Razvoj novih proizvoda temeljenih na visokoj dodanoj vrijednosti • Podrška djelovanju inovatora (sajmovi, promidžba, inicijative, povezivanje s investitorima i sl.) • Izrada programa suradnje, osnivanja i razvoja zadruga i klastera • Pokretanje inicijativa za osnivanje zadruga i klastera • Uvođenje nacionalnih i europskih standarda u proizvodne procese • Razvoj programa planiranja potpora obrtnika i poduzetnika • Poticanje razvoja tradicijskih obrta i zanata • Prijava projekata na nacionalne i EU fondove i programe
OČEKIVANI REZULTATI	Tehnološki napredak, jačanje inovativnosti, razvoj novih proizvoda kroz zajedničku suradnju što pridonosi postizanju pozitivnih ekonomskih učinaka na gospodarstvo, jačanje konkurentnosti i proizvodnje gotovih proizvoda visoke dodane vrijednosti.
POKAZATELJI	• Iznos ulaganja u nove tehnologije • Iznos ulaganja u digitalizaciju i informatizaciju gospodarstva • Broj novih proizvoda visoke dodane vrijednosti

	• Program suradnje, osnivanja i razvoja zadruga i klastera • Broj zadruga i klastera • Uvedeni nacionalni i europski standardi u proizvodne procese • Broj poticajnih mjera razvoja tradicijskih obrta i zanata • Broj prijavljenih projekata na nacionalne i EU fondove
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrtništva, EU fondovi i programi, poduzetnici

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.1.	Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja
MJERA 1.1.2.	Jačanje ljudskih potencijala u MSP i obrtništvu
SVRHA MJERE	Poboljšati obrazovnu strukturu poduzetnika i obrtnika. Ojačati razvoj poduzetništva i olakšati poslovanje kroz osiguranje i dostupnost kvalitetnih obrazovnih programa koji pridonose unaprjeđenju znanja i kompetencija poduzetnika i njihovih zaposlenika, te većoj konkurentnosti gospodarskih subjekata. Razviti suradnju obrazovnog i gospodarskog sektora te unaprijediti kvalitetu postojećih programa.
AKTIVNOSTI	• Poticanje cjeloživotnog obrazovanja poduzetnika i obrtnika • Programi edukacija i treninga za poduzetnike i obrtnike • Informiranje poduzetnika i obrtnika • Razvoj suradnje između obrazovnog i gospodarskog sektora • Razvoj ljudskih potencijala u smislu usklađivanja s potrebama tržišta rada (dokvalifikacije, prekvalifikacije, osposobljavanje i sl.) • Jačanje kapaciteta za upravljanje/razvoj zona • Osigurati prijenos znanja između uspješnih poduzetnika i poduzetnika početnika • Jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu razvojnih projekata iz gospodarskog sektora namjenjenih privlačenju sredstava iz EU fondova i programa • Prijava projekata na nacionalne i EU fondove i programe
OČEKIVANI REZULTATI	Rezultati će se očitovati u povećanom broju obrazovnih programa i radionica namjenjenih poduzetnicima i njihovim zaposlenicima kroz ulaganje u izobrazbu i usavršavanje znanja i vještina, kroz efikasnu i efektivnu suradnju uspješnih poduzetnika i poduzetnika početnika što će pridonijeti razvoju lokalnog tržišta rada, smanjenju broja nezaposlenih posebno mladih i dugotrajno nezaposlenih, te u konačnici i ostanku visokoobrazovanih mladih kadrova koji teže usavršavanju.
POKAZATELJI	• Broj edukacija organiziranih za poduzetničke djelatnosti • Broj edukacija organiziranih za poduzetnike početnike • Broj novih obrazovnih programa stručnog usavršavanja

	• Broj polaznika novih programa • Smanjenje broja nezaposlenih • Broj poduzeća koja su uvela programe učenja na radnom mjestu • Broj poduzetnika početnika • Broj projekata poduzetničkog i obrazovnog sektora • Broj educiranih osoba za pripremu i provedbu razvojnih projekata iz gospodarskog sektora • Broj projekata sufinanciranih iz EU i nacionalnih izvora
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrtništva, EU fondovi i programi, poduzetnici

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.1.	Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja
MJERA 1.1.3.	Privlačenje domaćih i stranih investitora
SVRHA MJERE	Razvoj učinkovitog sustava privlačenja i upravljanja investicijama čime će se omogućiti zapošljavanje lokalnog stanovništva i gospodarski rast cijelog područja.
AKTIVNOSTI	• Pобољшanje uvjeta i kriterija za privlačenje investitora • Donošenje poticajnih mjera za privlačenje investitora • Povezivanje i suradnja s institucijama (Županijskim, te državnim i poduzetničkim) koje rade s potencijalnim investitorima • Uspostava koordinacije za podršku investitorima • Promocija Grada kao dobre i povoljne lokacije za ulaganje i poslovne aktivnosti • Izrada marketing plana za poslovne/poduzetničke zone • Posebne mjere poticanja izvoznih aktivnosti
OČEKIVANI REZULTATI	Povećani kapaciteti za privlačenje i zadržavanje investicija, razvijene nove poticajne mjere te ostvarena dobra suradnja s institucijama koje rade s potencijalnim investitorima, a kroz daljnji marketing Grada, kao dobre i povoljne lokacije za ulaganje, povećava se privlačnost i prepoznatljivost Delnica kao mjesta ulaganja, te stvaraju uvjeti za aktivno upravljanje ulaganjima koja doprinose ekonomskom razvoju i konkurentnosti gospodarstva.
POKAZATELJI	• Broj poticajnih mjera za privlačenje investitora • Broj mjera poticanja izvoznih aktivnosti • Broj educiranih osoba za podršku investitorima • Broj iniciranih pregovora o potencijalnim investicijama • Broj realiziranih investicija • Izrađen marketing plan za poslovne/poduzetničke zone

**POTENCIJALNI
IZVORI
FINANCIRANJA**Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo gospodarstva,
Ministarstvo poduzetništva i obrtništva, EU fondovi i programi, poduzetnici**13.1.2. Prioritet 1.2. Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije**

Turistička destinacija uređena je i privlačna upravo onoliko koliko je široka lepeza njene turističke ponude. Od kvalitete i kvantitete raznovrsnih čimbenika ovisit će i kvaliteta ostvarenog ugođaja kojem se turisti ponovo vraćaju, te osiguravaju prosperitet područja Grada. Usprkos brojnim preduvjetima turizam na području Grada Delnica nije zaživio u dovoljnoj mjeri. Razvijena turistička djelatnost trebala bi povezivati prirodne, povijesne i ostale gospodarske resurse u kvalitetnu turističku ponudu i znatno doprinositi zapošljavanju i samozapošljavanju. Svoj turistički identitet Grad Delnice bazira na očuvanju prirodne i kulturne baštine, ugodno uređenim javnim prostorima, brizi o zaštiti okoliša i uspješnom korištenju prirodnih resursa u postojećoj turističkoj ponudi te predstavlja privlačnu destinaciju, no nedovoljno izraženu na turističkom tržištu. Stoga su ovim prioritetom definirane mjere i brojne aktivnosti koje će unaprijediti turističku ponudu Grada i učiniti je prepoznatljivom na turističkom tržištu, što će pridonijeti povećanju udjela turizma u ukupnim gospodarskim aktivnostima na području Grada. Predloženi prioritet potiče razvoj selektivnih oblika turizma, jača konkurentnost turističke ponude, te razvija institucionalnu potporu razvoju turističke djelatnosti, a sve u svrhu razvoja turizma, turističkih sadržaja i ponude, na principima održivosti. Na području Grada postoje potencijali za razvoj brojnih selektivnih oblika turizma, međutim kako bi isti zaživjeli potrebno je strateški promišljati o razvoju turizma, povezati turističke dionike, intenzivirati suradnju javnog i privatnog sektora, te poticati sinergijsko djelovanje poljoprivrednih i turističkih djelatnosti. Kako bi se Grad izdvojio od ostalih sličnih destinacija potrebno je kreirati specifične turističke proizvode koji će omogućiti prepoznatljivost i identificirati Delnice kao atraktivan turistički grad.

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.2.	Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije
MJERA 1.2.1.	Institucionalna potpora razvoju turističke djelatnosti
SVRHA MJERE	Stvoriti podršku za sustavan i održiv razvoj turizma na području Delnica te osigurati pretpostavke za povećanje njegove kvalitete, diversifikacije i produljenja sezone. Aktivirati spektar drugih gospodarskih djelatnosti i potaknuti zapošljavanje i samozapošljavanje.
AKTIVNOSTI	• Izrada strateško planske dokumentacije iz sektora turizma• Razvoj turističke agencije• Stručno usavršavanje djelatnika u segmentu turizma (turistički vodič)• Jačanje kapaciteta i partnerskih odnosa za upravljanje destinacijom

	• Poticanje udruživanja turističkih dionika i zajednički nastup na tržištu • Jačanje komunikacije između poslovnih subjekata i Grada u smislu razvoja turističkih proizvoda • Educiranje turističkih subjekata za jače korištenje potpora za projekte u turizmu • Subvencioniranje projekata iz sektora turizma
OČEKIVANI REZULTATI	Jačanje i razvoj institucija turističkog sektora, izrađena strateško planska dokumentacija iz sektora turizma koja potiče udruživanje, jaču komunikaciju, edukacije, razvoj novih turističkih proizvoda te ostale jasne aktivnosti jačanja konkurentnog turizma.
POKAZATELJI	• Izrađena Strategija razvoja turizma Grada Delnica • Broj godišnjih izvještaja o provedbi Strategije • Broj stručnih edukacija/usavršavanja djelatnika u segmentu upravljanja turizmom • Broj koordinacijskih sastanaka/kampanja dionika u segmentu upravljanja turizmom • Broj educiranih turističkih subjekata za pripremu projekata u turizmu • Broj sufinanciranih turističkih projekata
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo turizma, Hrvatska turistička zajednica, EU fondovi i programi

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.2.	Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije
MJERA 1.2.2.	Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma
SVRHA MJERE	Doprinijeti raznolikosti i održivosti turističke ponude. Uvođenje specifičnih i inovativnih segmenata turističke ponude te povećanje atraktivnosti destinacije u svrhu produljenja turističke sezone i stvaranja novih turističkih proizvoda.
AKTIVNOSTI	• Unaprjeđenje ponude kroz razvoj sportsko-rekreacijskog, kulturnog, ruralnog (seoskog), edukacijskog, eko turizma, cikloturizma i foto turizma i dr. • Razvoj izletničkog, zdravstvenog i edukacijskog turizma temeljenog na prirodnoj baštini (Nacionalni park Risnjak, Park-šuma Japenški vrh, Dolina Kupe i dr.) • Razvoj kamping turizma • Stavljanje u funkciju i uređenje rekreacijskih zona • Razvoj tri nove mikrolokacije u funkciji turizma (Japlenški vrh, izletište Potok, skijalište Petehovac) • Razvoj novih turističko-rekreacijskih zona • Mapiranje i kartiranje, označavanje planinarskih staza, biciklističkih

	ruta i sl. • Razvoj wellness turizma (Hotel Sport – produljenje turističke sezone) • Razvoj kulturnih i povijesnih turističkih programa temeljenih na kulturnoj i sakralnoj baštini • Poticanje pojedinaca i poduzetnika za uključenje u različite tipove turizma (npr. iz segmenta kulture i umjetnosti u kulturni turizam i sl.) • Razvoj lovnog i ribolovnog turizma te povezivanje s drugim oblicima turizma • Tematizacija i razvoj eno-gastronomske ponude bazirane na zdravim domaćim namirnicama i tradiciji • Obnova i očuvanje starih zanata te prezentacija kroz turističku ponudu • Poticanje stvaranja i plasmana izvornih suvenira
OČEKIVANI REZULTATI	Definirani selektivni tipovi turizma te profilirani novi turistički proizvodi Grada Delnica kao temelj za produljenje turističke sezone i povećanje broja dolazaka i noćenja.
POKAZATELJI	• Broj izrađenih planova za razvoj pojedinih, selektivnih, turističkih segmenata • Broj osmišljenih projekata u segmentu inovativne turističke ponude • Broj provedenih projekata u segmentu inovativne turističke ponude • Rekreativne zone uređene i stavljene u funkciju • Broj novih turističko-rekreativnih zona • Broj kulturnih i povijesnih turističkih programa temeljenih na kulturnoj i sakralnoj baštini • Broj novih tematiziranih turističkih sadržaja i programa • Povećanje broja dolazaka i noćenja
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo turizma, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatska turistička zajednica, Fond za razvoj turizma, EU fondovi i programi

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.2.	Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije
MJERA 1.2.3.	Jačanje konkurentne turističke ponude
SVRHA MJERE	Promijeniti, ojačati, modernizirati strukturu trenutne turističke ponude (smještajna, gastro, manifestacije i sl.) u smjeru inovativnosti, tematiziranih sadržaja i konkurentne ponude s višom dodanom vrijednosti.
AKTIVNOSTI	• Izgradnja/modernizacija smještajnih kapaciteta • Poticanje inovativne tematizirane smještajne i ugostiteljske ponude • Poticanje uvođenja novih tehnologija i standarda u turističke objekte • Rekonstrukcija i adaptacija stambenih i gospodarskih objekata

	tradicijske arhitekture i njihovo uključivanje u turističku ponudu • Razvoj turističkog brenda • Jačanje lokalnih tradicijskih i kulturnih manifestacija i poticanje kreiranja novih • Poticanje suradnje turističkih djelatnika s OPG-ima i ugostiteljima s ciljem obogaćenja postojećih i kreiranja novih zajedničkih gospodarskih i enogastronomskih manifestacija • Promidžba turističkih potencijala
OČEKIVANI REZULTATI	Kvalitetnija i konkurentnija ukupna turistička ponuda sposobna privući veći broj gostiju te produljiti trajanje turističke sezone.
POKAZATELJI	• Broj izgrađenih/moderniziranih smještajnih kapaciteta • Broj inovativnih/tematiziranih jedinica hotelskog i privatnog smještaja • Broj inovativne/tematizirane ugostiteljske ponude • Broj rekonstruiranih i adaptiranih stambenih i gospodarskih objekata uključenih u turističku ponudu • Broj novih, inovativnih manifestacija • Posjećenost novih manifestacija • Marketinški plan promidžbe turističkih potencijala • Broj dolazaka i noćenja • Povećana razina turističke potrošnje
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo turizma, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatska turistička zajednica, Fond za razvoj turizma, EU fondovi i programi

13.1.3. Prioritet 1.3. Održivi razvoj poljoprivrede

U sklopu predloženog prioriteta podržava se održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta kao vrlo značajnog ekonomskog resursa, potiče ekološki uzgoj i proizvodnja hrane uz primjenu permakulturnih/bioloških načela u proizvodnji hrane, unaprjeđenje infrastrukture za potrebe poljoprivrede, restrukturiranje poljoprivrednih gospodarstava, te potiče ekološka poljoprivredna proizvodnja kako bi se osigurale pretpostavke za održivi ruralni razvoj. Održivim gospodarenjem zemljišnim resursima na području Grada omogućit će se konkurentnija poljoprivredna proizvodnja (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacije i dr.), udruživanje u zadruge i klastere te lakši nastup na tržištu, što će posljedično dovesti do manjeg iseljavanja ljudi i integriranje ruralnih područja. Stoga se u okviru navedenog prioriteta predlažu mjere održivog korištenja poljoprivrednog zemljišta kako bi se poboljšala konkurentnost i održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje, poticanje ekološkog uzgoja i proizvodnje hrane s ciljem proizvodnje visokokvalitetnih eko proizvoda konkurentnih na eko tržištu, izgradnja i modernizacija poljoprivredne infrastrukture kako bi se osigurale osnovne infrastrukturne pretpostavke za razvoj i daljnje unaprjeđenje poljoprivrednog sektora, te poticanje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava kako bi se povećala učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava kroz smanjenje troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda. Kroz povezivanje

poljoprivrednog sektora sa segmentom turizma i edukacije kroz različite pilot projekte, održive centre i dr., doprinosi se jačanju inovativnosti, prepoznatljivosti i konkurentnosti na tržištu.

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.3.	Održivi razvoj poljoprivrede
MJERA 1.3.1.	Održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta
SVRHA MJERE	Poboljšavanje konkurentnosti i održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje kroz održivo gospodarenje zemljišnim resursima.
AKTIVNOSTI	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa • Provedba geodetsko-katastarske izmjere • Poticanje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta • Informiranje i motiviranje poljoprivrednih proizvođača o potrebama okrupnjavanja i održavanja poljoprivrednog zemljišta • Kultiviranje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta • Smanjivanje kemijske, biološke i prekomjerne mehaničke degradacije poljoprivrednog zemljišta • Priprema projekata i programa za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa
OČEKIVANI REZULTATI	Održivo gospodarenje zemljišnim resursima omogućit će konkurentniju proizvodnju (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizaciju i dr.) te lakši nastup na tržištu, što će posljedično dovesti do manjeg iseljavanja ljudi i integriranje ruralnih područja.
POKAZATELJI	• Promjena vlasničke strukture poljoprivrednog zemljišta • Promjena veličine poljoprivrednog zemljišta • Broj poljoprivrednika • Količina proizvodnje po poljoprivredniku • Smanjenje troškova proizvodnje • Broj edukativnih radionica za poljoprivrednika o potrebama i prednostima okrupnjavanja zemljišta
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.3.	Održivi razvoj poljoprivrede
MJERA 1.3.2.	Poticanje ekološkog uzgoja i proizvodnje hrane

SVRHA MJERE	Poticanje stanovništva i gospodarskih subjekata na razvoj sektora ekološke poljoprivrede kroz podizanje svijesti stanovništva i poljoprivrednika o mogućnostima, prednostima i uvjetima koje je potrebno zadovoljiti za bavljenje ekološkom poljoprivredom, kroz poticanje korištenja novih tehnologija i inovativnih procesa u poljoprivredi, posebno ekološkoj poljoprivredi s ciljem proizvodnje visokokvalitetnih eko poljoprivrednih proizvoda konkurentnih na eko tržištu.
AKTIVNOSTI	• Poticanje ekološke/biološke poljoprivrede i primjena permakulturnih/biodinamičkih načela u proizvodnji hrane • Poticanje agrošumarstva i bioraznolikosti • Jačanje broja i kapaciteta OPG-a u ekološkoj i permakulturnoj proizvodnji • Korištenje novih tehnologija i inovativnih procesa u svrhu razvoja poljoprivrede, posebno ekološke poljoprivrede/permakulture • Korištenje obnovljivih izvora energije i vraćanje elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, kompostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.) • Poticanje korištenja ekoloških sredstava i prirodnih bio pripravaka u uzgoju poljoprivrednih proizvoda • Jačanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda s naglaskom na proizvodnju s višom dodanom vrijednošću • Edukacija poljoprivrednika o zakonima i prednostima ekološke poljoprivredne proizvodnje te načelima i prednostima permakulture • Edukacija i stručna potpora u osiguravanju eko-certifikata • Razvoj tržišta eko proizvoda (eko tržnica, „zelena košarica“, GSR Grupa solidarne razmjene i dr.) • Razvoj ekološke poljoprivrede u sinergiji sa turističkim djelatnostima i edukacijom • Poticanje razvoja pilot projekata, ekoloških centara, održivih inkubatora i dr. • Sufinanciranje ekoloških proizvođača • Priprema projekata i programa za sufinanciranje iz državnog proračuna i EU fondova i programa
OČEKIVANI REZULTATI	Povećanje učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava kroz smanjenje troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, eko poljoprivrednih proizvoda.
POKAZATELJI	• Povećanje broja ekoloških i permakulturnih poljoprivrednih gospodarstava i veća primjena permakulturnih/biodinamičkih načela u proizvodnji hrane • Nove tehnologije i inovativni procesi u ekološkoj poljoprivredi i permakulturnoj proizvodnji • Broj edukativnih radionica o zakonima i prednostima ekološke/biološke/biodinamičke/permakulturne poljoprivredne proizvodnje • Broj edukativnih radionica i stručne potpore u osiguravanju eko-certifikata • Broj novih poljoprivredno-turističkih proizvoda • Broj novih radnih mjesta u poljoprivredi

	• Broj sufinanciranih ekoloških proizvođača • Broj projekata financiranih iz EU i nacionalnih izvora
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.3.	Održivi razvoj poljoprivrede
MJERA 1.3.3.	Izgradnja i modernizacija poljoprivredne infrastrukture
SVRHA MJERE	Osigurati osnovne infrastrukturne pretpostavke za razvoj i daljnje unaprjeđenje poljoprivrednog sektora
AKTIVNOSTI	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa • Izgradnja/održavanje poljoprivrednih putova i prometnica • Unaprjeđenje infrastrukture za proizvodnju, skladištenje, pakiranje i preradu poljoprivrednih proizvoda • Uređenje zapuštenog poljoprivrednog zemljišta • Izgradnja hidromelioracijskih objekata i uređaja • Zaštita od erozije i drugi radovi uređenja poljoprivrednog zemljišta
OČEKIVANI REZULTATI	Rekonstrukcija i izgradnja poljoprivredne infrastrukture u ruralnim područjima te poticanje djelatnosti koje mogu potaknuti društveno-gospodarski rast i zaustavljanje negativnog depopulacijskog trenda u ruralnim područjima.
POKAZATELJI	• Promjena vlasničke strukture • Broj km izgrađenih poljoprivrednih putova i prometnica • Broj km unaprjeđenih poljoprivrednih putova i prometnica • Broj izgrađenih ili moderniziranih poljoprivredni objekata • Km² uređenog poljoprivrednog zemljišta
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

CILJ 1	Razvoj konkurentnog i održivog gospodarstva
PRIORITET 1.3.	Održivi razvoj poljoprivrede
MJERA 1.3.4.	Poticanje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava
SVRHA MJERE	Jačanje konkurentnosti i isplativosti poljoprivredne proizvodnje te promicanje

	inovativnih poljoprivrednih tehnologija u svrhu održivog razvoja poljoprivrede.
AKTIVNOSTI	• Poticanje legalizacije poljoprivrednih objekata • Modernizacija poljoprivredne mehanizacije • Uvođenje novih tehnologija, certificiranja, zaštite i standardizacije poljoprivrednih proizvoda • Informiranje i educiranje poljoprivrednih proizvođača • Unaprjeđenje marketinga poljoprivrednih proizvođača • Izrada programa suradnje, osnivanja i razvoja zadruga i klastera
OČEKIVANI REZULTATI	Povećanje učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava kroz smanjenje troškova proizvodnje i udruživanje te poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda.
POKAZATELJI	• Broj legaliziranih poljoprivrednih objekata • Broj certificiranih poljoprivrednih proizvoda • Nove tehnologije u poljoprivrednoj proizvodnji • Broj edukativnih radionica za poljoprivredne proizvođače • Izrađen program suradnje, osnivanja i razvoja zadruga i klastera
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

13.2. STRATEŠKI CILJ 2: UNAPRJEĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA GRADA

Grad Delnice svoj gospodarski i društveni razvoj temelji na načelima održivog razvoja. Održivi razvoj podrazumijeva očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora i raspoloživih resursa koje je potrebno očuvati za buduće naraštaje. Zato je potrebno optimalno upravljanje prostorom, te graditi i modernizirati kvalitetenu komunalnu, prometnu i društvenu infrastrukturu. U današnje vrijeme brzog napretka tehnologije i inovacija u svim sferama ljudskog života, bez razvijene infrastrukture teško je zamisliti ikakav razvoj i napredak. Planiranje i kapacitiranje javne, komunalne i prometne infrastrukture moraju pratiti dinamične promjene u različitim sastavnicama života građana, stoga pri strateškom promišljanju budućnosti Grada Delnica treba imati u vidu da je sukladno teorijskim spoznajama i praktičnim iskustvima sektor infrastrukture jedan od ključnih čimbenika rasta konkurentnosti Grada pri privlačenju novih investicija. Kvalitetna prometna, komunalna i društvena infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtjevaju dodatna ulaganja u izgradnju postojeće neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice sustava vodoopskrbe i odvodnje. Također, očekivana i potrebna razina kvalitete života građana, te zadovoljenje njihovih potreba zahtijeva ulaganja u izgradnju i obnovu infrastrukture u području odgoja i obrazovanja, zdravstva, kulture, socijalne skrbi, sigurnosti i dr. S ciljem doprinosa zaštiti i očuvanju okoliša, razvoj infrastrukturnih sustava na području Grada Delnica koji prate potrebe gospodarstva i građana, realizirat će se uz strogo poštivanje usmjerenja i okvira zacrtanih Prostornim planom uređenja, te korištenjem modernih tehnologija.

Tri prioriteta postavljena u svrhu postizanja ovog cilja su:

13.2.1. Prioritet 2.1. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture

Prioritetom je obuhvaćeno ulaganje u projekte razvoja cestovne infrastrukture i prometa u mirovanju te komunalne infrastrukture što obuhvaća poboljšanje i izgradnju nove prometne infrastrukture, poboljšanje i izgradnju sustava vodoopskrbe i odvodnje, te upravljanje otpadnim vodama s ciljem unaprjeđenja sustava za opskrbu vodom za piće, sakupljanje, pročišćavanje i ispuštanje otpadnih voda, unaprjeđenje sustava javne rasvjete, javnih površina i okoliša i dr. Stanje opće komunalne infrastrukture (opskrba vodom, odvodnja otpadnih voda, opskrba plinom, električnom energijom, uređivanje i održavanje prostora za parkiranje, uređivanje i održavanje groblja i dr.) u narednom razdoblju potrebno je unaprijediti, pridonijeti kvaliteti komunalnih usluga i ujednačiti komunalnu opremljenost u svim naseljima na području Grada Delnica. Osnovni je cilj osigurati trajno, sigurno i kvalitetno opskrbljivanje vodom svih domaćinstava uz kontinuirano praćenje kvalitete vode, zaštitu njezinih izvorišta, održavanje i unaprijeđivanje sustava cjevovoda i uređaja, te uvođenje sustava za kontrolu i smanjenje gubitaka vode čime bi se osiguralo učinkovitije upravljanje vodnim resursima iz vlastitih izvorišta. Od velikog značaja za Grad predstavlja izgradnja i unapjeđenje sustava za odvodnju otpadnih voda, no izgradnja mreže odvodnje i pročišćivanja otpadnih voda predstavlja najveći izazov u komunalnom opremanju Grada zbog visoke cijene izvedbe te konfiguracije terena, stoga će biti

potrebno postaviti određene prioritete koji se prvenstveno odnose na veće zagađivače te za planirane nove gospodarske sadržaje. Prometna povezanost je vrlo dobra, a izražena je potreba za uređenjem nerazvrstanih cesta na području Grada koje sve više koriste ne samo stanovnici i poduzetnici, već i turisti. Daljnji razvoj i unaprjeđenje komunalne i prometne infrastrukture osim potrebama stanovništva i razvoja turizma, u značajnoj mjeri determiniran je i razvojem gospodarstva.

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.1.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture
MJERA 2.1.1.	Izgradnja/unaprjeđenje cestovne infrastrukture i prometa u mirovanju
SVRHA MJERE	Unaprijediti postojeću prometnu infrastrukturu Grada, poboljšati prometnu povezanost, povećati sigurnost u prometu istovremeno vodeći brigu o zaštiti okoliša i kvaliteti življenja. Izgraditi nove cestovne prometne pravce, nogostupe i povećati parkirališni kapacitet na čitavom području Grada. Uspostaviti međusobno povezanu i funkcionalnu mrežu biciklističkih staza. Unaprijediti i modernizirati ostale javne površine na području Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	• Izrada sveobuhvatnog prometnog rješenja na području Grada Delnica (uključujući promet u mirovanju) • Evidentiranje ključnih županijskih i državnih cesta čija je sanacija nužna za razvoj Delnica te suradnja s nadležnim institucijama na pripremi i provedbi predloženih projekata • Izgradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta na području Grada Delnica • Unaprjeđenje cestovnih prometnica na ruralnom području • Unaprjeđenje pješačkih dionica/staza • Izgradnja i uređenje biciklističkih staza • Unaprjeđenje prometne regulacije i signalizacije • Uspostava mjesnog i međumjesnog javnog prijevoza • Uspostava gradskog parkirališta s organiziranom naplatom • Izgradnja/unaprjeđenje parkirališnog prostora, autobusnih stajališta • Informiranje građana i razvoj svijesti o discipliniranom ponašanju u prometu • Prijava projekata i programa na nacionalne i EU fondove i programe
OČEKIVANI REZULTATI	Proširena mreža moderne cestovne infrastrukture, adekvatno sanirane kritične točke, te veća iskorištenost geoprostornog položaja. Izgrađeni i uređeni nogostupi, biciklističke staze, groblja, parkovi, zeleni i ostali javni prostori.

POKAZATELJI	• Izrađeno sveobuhvatno prometno rješenje za područje Delnica • Broj kilometara izgrađenih/rekonstruiranih nerazvrstanih cesta • Broj kućanstava čija je prometna dostupnost unaprijeđena • Broj kilometara uređenih pješačkih i biciklističkih staza • Broj uređenih autobusnih ugibališta • Km² izgrađenog/uređenog parkirališnog prostora • Broj uređenih/proširenih groblja • Unaprijeđena prometna regulacija i signalizacija • Broj pripremljenih projekata za apliciranje na EU fondove i programe
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Županijska uprava za ceste, EU fondovi i programi

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.1.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture
MJERA 2.1.2.	Izgradnja/unaprjeđenje komunalne infrastrukture i javnih površina
SVRHA MJERE	Omogućiti pokrivenost modernim komunalnim sustavom (vodoopskrba i sustav odvodnje) u svim kućanstvima gdje je zbog konfiguracije terena to moguće, te unaprijediti sustav upravljanja, mjerenja i ukupne potrošnje kako bi se gubici u distribuciji ili održavanju smanjili na najmanju moguću mjeru.
AKTIVNOSTI	• Rekonstrukcija i proširenje vodovodne mreže • Snimanje i sanacija postojeće mreže zbog smanjenja gubitaka u distribuciji • Ulaganje u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda • Ulaganje u unaprjeđenje i izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda • Povećanje broja priključaka na sustav javne odvodnje • Izgradnja i nadogradnja kanalizacijske mreže • Ulaganje u uređenje ili rekonstrukciju javnih zelenih površina (drvoreda, parkova, okoliša stambenih zgrada, groblja i sakralnih objekata, rotora, parkirališta, sportsko-rekreacijskih površina, dječjih igrališta i dr.) • Izgradnja i uređenje edukativnih i tematskih putova i parkova • Izgradnja i uređenje kupališta i rekreacijskih zona na rijekama i jezerima • Ulaganje u uređenje ili rekonstrukciju javnih prometnih površina (trgovi, nadvožnjaci, javne stube, prolazi i sl.) • Izgradnja i uređenje groblja i mrtvačnica • Izgradnja i uređenje tržnice (otvoreni, natkriveni prostor)

OČEKIVANI REZULTATI	Veća pokrivenost Grada vodoopskrbnom mrežom, obnovljena postojeća vodoopskrbna mreža. Izgrađen kanalizacijski kolektor, veći broj priključaka na kanalizacijsku mrežu. Povećan životni standard temeljem unapređene komunalne infrastrukture.
POKAZATELJI	• Duljina obnovljene ili sanirane mreže vodoopskrbe i sustava odvodnje • Broj kilometara novoizgrađe mreže vodoopskrbe i odvodnje • Broj kućanstava priključenih na vodovodnu mrežu • Broj kućanstava priključenih na sustav odvodnje • Iznos uložениh sredstava u uređenje ili rekonstrukciju javnih zelenih površina • Broj kilometara izgrađenih ili uređenih edukativnih i tematskih putova • Izgrađena i uređena kupališta i rekreacijske zone na rijekama i jezerima • Broj uređenih javnih prometnih površina (trgovi, nadvožnjaci, javne stube, prolazi i sl.) • Broj novoizgrađenih grobnih mjesta • Izgrađena i uređena tržnica (otvoreni, natkriveni prostor) • Broj pripremljenih projekata za apliciranje na EU fondove i programe
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Hrvatske vode, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, EU fondovi i programi

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.1.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture
MJERA 2.1.3.	Razvoj male komunalne infrastrukture
SVRHA MJERE	Razvoj javne rasvjete, uvođenje učinkovitih tehnoloških rješenja za organizaciju i distribuciju plina te jačanje i razvoj hidroenergetskih potencijala kao preduvjet povećanja kvalitete života te gospodarskog i društvenog rasta.
AKTIVNOSTI	• Izgradnja ekološki učinkovite javne rasvjete • Razvoj sustava upravljanja javnom rasvjetom • Uvođenje i korištenje tehnoloških rješenja za organiziranje i distribuciju prirodnog plina • Potpora u provedbi projekata razvoja hidroenergetskih potencijala • Razvoj širokopojasnog interneta kao potpora rastu korisničkih zahtjeva
OČEKIVANI REZULTATI	Izrađena su učinkovita tehnološka rješenja za organiziranje i distribuciju plina, te je smanjeno svjetlosno onečišćenje kroz izgradnju ekološki učinkovite javne rasvjete. Jače korištenje obnovljivih izvora energije iz energije hidrotokova.
POKAZATELJI	• Poboljšana brzina prijenosa podataka

	• Broj priključaka na telekomunikacijsku mrežu • Razvijen sustav upravljanja javnom rasvjetom • Broj izgrađene ekološki učinkovite javne rasvjete • Količina smanjenja svjetlosnog onečišćenja • Broj priključaka na plinsku mrežu • Broj sufinanciranih projekata razvoja hidroenergetskih potencijala
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, EU fondovi i programi

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.1.	Razvoj komunalne i prometne infrastrukture
MJERA 2.1.4.	Planiranje prostornog razvoja u svrhu podizanja komunalnog standarda
SVRHA MJERE	Riješiti jedan od gorućih problema Grada Delnica - unaprijediti sređivanje imovinsko-pravnih odnosa, pravodobno vršiti potrebne izmjene i dopune prostorno planske dokumentacije uvažavajući standarde zaštite okoliša, izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju i dr.
AKTIVNOSTI	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa • Provedba geodetsko-katastarske izmjere • Pravovremene izmjene/dopune prostorno planske dokumentacije, sukladno definiranim potrebama i zakonskim odredbama • Izrada projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju/rekonstrukciju potrebnih infrastrukturnih sustava i objekata • Legalizacija objekata u vlasništvu grada • Izrada prostornih i urbanističkih planova uređenja grada • Unaprjeđenje GIS sustava, kartiranje i mapiranje, geovizualizacija • Priprema projekata za sufinanciranje iz državno proračuna i EU fondova i programa
OČEKIVANI REZULTATI	Kvalitetnije prostorno planiranje, održivo gospodarenje prostornim resursima, urbanistički i imovinsko pravno uređene čestice za izgradnju ili uređenje javnih objekata ili površina, ažurni, cjeloviti i dostupni podaci za potrebe gradske uprave, gospodarstva i građana te atraktivni geovizualizacijski i interaktivni prikazi gradskih lokacija dovode do poticajnog okruženja za privlačenje investitora i jačanja sveukupne gospodarske aktivnosti Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Imovinsko-pravni odnosi riješeni ili u procesu rješavanja • Prostorno planska dokumentacija u skladu s potrebama i zakonskim odredbama • Izrađena projektno-tehnička dokumentacija • Broj legaliziranih objekata u vlasništvu Grada • Izrađeni prostorni i urbanistički planovi uređenja Grada

	• Unaprijeđen GIS sustav, izrađene interaktivne i dr. karte, geovizualizacijski prikazi i dr. kroz kartografiju i mapiranje
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Državna geodetska uprava, EU fondovi i programi

13.2.2. Prioritet 2.2. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture

Razvoj napredne poslovne infrastrukture treba biti u funkciji stvaranja novih poduzetnika, razvoja novih tehnologija, te razvoja ekološki održivog gospodarstva. U tu svrhu predložene su aktivnosti održavanja i infrastrukturnog opremanja poslovnih zona, ulaganja u razvoj poduzetničkih potpornih institucija, uređenja prateće infrastrukture u poslovnim zonama i dr., a sve u svrhu cjelovitog i održivog razvoja područja Grada, u kojem će kvaliteta života biti na znatno većoj razini. Izgradnja i unaprjeđenje javne turističke infrastrukture na području Grada Delnica pridonijet će povećanju kvalitete ukupne turističke ponude u svrhu jačanja konkurentnosti te kreiranja pretpostavki za diversifikaciju i stvaranje novih/inovativnih turističkih proizvoda. Kako turistička infrastruktura predstavlja preduvjet razvoja turističke djelatnosti, ovim prioritetom predložene su aktivnosti unaprjeđenja postojeće javne turističke infrastrukture, te izgradnja nove, izgradnja/unaprjeđenje biciklističkih staza, tematskih putova, vidikovaca, promatračnica, poticanje razvoja poslovne turističke infrastrukture poput hotela, hostela, privatnih smještajnih kapaciteta i dr.

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.2.	Razvoj poslovne i turističke infrastrukture
MJERA 2.2.1.	Izgradnja/unaprjeđenje poslovne infrastrukture
SVRHA MJERE	Osigurati potrebne uvjete za daljnji razvoj poduzetništva te stvoriti pretpostavke za privlačenje investicija na području Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	• Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa • Unaprjeđenje pristupa poslovnim zonama • Održavanje i infrastrukturno opremanje poslovnih zona • Ulaganje u razvoj poduzetničkih potpornih institucija • Uređenje prateće infrastrukture u poslovnim zonama • Stavljanje u funkciju objekata u vlasništvu Grada u gospodarske svrhe
OČEKIVANI REZULTATI	Osigurani infrastrukturni uvjeti za pokretanje i privlačenje investicija, Grad Delnice profiliran kao povoljno poslovno okruženje.
POKAZATELJI	• Razina infrastrukturne opremljenosti poslovnih zona • Popunjenost poslovnih zona • Broj poslovnih subjekata koji posluju u zonama poslovne namjene

	• Broj privučenih i realiziranih investicija • Povećanje broja zaposlenih • Razina uređenosti prateće infrastrukture u poslovnim zonama • Broj objekata u vlasništvu grada stavljeno u funkciju u gospodarske svrhe
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poduzetništva i obrta, poduzetnici, EU fondovi i programi

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.2.	Razvoj poslovne i turističke infrastrukture
MJERA 2.2.2.	Izgradnja/unaprjeđenje javne turističke infrastrukture
SVRHA MJERE	Povećati kvalitetu ukupne turističke ponude u svrhu jačanja konkurentnosti te kreiranja pretpostavki za diversifikaciju i stvaranje novih/inovativnih turističkih proizvoda.
AKTIVNOSTI	• Unaprjeđenje postojeće javne turističke infrastrukture • Izgradnja nove javne turističke infrastrukture • Izgradnja/unaprjeđenje biciklističkih staza • Izgradnja/unaprjeđenje tematskih staza i putova • Izgradnja vidikovaca/promatračnica • Poticanje razvoja poslovne turističke infrastrukture (hoteli, hosteli, privatni smještajni kapaciteti, bazeni, klizališta i sl.) • Postavljanje turističke signalizacije i interpretacijskih tabli • Kreiranje sustava potpore i pomoći u pripremi razvojnih projekata za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa
OČEKIVANI REZULTATI	Unaprijeđena postojeća, te izgrađena nova javna turistička infrastruktura temeljem koje će se unaprijediti turistička ponuda Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Broj pokrenutih projekata za razvoj ili unaprjeđenje turističke infrastrukture (tehnička dokumentacija, izdane lokacijske i građevinske dozvole i dr.) • Broj jedinica unaprjeđene javne turističke infrastrukture • Broj jedinica izgrađene javne turističke infrastrukture • Broj otvorenih hotela, hostela i jedinica privatnog smještaja • Broj km izgrađenih ili unaprjeđenih biciklističkih staza • Broj km izgrađenih ili unaprjeđenih tematskih staza i putova • Broj izgrađenih vidikovaca/promatračnica • Postavljena turistička signalizacija i interpretacijske table • Broj prijavljenih i sufinanciranih projekata iz sektora turizma • Razina korištenja i uživanja turističke infrastrukture • Broj turističkih dolazaka i noćenja • Razina turističke potrošnje

**POTENCIJALNI
IZVORI
FINANCIRANJA**

Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo turizma, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo poljoprivrede, Hrvatska turistička zajednica, Fond za razvoj turizma, EU fondovi i programi

13.2.3. Prioritet 2.3. Razvoj društvene infrastrukture

Visoki društveni standard podrazumijeva sredinu privlačnu za življenje, osobni i profesionalni razvoj, te osim brojnih sadržaja i moderniziranu društvenu infrastrukturu i javne prostore. Društvena infrastruktura najuže je povezana s razvitkom i razmještajem stanovništva, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta življenja. Stoga se predloženim prioritetom planiraju izgraditi novi te unaprijediti postojeći obrazovni, kulturni, zdravstveni, socijalni, te sportski objekti i objekti opće namjene (društveni, vatrogasni domovi i dr.). Potrebno je stvoriti povoljan okvir za snažniji razvoj obrazovanja, omogućiti unaprjeđenje kvalitete kulturnog života, pridonijeti poboljšanju i efikasnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, te unaprijediti i podizati kvalitetu života kroz prevenciju i poticanje aktivnog stila života te osigurati osnovne infrastrukturne uvjete za marginalizirane skupine (djeca, OSI, stariji) kao i za bavljenje individualnim i kolektivnim sportovima rekreativnih i aktivnih sportaša. Omogućiti osnovne preduvjete za razvoj selektivnih oblika turizma temeljenih na sportsko-rekreacijskim, prirodnim, kulturnim te brojnim drugim resursima.

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.3	Razvoj društvene infrastrukture
MJERA 2.3.1.	Izgradnja/unaprjeđenje obrazovne i kulturne infrastrukture
SVRHA MJERE	Stvoriti povoljan okvir za snažniji razvoj obrazovanja na području Grada Delnica, te povećanje broj učenika u obrazovnom procesu. Unaprjeđenje kvalitete kulturnog života u Delnicama te stvaranje povoljnog okruženja za profiliranje kulture kao temeljne osnovice za razvoj selektivnih tipova turizma.
AKTIVNOSTI	• Ulaganje u obnovu i unaprjeđenje postojećih kapaciteta vrtića te izgradnja i opremanje novih prostornih jedinica• Ulaganje u obnovu i unaprjeđenje postojećih kapaciteta osnovnih škola (uključujući područnu školu)• Unaprjeđenje postojećih kapaciteta srednje škole• Pomoć u pripremi i provedbi projekata za unaprjeđenje infrastrukturnih i tehnoloških uvjeta obrazovnih ustanova• Uvođenje IKT i mrežne infrastrukture te novih rješenja u obrazovne ustanove (e-škole, pametne učionice i sl.)• Izgradnja novih i unaprjeđenje postojećih objekata u kulturi• Osnivanje kulturno-društvenih centara i centara za mlade• Nabava i uvođenje multimedijalne i druge opreme u prostorima

	namjenjenim kulturnim događanjima • Unaprijeđenje rada knjižnice uključujući proširenje prostora i nabavu opreme • Uređenje bivšeg doma HV-a za potrebe preseljenja knjižnice
OČEKIVANI REZULTATI	Kvalitetniji obrazovni uvjeti te povećana atraktivnost obrazovnih institucija. Kvalitetnija i sadržajnija kulturna ponuda Grada Delnica tijekom cijele godine.
POKAZATELJI	• Novi infrastrukturni kapaciteti u predškolskom odgoju i obrazovanju • Broj provedenih projekata rekonstrukcije i dogradnje u segmentu osnovnoškolskog obrazovanja • Broj pripremljenih projekata u segmentu srednjoškolskog obrazovanja • Broj pametnih učionica, e-škola • Broj uređenih kulturnih centara • Broj posjetitelja kulturno-umjetničkih manifestacija i događanja • Broj osnovanih kulturno-društvenih centara i centara za mlade • Knjižnica preseljena u uređeni prostor bivšeg doma HV-a • Unaprijeđen rad knjižnice i nabavljena sva potrebna oprema
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, nadležne institucije i ministarstva, EU fondovi i programi

CILJ 2	Unaprijeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.3.	Razvoj društvene infrastrukture
MJERA 2.3.2.	Izgradnja/unaprijeđenje zdravstvene i socijalne infrastrukture
SVRHA MJERE	Unaprijediti zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu u svrhu unapjeđenja kvalitete života na području Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	• Izgradnja novih i modernizacija postojećih socijalnih i zdravstvenih objekata prilagođenih osobama s invaliditetom • Izgradnja doma i drugih smještajnih kapaciteta za starije i nemoćne • Uređenje i opremanje prostora za organizirano stanovanje (dnevni boravci) osoba u sustavu socijalne skrbi (osobe s invaliditetom, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju i prehrani, te djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi) • Potpora u procesu deinstitucionalizacije sustava socijalne skrbi • Unaprijeđenje zdravstvene infrastrukture • Uvođenje IKT i mrežne infrastrukture te novih rješenja u ustanove iz segmenta socijalne i zdravstvene infrastrukture • Stanogradnja POS stanova za socijalno ugroženu skupinu stanovnika
OČEKIVANI REZULTATI	Značajno poboljšana efikasnost i kvaliteta usluga, prostora i opreme medicinskih ustanova kao temelj promocije zdravlja i prevencija različitih bolesti. Ostvareni uvjeti za povećanje kvalitete socijalnih usluga na području

grada Delnica.	
POKAZATELJI	• Modernizirani postojeći socijalni i zdravstveni objekti prilagođeni osobama s invaliditetom • Izgrađeni novi socijalni i zdravstveni objekti prilagođeni osobama s invaliditetom • Broj domova i drugih smještajnih kapaciteta za starije osobe • Broj starih i nemoćnih osoba smještenih u dom ili druge smještajne kapacitete namijenjene starijima • Broj zaposlenih osoba koje skrbe o starima i nemoćnima • Broj uređenih i opremljenih prostora za organizirano stanovanje osoba u sustavu socijalne skrbi • Socijalne i zdravstvene ustanove opremljene IKT tehnologijom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo socijalne politike i mladih, nadležne institucije, organizacije civilnog društva

CILJ 2	Unaprjeđenje infrastrukturnog sustava grada
PRIORITET 2.3.	Razvoj društvene infrastrukture
MJERA 2.3.3.	Izgradnja/unaprjeđenje opće i sportske infrastrukture
SVRHA MJERE	Unaprijediti i podizati kvalitetu života kroz prevenciju i poticanje aktivnog stila života te osigurati osnovne infrastrukturne uvjete za marginalizirane skupine (djeca, OSI, stariji) kao i za bavljenje individualnim i kolektivnim sportovima rekreativnih i aktivnih sportaša. Omogućiti osnovne preduvjete za razvoj selektivnih oblika turizma temeljenih na sportsko-rekreacijskim resursima.
AKTIVNOSTI	• Unaprjeđenje Goranskog sportskog centra • Izgradnja nove sportske infrastrukture (zatvorena klizališta, poligon za bicikle/motocikle, stadion, sportski tereni i dr.) • Rekonstrukcija postojeće sportske infrastrukture • Izgradnja, modernizacija i uređenje dječjih igrališta, vanjskih sportskih terena, nogometnih igrališta i sl. • Ulaganje u gradnju/rekonstrukciju i opremanje zabavnih, adrenalinskih i tematskih parkova i dr. • Ulaganje u gradnju ili rekonstrukciju te opremanje objekata za aktivne, rekreativne i zabavne aktivnosti (vatrogasni domovi, planinarski domovi i skloništa, društveni domovi, objekti za lov i ribolov i dr.)
OČEKIVANI REZULTATI	Poboljšani uvjeti za bavljenje sportskim i rekreativnim aktivnostima te podignuta svijest o značenju prevencije i zdravog življenja kroz sadržajno korištenje slobodnog vremena, posebice djece i mladih te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama. Poboljšana turistička ponuda Grada zbog uvođenja specifičnih turističkih proizvoda.

POKAZATELJI

- Unaprijeđen Goranski sportski centar
- Broj novih sportskih objekata (zatvorena klizališta, poligon za bicikle/motocikle, stadion, sportski tereni i dr.)
- Unaprijeđena i modernizirana postojeća sportska infrastruktura
- Broj moderniziranih i uređenih dječjih igrališta, vanjskih sportskih terena, nogometnih igrališta i sl.
- Broj novoizgrađenih dječjih igrališta, vanjskih sportskih terena i nogometnih igrališta
- Broj korisnika sportske infrastrukture
- Broj novih turističkih sadržaja temeljenih na sportsko-rekreacijskim resursima
- Broj turističkih dolazaka i noćenja
- Razina turističke potrošnje
- Broj uređenih ili izgrađenih objekata za aktivne, rekreativne i zabavne aktivnosti

**POTENCIJALNI
IZVORI
FINANCIRANJA**

Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, nadležne institucije i ministarstva, EU fondovi i programi

13.3. STRATEŠKI CILJ 3: ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNOM I KULTURNOM BAŠTINOM

Zaštita okoliša skup je odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje onečišćenja i zagađenja okoliša, sprječavanje nastanka štete, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete. Zaštita okoliša smatra se ozbiljnim socijalnim i ekonomskim problemom kojemu se mora pristupiti holistički želimo li postići i sačuvati postojeću kvalitetu života, posebno za buduće naraštaje. Politika zaštite okoliša pojavila se kao odgovor na lokalne probleme iz područja gospodarenja otpadom te jačeg korištenja obnovljivih izvora energije. U navedenom cilju u zaštitu okoliša uključeno je i očuvanje prirodne i kulturne baštine te razvoj kroz zaštitu prirodnih, kulturnih i iznimnih krajobrazu u svrhu očuvanja biološke raznolikosti, tradicijskog korištenja i obrade tla i drugih resursa te brojnih potencijala koji predstavljaju iznimno vrijedan dio prostora i identitet Grada Delnica.

Četiri prioriteta definirana su u svrhu postizanja ovog cilja:

13.3.1. Prioritet 3.1. Održivo gospodarenje prirodnim resursima

U svjetskim i hrvatskim okvirima sve se više uočava trend gubitka biološke i krajobrazne raznolikosti. Kao područje iznimnih prirodnih resursa (šumske i vodne površine, izvorišta pitke vode, raznolika flora i fauna i dr.) Grad Delnice mora izravno uključiti zaštitu i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti u sveobuhvatne planove razvoja, odnosno jasno i precizno definirati konkretne mjere koje će doprinijeti očuvanju istih. Ovim su prioritetom definirane brojne aktivnosti s ciljem održivog korištenja prirodnih resursa s posebnim naglaskom na Nacionalni park Risnjak. Prirodnim se resursima treba odgovorno i održivo gospodariti na način da se održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal. Predložene mjere očuvanja vodnih i šumskih resursa te ugroženih biljnih i životinjskih vrsta unaprijedit će mehanizme zaštite biološke raznolikosti te očuvati stanje prirodne ravnoteže. Područjima ekološke mreže (NATURA 2000) potrebno je adekvatno i održivo upravljati u svrhu očuvanja ili poboljšanja stanja očuvanosti ciljnih vrst i staništa. Također su planirane brojne aktivnosti s ciljem održive turističke valorizacije prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti čime bi se omogućilo stvaranje prepoznatljivosti Grada na turističkom tržištu.

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.1.	Održivo gospodarenje prirodnim resursima
MJERA 3.1.1.	Zaštita prirode, prirodnih resursa te unaprjeđenje stanja okoliša
SVRHA MJERE	Uključiti očuvanje prirodnih resursa u sveobuhvatne planove razvoja te utvrditi uvjete i instrumente za dugoročno održivo očuvanje istih. Prirodnim resursima gospodariti na održiv i odgovoran način da se održava biološka

	raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal, jer će se očuvanjem prirodnih, vodnih, šumskih resursa očuvati stanje prirodne ravnoteže.
AKTIVNOSTI	• Zaštita i očuvanje prirodnih resursa i krajobraznih vrijednosti te njihovo održivo upravljanje i korištenje • Zaštita i očuvanje zaštićenih područja te njihov razvoj kroz održivo upravljanje • Adekvatno i održivo upravljanje u svrhu očuvanja ili poboljšanja stanja očuvanosti ciljnih vrsta na područjima ekološke mreže (NATURA 2000) • Uspostava i održavanje vodozaštitnih područja • Uređenje i zaštita izvorišta voda • Zaštita i očuvanje šuma održivim gospodarenjem • Zaštita prirodnog i kulturnog krajobraza sprječavanjem neplanske gradnje • Zaštita i očuvanje ugroženih biljnih i životinjskih vrsta • Očuvanje i poticanje bioraznolikosti • Razvoj sustava praćenja i nadzora zaštite prirode • Jačanje suradnje s Nacionalnim parkom Risnjak
OČEKIVANI REZULTATI	Zaštićeni prirodni resursi, očuvana prirodna ravnoteža na području Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Broj studija i projekata provedbe zaštite i očuvanja prirodnih resursa, flore i faune • Broj provedenih akcija zaštite, uređenja i očuvanja flore i faune • Broj provedenih radionica i podijeljenih materijala o zaštiti prirode • Broj provedenih „zelenih“ projekata građana i poduzeća • Broj projekata zajedničke suradnje s Nacionalnim parkom Risnjak
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Nacionalni park Risnjak, nadležne institucije i ministarstva, OCD-i

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.1.	Održivo gospodarenje prirodnim resursima
MJERA 3.1.2.	Povećanje atraktivnosti prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti
SVRHA MJERE	Unaprijediti i valorizirati prirodnu baštinu i krajobrazne vrijednosti, osvjestiti stanovništvo o važnosti zaštite, očuvanja i održivog korištenja istih, te povezati sa sektorima turizma, gospodarstva, kulture, sporta i rekreacije, edukacije u svrhu razvoja novih sadržaja i povećanja atraktivnosti Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	

- Identifikacija, valorizacija i interpretacija prirodne baštine u svrhu zaštite i održivog razvoja
- Provedba projekata razvoja i unapređenja prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti
- Razvoj projekata inovativnog sadržaja i ideja na temelju prirodne baštine/prirodnih znamenitosti/krajobraznih vrijednosti
- Podizanje svijesti javnosti o važnosti zaštite, očuvanja i održivog korištenja prirodne baštine
- Zaštita i održivo korištenje prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti te povezivanje sa sektorima turizma, gospodarstva, sporta i rekreacije, poljoprivrede i dr.
- Promocija prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti kroz turističku ponudu i ostale oblike održivog gospodarstva
- Zaštićena područja i područja ekološke mreže adekvatnim i održivim upravljanjem očuvati i razvijati
- Razviti diversificiranu i tematiziranu turističku ponudu na osnovi prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti te iste povezati sa kulturnom baštinom i edukacijom
- Zaštita prirodnog i kulturnog krajobraza pravilnim upravljanjem i sprječavanjem neplanske gradnje
- Podrška programima i projektima koje provode udruge civilnog društva iz područja zaštite okoliša i prirode te održivog korištenja prirodne baštine
- Izrada potrebnih krajobraznih dokumenata i podloga, analiza i smjernica za adekvatno upravljanje prirodnim i kulturnim krajobrazom te zaštićenim prirodnim područjima (Krajobrazne studije, Atlasi krajobraza, Zelena infrastruktura, Akcijski planovi održivog upravljanja resursima, Permakulturne studije i projekti, Projekti revitalizacije područja, Planovi upravljanja i dr.)
- Evidentiranje karakterističnih, specifičnih i tradicionalnih lokalnih načina korištenja zemljišta kao podloga za uključivanje u koncept lokalne baštine i stvaranje identiteta te daljnji razvoj područja (Krajobrazna osnova)
- Kreiranje sustava potpore i pomoći u pripremi studijske i projektne dokumentacije, provedbi projekata (izgradnja/rekonstrukcija posjetiteljske infrastrukture, turističkih, edukativnih, interpretacijskih sadržaja, promocija i dr.), za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa
- Kreiranje sustava potpore i pomoći pri upravljanju projektima
- Priprema turističkih programa i projekata temeljenih na prirodnoj baštini za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa

**OČEKIVANI
REZULTATI**

Povećana kvaliteta i razina atraktivnosti prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti kroz provedbu projekata razvoja, izradu potrebnih krajobraznih dokumenata, unapređenje turističke ponude i uvođenje inovativnih vizitorskih i obrazovnih sadržaja.

POKAZATELJI

- Valorizirana prirodna baština
- Broj projekata razvoja i unaprijeđenja prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti

	• Broj projekata razvoja inovativnih sadržaja na temelju prirodne baštine/prirodnih znamenitosti/krajobraznih vrijednosti • Broj edukativnih radionica o važnosti zaštite, očuvanja i održivog korištenja prirodne baštine • Broj turističkih, gospodarskih i sportskih projekata vezanih na prirodnu baštinu i krajobrazne vrijednosti • Broj novih turističkih sadržaja temeljenih na prirodnoj baštini i krajobraznim vrijednostima • Broj projekata OCD-a vezano iz područja zaštite okoliša i prirode • Broj krajobraznih dokumenata i podloga, analiza i smjernica za adekvatno upravljanje prirodnim i kulturnim krajobrazom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Nacionalni park Risnjak, nadležne institucije i ministarstva, OCD-i

13.3.2. Prioritet 3.2. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine

Obnovom i zaštitom kulturne baštine omogućuje se njena ekonomska i društvena valorizacija na području Grada Delnica, te se izravno doprinosi željenoj diferencijaciji turističke ponude i većem broju kulturnih događanja za građane i njihove goste. Sastavni dio kulturne baštine je i sakralna baština, koja svojim bogatstvom za Grad Delnice predstavlja poseban potencijal. Na području Grada nalaze se crkve koje predstavljaju spomeničku baštinu, a brojna umjetnička djela koja se u njima nalaze dodatna su kulturno-povijesna vrijednost. Stoga ovaj prioritet ima za cilj uspostaviti i razvijati učinkovitije i uspješnije upravljanje zaštitom i očuvanjem materijalne i nematerijalne kulturne baštine i istodobno potaknuti i osnažiti gospodarsko korištenje razvojnih potencijala te baštine u skladu s načelima i praksom održivog razvoja. Pridonijeti jačanju i njegovanju identiteta Grada Delnica. Također se želi pridonijeti razvoju modernih turističkih proizvoda i usluga temeljenih na kulturno-povijesnoj osnovi koji će doprinijeti integriranom razvoju turizma.

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.2.	Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine
MJERA 3.2.1.	Obnova i revitalizacija kulturne baštine
SVRHA MJERE	Uspostaviti i razvijati učinkovitije i uspješnije upravljanje zaštitom i očuvanjem materijalne i nematerijalne kulturne baštine te istodobno potaknuti i osnažiti gospodarsko korištenje razvojnih potencijala i baštine u skladu s načelima i praksom održivog razvoja. Pridonijeti jačanju i njegovanju identiteta Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	• Utvrđivanje prioriteta za obnovu i revitalizaciju kulturne baštine • Izrada potrebnih konzervatorskih podloga, analiza i smjernica za

	adekvatno upravljanje kulturnom baštinom • Obnova i revitalizacija kulturne baštine • Jačanje svijesti javnosti o važnosti kulturne baštine • Omogućavanje kvalitetnog upravljanja kulturnom baštinom kroz povezivanje sa prirodnom baštinom, turizmom i drugim sektorima
OČEKIVANI REZULTATI	Zaštita i valorizacija kulturne baštine u provedbi, čime se utječe na jačanje prepoznatljivosti Grada Delnica kao turističke destinacije. Povećanje broja turističkih dolazaka.
POKAZATELJI	• Utvrđeni prioriteti za obnovu i revitalizaciju kulturne baštine • Broj konzervatorskih podloga, analiza i smjernica za adekvatno upravljanje kulturnom baštinom • Broj obnovljenih entiteta kulturne baštine • Broj revitaliziranih kulturnih lokaliteta • Razvijena popratna infrastruktura • Broj edukativnih radionica o važnosti kulturne baštine • Broj novih proizvoda i sdaržaja temeljenih na kulturnoj baštini (kulturni turizam i sl.)
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo turizma, Ministarstvi regionalnog razvoja i fondova EU, Hrvatska turistička zajednica, Fond za razvoj turizma, EU programi i projekti

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.2.	Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine
MJERA 3.2.2.	Unaprjeđenje i razvoj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini
SVRHA MJERE	Razvoj modernih turističkih proizvoda i usluga temeljenih na kulturno-povijesnoj osnovi koji će doprinijeti integriranom razvoju turizma.
AKTIVNOSTI	• Jače korištenje kulturne baštine u turističke svrhe (razvoj kulturnog turizma, vjerskog turizma i sl.) • Aktivirati zapuštenu i nekorištenu kulturno-povijesnu baštinu u turističke svrhe • Unaprijediti interpretaciju, prezentaciju i doživljaje kulturno-turističkih atrakcija • Razviti diversificiranu i tematiziranu turističku ponudu na osnovi kulturne baštine • Zaštita materijalne i nematerijane kulturne baštine i prezentacija u kulturno-obrazovne i turističke svrhe • Priprema turističkih programa i projekata temeljenih na kulturnoj baštini za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa
OČEKIVANI	Povećanje razine privlačnosti odredišta kulturne baštine i kulturnih sadržaja.

REZULTATI	
POKAZATELJI	• Broj uvedenih multimedijalnih rješenja u interpretaciju kulturne baštine • Broj novih turističkih proizvoda/usluga baziranih na kulturnoj baštini • Povećanje broja posjeta atrakcijama kulturne baštine • Zaštićena materijalna i nematerijalna kulturna baština • Broj sufinanciranih turističkih projekata i programa temeljenih na kulturnoj baštini
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo turizma, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Hrvatska turistička zajednica, Fond za razvoj turizma, EU programi i projekti

13.3.3. Prioritet 3.3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

Nedostatak energije i nesigurnost u opskrbi energijom, uz stalan rast cijena energenata, klimatske promjene i onečišćenje okoliša zbog neracionalne potrošnje, zahtjevaju ozbiljan pristup iznalaženju mjera za povećanje energetske učinkovitosti, smanjenja korištenja fosilnih goriva i zagađenja okoliša. Prepoznavši potrebu integriranja okolišnih interesa u sve ključne segmente razvitka, Grad Delnice želi svoj daljnji razvoj prvenstveno usmjeriti u pravcu održivosti kako bi se obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost implementirali u sve segmente života lokalne zajednice, predlaže se izrada Akcijskog plana energetske učinkovitosti Grada Delnica kojim će se utvrditi provedba politika za poboljšanje energetske učinkovitosti na području Grada. Uz povećanje energetske učinkovitosti u javnom sektoru, dio aktivnosti je usmjeren na lokalno stanovništvo kako bi se razvila svijest o značaju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, a predviđeno je i sufinanciranje projekata povećanja energetske učinkovitosti te korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima.

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.3.	Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
MJERA 3.3.1.	Obnova i uvođenje energetski učinkovite infrastrukture u javnom vlasništvu
SVRHA MJERE	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i uvođenje energetskih učinkovitih rješenja uz smanjenje troškova i energije u javnom sektoru.
AKTIVNOSTI	• Izrada akcijskog plana za povećanje energetske učinkovitosti javne infrastrukture i uvođenje OIE • Sanacija i energetska obnova gradskih i drugih javnih fasada u svrhu povećanja energetske učinkovitosti i njihovo energetske certificiranje • Uvođenje novih poticajnih mjera zelene gradnje • Uvođenje inovativnih, ekoloških i održivih tehničkih i tehnoloških rješenja kroz prostorno planiranje, urbanizam i arhitektonsko-

	krajobrazno projektiranje • Sanacija i nadogradnja energetski učinkovitog sustava javne rasvjete • Uvođenje učinkovitih i čišćih tehnologija u sustave grijanja • Korištenje obnovljivih izvora energije (energija vode, sakupljanje i korištenje kišnice, sustav grijanja na biomasu, mali vjetroagregati, solarne ćelije i fotonaponski moduli i sl.)
OČEKIVANI REZULTATI	Izrađen Akcijski plan, izvršena sanacija i energetska obnova gradskih pročelja te uvedeni OIE i čiste tehnologije u javnu infrastrukturu Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Broj obnovljenih pročelja i zgrada • Smanjenje troškova potrošnje komercijalnih izvora energije • Broj EnU/OIE stupova u strukturi mreže javne rasvjete • Broj EnU/OIE komada urbane opreme • Razina učinkovitih i čišćih tehnologija u sustavu grijanja • Razina korištenja OIE
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, FZOEU, Ministarstvo zaštite okoliša, EU fondovi i programi

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.3.	Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
MJERA 3.3.2.	Promicanje energetske učinkovitosti i uvođenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima i poduzećima
SVRHA MJERE	Podizanje svijesti javnosti o važnosti i prednostima korištenja energetske učinkovitih rješenja i OIE te povećanje stupnja njihovog korištenja.
AKTIVNOSTI	• Jačanje svijesti javnosti o važnosti korištenja alternativnih oblika energije • Osmišljavanje i provedba programa subvencioniranja projekata OIE za kućanstva i poduzeća • Praćenje globalnih trendova i stjecanje novih znanja u području energetske učinkovitosti • Pojačan razvoj zelenih tehnologija
OČEKIVANI REZULTATI	Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti te ostvarivanje ušteda u potrošnji energije.
POKAZATELJI	• Broj radionica/tiskanih materijala o važnosti korištenja OIE • Broj provedenih projekata iz područja EnU i OIE • Broj kućanstava/poslovnih subjekata s višim energetske certifikatom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, FZOEU, Ministarstvo zaštite okoliša, OCD-i, EU fondovi i programi

13.3.4. Prioritet 3.4. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

Gospodarenje otpadom prioritetno je pitanje u području zaštite okoliša, te jedno od najzahtjevnijih područja u smislu usklađivanja sa standardima EU. Grad Delnice suočen sa sve većom količinom otpada, ali i svjestan materijalnih i energetskih svojstava pojedinih vrsta otpada, orijentirao se prema uvođenju suvremenog sustava gospodarenja otpadom, čiji je primarni cilj smanjivanje količina otpada, sprečavanje nastanka otpada i njegovog štetnog utjecaja na okoliš, skupljanje, prijevoz, te briga za odlagališta na gospodarski učinkovit i za okoliš prihvatljiv način. Ovim se prioritetom predlažu brojne mjere održivog gospodarenja otpadom na razini jedinice lokalne samouprave, a koje obuhvaćaju ulaganja u izgradnju infrastrukture i nabavu opreme za gospodarenje otpadom te sanaciju „divljih“ odlagališta otpada. Nužno je također pojačati nadzor nad definiranim kritičnim mjestima gdje nastaju „divlja“ odlagališta, postaviti znakove upozorenja te uvesti veće kazne za prekršitelje. Kako Grad Delnice u gospodarskom razvoju veliki naglasak stavlja i na razvoj turizma, ovo pitanje zbog očuvanja prirodnog nezagađenog okoliša dobiva još više na značaju. Međutim, da bi se osvjestilo stanovništvo i navedene mjere zaživjele u praksi nužna je prvenstveno edukacija stanovništva o važnosti zaštite i očuvanja okoliša, te se predlaže tiskanje letaka i brošura i održavanje edukativnih radionica na temu odvajanja i recikliranja otpada.

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.4.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
MJERA 3.4.1.	Sanacija divljih odlagališta otpada
SVRHA MJERE	Sanirati sve postojeće „divlje“ deponije otpada kako bi se pridonijelo smanjenju štetnih okolišnih utjecaja zbog neadekvatnog procesa gospodarenja otpadom.
AKTIVNOSTI	• Izraditi program sanacije divljih odlagališta• Kontinuirano saniranje divljih odlagališta• Povećati nadzor nad kritičnim lokacijama• Provoditi mjere za uključivanje svih domaćinstava u sustav održivog gospodarenja otpadom u svrhu smanjenja degradacije prostora uzrokovanih nastankom divljih odlagališta
OČEKIVANI REZULTATI	Sanirana sva „divlja“ odlagališta otpada te unaprijeđeno stanje okoliša na području Grada Delnice.
POKAZATELJI	• Izrađen program sanacije divljih odlagališta• Broj provedenih akcija sanacije lokacija divljih odlagališta• Povećan nadzor nad kritičnim lokacijama• Razina učinkovitosti gospodarenja otpadom na području Grada Delnica
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša, OCD-i, EU fondovi i programi

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.4.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
MJERA 3.4.2.	Poboljšanje sustava prikupljanja, selektiranja i zbrinjavanja otpada
SVRHA MJERE	Održivo gospodariti otpadom na području Grada Delnica.
AKTIVNOSTI	• Osigurati infrastrukturu za odvojeno prikupljanje otpada na mjestu nastanka • Širenje mreže zelenih otoka • Izdvojeno prikupljanje i kompostiranje biootpada iz kućanstava, javnih institucija i ostalih ustanova • Prikupljanje i kompostiranje biootpada sa javnih zelenih površina • Korištenje komposta kao organskog gnojiva u održavanju zelenih površina i u poljoprivredi • Ulaganje u infrastrukturu i objekte potrebne za adekvatno gospodarenje otpadom • Izgradnja pretovarne stanice u sklopu odlagališta komunalnog otpada Sović Laz i reciklažnog dvorišta sa pripadajućom infrastrukturom • Korištenje suvremene tehnologije u funkciji zbrinjavanja otpada • Priprema projekata za sufinanciranje iz nacionalnih i EU fondova i programa iz domene sustavnog zbrinjavanja otpada
OČEKIVANI REZULTATI	Uvedene kontinuirane aktivnosti koje adresiraju pitanja odvojenog prikupljanja otpada i reciklaže, povećan broj kućanstava koja redovito sudjeluju u cjelokupnom procesu.
POKAZATELJI	• Infrastruktura za odvojeno prikupljanje otpada • Broj zelenih otoka • Broj kompostišta • Količina adekvatno odvojenog otpada • Količina recikliranog i oporabljenog otpada • Broj provedenih projekata iz domene sustavnog zbrinjavanja otpada
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša, OCD-i, EU fondovi i programi

CILJ 3	Zaštita okoliša i održivo gospodarenje prirodnom i kulturnom baštinom
PRIORITET 3.4.	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
MJERA 3.4.3.	Edukacija stanovništva, djece i mladih
SVRHA MJERE	Povećati svijest lokalnog stanovništva o važnosti cirkularne ekonomije, odnosno adekvatnog odvajanja otpada, njegove reciklaže te ponovnog

korištenja.	
AKTIVNOSTI	• Organizacija i provedba javnih tribina, edukativnih radionica na temu selektiranja otpada, recikliranja, kompostiranja i dr. • Izrada informativnih i promotivnih materijala • Jačanje odgojno obrazovne aktivnosti usmjerene prema zaštiti i očuvanju okoliša • Jače uključivanje udruga iz područja zaštite okoliša, zaštite prirode-ekologije u provođenju održivog sustava gospodarenja otpadom (informiranje, edukacije, organiziranje akcija čišćenja otpada iz okoliša i sl.)
OČEKIVANI REZULTATI	Osvješteno i educirano stanovništvo koje pridonosi provođenju održivog sustava gospodarenja otpadom.
POKAZATELJI	• Broj javnih tribina, edukativnih radionica na temu selektiranja otpada, recikliranja, kompostiranja i dr. • Broj promotivnih letaka i brošura o selektiranju, recikliranju i kompostiranju otpada • Broj odgojno-obrazovnih aktivnosti usmjeren prema zaštiti i očuvanju okoliša • Broj provedenih projekata udruga iz područja zaštite okoliša, zaštite prirode i ekologije te iz područja održivog gospodarenja otpadom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša, OCD-i, EU fondovi i programi

13.4. STRATEŠKI CILJ 4: VISOKI DRUŠTVENI STANDARD I SOCIJALNA KOHEZIJA

Izgraditi grad visokog društvenog standarda i socijalne osjetljivosti znači stvoriti one uvijete koji će pružati dobre pretpostavke za rad i zapošljavanje, odgoj i obrazovanje, sredinu privlačnu za življenje, osobni i profesionalni razvoj, ugodan boravak turista i drugih posjetitelja i sl. Socijalna i društvena osjetljivost se posebno mjeri razinom opremljenosti društva sadržajima za djecu i mlade, podršci koja se osigurava obiteljima, te osobama treće dobi, posebno starim i nemoćnima. No, najviši rang socijalne i društvene osjetljivosti testira se na uvjetima koji se osiguravaju osobama s posebnim potrebama, bilo da se osiguravaju programi i sadržaji za sve ciljne skupine korisnika, dostupnost javnim prostorima i sadržajima, ali i mogućnost za njihovo što aktivnije uključivanje u društvenu zajednicu, odnosno što višu razinu skrbi. Stoga kvalitetu života čini sveukupno, opće blagostanje koje uključuje objektivne čimbenike i subjektivno vrednovanje fizičkog, materijalnog, socijalnog i emotivnog blagostanja, zajedno s osobnim razvojem i svrhovitom aktivnošću. Objektivne čimbenike predstavlja stanje u okolišu, kvaliteta i dostupnost obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, kvalitete stanovanja, društvenih sadržaja, sporta i rekreacije, zatim mogućnost zapošljavanja, raspoloživi dohodak i dr. Unaprjeđenje dostupnosti i kvalitete navedenih čimbenika izravno utječe na razvoj ljudskih resursa. Stoga su kroz navedeni cilj kreirani prioriteta, mjere i brojne aktivnosti čijom provedbom će se omogućiti stjecanje potrebnih znanja i vještina, visoka razina zdravstvene i socijalne zaštite, bogatija društvena i sportsko-rekreacijska ponuda za sve društvene skupine, te aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne zajednice.

Tri prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su :

13.4.1. Prioritet 4.1. Razvoj ljudskih potencijala

U posljednjih nekoliko godina odgojno obrazovni sustav doživljava niz promjena, a kako bi se ove promjene mogle uspješno integrirati u sustav odgoja i obrazovanja, potrebna je obnova njegove infrastrukture i opreme s ciljem osiguranja veće dostupnosti i bolje kvalitete usluga. Svako ulaganje u obrazovanje i obrazovni sustav uopće, rezultira brojnim ekonomsko društvenim benefitima i još brojnijim pozitivnim učincima.

Za unaprjeđenje odgoja i obrazovanja potrebno je osigurati uvjete rada koji su neophodni za pružanje kvalitetnih usluga korisnicima programa odgoja i obrazovanja. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere koje će unaprijediti dostupnost i kvalitetu odgoja i obrazovanja, unaprijediti kvalitetu rada odgojno obrazovnih institucija svih razina, unaprijediti formalno stečeno obrazovanje kroz programe neformalnog obrazovanja te poticati obrazovanje u cilju olakšanja stjecanja novih znanja, vještina i sposobnosti posebno marginaliziranih skupina stanovništva.

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.1.	Razvoj ljudskih potencijala
MJERA 4.1.1.	Razvoj formalnog obrazovanja
SVRHA MJERE	Unaprijediti kvalitetu rada odgojno-obrazovnih institucija svih razina na području Grada Delnica kako bi one bile u mogućnosti odgovoriti na promjene na tržištu rada. Kvalitetna suradnja gospodarskih subjekata i odgojno-obrazovnih institucija doprinijet će kvaliteti obrazovnih programa i njihovoj usklađenosti s potrebama tržišta te učiniti polaznike tih programa konkurentnijima na tržištu rada.
AKTIVNOSTI	• Jačanje/usavršavanje ljudskih resursa obrazovnih institucija na svim razinama od vrtića do srednje škole • Prilagodba srednjoškolskih obrazovnih programa potrebama tržišta rada • Profesionalno usmjeravanje učenika osnovnih škola • Promicanje deficitarnih zanimanja kroz suradnju odgojno obrazovnih institucija, gospodarstvenika i Grada • Razvoj inovativnih programa u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama • Razvoj inovativnih načina učenja • Poticanje učenja o održivosti, ekologiji, permakulturi, dobroj ekonomiji, zadrugarstvu i dr., uz praktičnu nastavu • Unaprjeđenje uvjeta rada s djecom s posebnim potrebama
OČEKIVANI REZULTATI	Podignuta razina kvalitete i uvjeti rada u odgojno-obrazovnim institucijama, bolja usklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, usmjereni razvoj ključnih kompetencija u skladu s potrebama tržišta rada u cilju unaprjeđenja kvalitete života i rada Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Ojačani kapaciteti obrazovnih institucija na svim razinama od vrtića do škole • Uspostavljen program ranog profesionalnog usmjeravanja • Uspostavljeni novi programi inovativnog načina učenja • Broj sati praktične nastave o održivosti, ekologiji, permakulturi, dobroj ekonomiji, zadrugarstvu dr. • Kvalitetnija radna snaga koja može odgovoriti na izazove tržišta rada • Projekti suradnje obrazovnih institucija i gospodarstava
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, EU fondovi i programi

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.1.	Razvoj ljudskih potencijala
MJERA 4.1.2.	Razvoj neformalnog obrazovanja (cjeloživotnog)
SVRHA MJERE	Razvoj institucija i programa neformalnog obrazovanja, unaprijeđenje formalno stečenog obrazovanja, znanja i vještina kako bi se ojačale kompetencije i konkurentnost radne snage.
AKTIVNOSTI	• Unaprijeđenje kapaciteta pružatelja i organizatora programa neformalnog (cjeloživotnog) obrazovanja • Prilagodba postojećih i razvoj novih programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta za sve skupine • Promicanje cjeloživotnog obrazovanja te podizanje svijesti i stvaranje pozitivnog stava prema učenju
OČEKIVANI REZULTATI	Konkurentniji gospodarski razvoj kao posljedica jačanja kulture učenja i kontinuiranog osobnog razvoja stanovništva svih dobnih skupina i profesija.
POKAZATELJI	• Broj novih programa za poticanje cjeloživotnog učenja • Broj održanih programa cjeloživotnog obrazovanja • Broj osoba koje sudjeluju u programima cjeloživotnog učenja
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, EU fondovi i programi

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.1.	Razvoj ljudskih potencijala
MJERA 4.1.3.	Poticanje obrazovanja
SVRHA MJERE	Poticanje obrazovanja u cilju olakšanja stjecanja novih znanja, vještina i sposobnosti.
AKTIVNOSTI	• Stipendiranje učenika s područja Grada Delnica • Subvencioniranje prijevoza za učenike s područja Grada Delnica • Sufinanciranje darovitih učenika za odlazak na natjecanja • Subvencioniranje vrtića • Poticanje integracije učenika s teškoćama u redovan sustav odgoja i obrazovanja • Edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika za rad s djecom/mladima s teškoćama • Priprema i sufinanciranje projekata koji promiču inkluziju
OČEKIVANI	Poboljšanje obrazovne strukture i kompetencija radne snage kroz olakšano

REZULTATI	stjecanje znanja na području Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Broj stipendiranih učenika • Broj primatelja subvencija za prijevoz • Broj sudionika učeničkih natjecanja • Broj subvencioniranih vrtićkih mjesta • Broj edukativnih radionica namjenjenih odgojno-obrazovnim djelatnicima • Broj provedenih projekata koji promiču inkluziju
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, EU fondovi i programi

13.4.2. Prioritet 4.2. Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici

Mladi predstavljaju pokretačku snagu svakog društva i neizostavan su segment razvoja. No Hrvatska u cijelosti, pa tako i Grad Delnice, suočena je s trendom odlaska mladih u veće urbane sredine i inozemstvo. Na odlazak mladih utječu brojni socioekonomski čimbenici kao što je manjak kulturnih, sportskih i zabavnih sadržaja, zato je potrebno poduzeti sve raspoložive aktivnosti kako bi se mlade zainteresiralo i potaknulo na sudjelovanje u razvoju Grada, razvoju društvenih i zabavnih sadržaja. Zdrav i aktivan način života također je jedna od ključnih smjernica u povećanju kvalitete života građana svih dobnih skupina. Uz bavljenje sportom potiče se i zdrav način života. Kako prostor Grada Delnica karakteriziraju čist i očuvan okoliš, dodatni sportski sadržaji doprinijeli bi razvoju ne samo kvalitete života stanovnika već i razvoju aktivnog i sportsko-rekreacijskog turizma. Nadalje, jedna od najbitnijih odrednica kvalitete života je dostupnost primarne zdravstvene zaštite i kvaliteta programa socijalne zaštite. Socijalna zaštita obuhvaća sve mjere i mehanizme kojima je cilj zaštita socijalno ranjivih skupina, kao što su stari, bolesni, invalidi, nezaposleni, siromašni, obitelji s djecom i ostale ugrožene društvene skupine. Stoga su ovim prioritetom definirane mjere unaprjeđenja sportskog života, unaprjeđenja kvalitete kulturnih i društvenih sadržaja, te razvoj mreže zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici, a sve u cilju podizanja društvenog standarda, čime bi se utjecalo i na zadržavanje mlađe populacije, a kroz različita područja djelovanja pridonijelo bi se cjelokupnom razvoju Grada Delnica.

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.2.	Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici
MJERA 4.2.1.	Unaprjeđenje sportskog života u zajednici
SVRHA MJERE	Unaprijediti ponudu i kvalitetu sportsko-rekreativnih sadržaja i učiniti ih dostupnijima svim zainteresiranim građanima na području Grada Delnica.

AKTIVNOSTI	• Obrazovanje i usavršavanje kvalitetnog i visoko stručnog trenerskog kadra • Razvijanje inovativnih sportskih i rekreativnih programa za sve dobne skupine • Poticanje izvrsnosti u sportu • Uključivanje svih dobnih skupina, posebno djece i mladih, te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama u rekreacijske aktivnosti • Podizanje svijesti građana o važnosti bavljenja sportom (tribine, radionice, predavanja i dr.) • Uključivanje sportskih i rekreativnih sadržaja u turističku ponudu • Organiziranje i promoviranje domaćih i međunarodnih sportskih susreta, priredbi i natjecanja • Osiguravanje materijalnih uvjeta za djelovanje sportskih udruga • Priprema i sufinanciranje projekata koji promiču sport i rekreaciju • Priprema programa i projekata za sufinanciranje iz državnog proračuna i EU fondova i programa
OČEKIVANI REZULTATI	Unaprijeđeni sportsko-rekreativni sadržaji dostupni svima.
POKAZATELJI	• Kvalitetan visoko stručni trenerski kadar • Broj inovativnih sportsko-rekreativnih programa • Broj sudionika u sportsko-rekreativnim programima • Broj radionica o važnosti bavljenja sportom • Broj sportskih sadržaja u turističkoj ponudi • Broj domaćih i međunarodnih sportskih susreta, priredbi i natjecanja • Broj provedenih projekata koji promiču sport
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, nadležna ministarstva i institucije, EU fondovi i programi

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.2.	Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici
MJERA 4.2.2.	Unaprjeđenje kvalitete kulturnih i društvenih sadržaja
SVRHA MJERE	Poboljšati ponudu kulturnih i društvenih sadržaja kroz sinergijsko djelovanje svih društvenih čimbenika te na taj način doprinijeti kvaliteti života lokalne zajednice.
AKTIVNOSTI	• Razvoj inovativnih društvenih sadržaja • Strateško upravljanje u kulturi • Bolja dostupnost kulturnih sadržaja • Učinkovitija primjena marketinga u kulturi • Stvaranje mreže partnera u razvoju kulturne ponude

	• Jače uključivanje udruga u organizaciju, pripremu i provedbu društvenih i kulturnih događanja
OČEKIVANI REZULTATI	Inovativni kulturni i društveni sadržaji koji doprinose poboljšanju kvalitete života lokalne zajednice.
POKAZATELJI	• Broj inovativnih društvenih sadržaja • Broj inovativnih kulturnih sadržaja • Broj provedenih projekata u kulturi • Broj udruga uključen u organizaciju, pripremu i provedbu društvenih i kulturnih događanja
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, nadležne institucije i ministarstva, OCD-i,

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.2.	Unaprjeđenje kvalitete života u zajednici
MJERA 4.2.3.	Razvoj mreže zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici
SVRHA MJERE	Unaprjeđenje zdravstvene zaštite u svrhu pružanja kvalitetnijih zdravstvenih usluga. Modernizacija postojećih i razvoj novih socijalnih usluga, poboljšanje uvjeta i kvalitete života socijalno marginaliziranih skupina te njihovo uspješno integriranje u gospodarski i društveni život.
AKTIVNOSTI	• Povećanje ljudskih kapaciteta za adekvatno pružanje zdravstvenih usluga • Povezivanje i stručno usavršavanje pružatelja zdravstvenih usluga • Uspostava preventivnih programa zdravstvene zaštite • Uspostava preventivnih programa za suzbijanje ovisnosti • Podizanje svijesti javnosti o zdravom načinu života • Izrada i uspostava programa zdrave prehrane u vrtiću i osnovnoj školi • Jačanje djelovanja OCD-a u području zdravlja s ciljem zastupanja potreba zajednice (edukacije i savjetovanja, zagovaranje prava na liječenje, suzbijanje stigme i diskriminacije i dr.) • Jačanje ljudskih kapaciteta pružatelja socijalnih usluga • Razvijanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih oblika skrbi za starije i nemoćne • Kreiranje programa za poboljšanje uvjeta i kvalitete života marginaliziranih skupina • Jačanje socijalne osjetljivosti stanovništva prema ranjivim skupinama • Unaprjeđenje sustava podrške i pomoći obiteljima • Poticanje volontiranja u području socijalnih usluga • Poticanje udomiteljstva • Uređenje raspoloživih gradskih prostora za pružanje socijalnih usluga

OČEKIVANI REZULTATI	Bolja primarna i sekundarna zdravstvena zaštita, te unaprijeđen sustav socijalne zaštite, stvoreni bolji uvjeti za život i rad marginaliziranih skupina.
POKAZATELJI	• Broj pružatelja zdravstvenih usluga • Broj preventivnih programa zdravstvene zaštite • Broj preventivnih programa za suzbijanje ovisnosti • Broj edukativnih predavanja o zdravom načinu života • Program zdrave prehrane u vrtiću i osnovnoj školi • Broj projekata OCD-a u području zdravlja s ciljem zastupanja potrebe zajednice • Broj pružatelja socijalnih usluga • Broj programa (unaprijeđenih postojećih i novih) socijalnih usluga • Unaprijeđen sustav podrške i pomoći obiteljima • Program novih mjera u svrhu poboljšanja uvjeta i kvalitete života marginaliziranih skupina • Broj udomitelja • Broj aktivnih volontera u području socijalnih usluga • Broj uređenih gradskih prostora za pružanje socijalnih usluga
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo socijalne politike i mladih, organizacije civilnog društva

13.4.3. Prioritet 4.3. Jačanje društvene odgovornosti

Unaprijeđenje partnerstva i suradnje te društvena uključenost stanovništva temelj je društvenog života i djelovanja lokalne uprave u smjeru održivosti. Uspješni razvoj područja Grada Delnica temelji se na unaprijeđenju suradnje Grada s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom, Primorsko-goranskom županijom te jedinicama lokalne samouprave u okruženju kako bi se postigao cilj zajedničkog rješavanja svih razvojnih ograničenja te jačanja integralnog planiranja. Organizacije civilnog društva također su bitan element u društvu, koji omogućuje da se glas građana čuje. Važne su za promicanje pozitivnih društvenih vrijednosti, humanitarni rad, očuvanje kulture i običaja, zaštitu okoliša i niz drugih aktivnosti koje su važne za razvoj lokalne zajednice u cijelosti. Unaprijeđenjem rada civilnih udruga i jačanjem suradnje Grad Delnice stvara visoku vrijednost društvenog povjerenja koji je osnova za učinkovitiju pripremu, donošenje i provedbu lokalnih javnih politika razvoja Grada. U okviru ovog prioriteta definirane su mjere unapjeđenja partnerstva i suradnje, jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva te razvoj učinkovitog modela suradnje civilnog s ostalim sektorima. Za ispunjenje ovog cilja važno je primijeniti načela društvene odgovornosti i korisnosti, te proračunske transparentnosti u radu udruga civilnog društva.

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.3.	Jačanje društvene odgovornosti
MJERA 4.3.1.	Unaprjeđenje partnerstva i suradnje
SVRHA MJERE	Uspješni razvoj područja Grada Delnica kroz unaprjeđenje suradnje Grada s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom, te Primorsko-goranskom županijom i JLS u okruženju s ciljem zajedničkog rješavanja svih razvojnih ograničenja te jačanja integralnog planiranja.
AKTIVNOSTI	• Uspostava trajnih partnerskih odnosa i suradnje Grada Delnica s Primorsko-goranskom županijom i JLS u okruženju • Definiranje baze projektnih prijedloga zajedničke suradnje s županijskim institucijama i JLS u okruženju • Razvoj partnerskih odnosa s privatnim, javnim i civilnim sektorom • Jačanje institucionalnog povezivanja kroz LAG Gorski kotar • Jačanje sinergijskog djelovanja Grada i OCD-a • Poticanje razvoja socijalnog poduzetništva • Poticanje razvoja zadrugarstva i klastera • Poticanje napretka u efikasnom djelovanju Savjeta mladih • Poticanje napretka u djelovanju Mjesnih odbora • Poticanje umrežavanja dionika gospodarskog, civilnog i javnog sektora
OČEKIVANI REZULTATI	Uspostavljeni trajni partnerski odnosi i suradnja Grada s javnim, privatnim i neprofitnim sektorom, Primorsko-goranskom županijom i JLS u okruženju, te kroz LAG Gorski kotar. Povećanje konkurentnosti i kvalitete življenja na području Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Uspostavljeni trajni partnerski odnosi i suradnja Grada Delnica s Primorsko-goranskom županijom i JLS u okruženju • Broj zajedničkih projektnih prijedloga sa županijskim institucijama i JLS u okruženju • Broj uspostavljenih suradnji sa privatnim, javnim i civilnim sektorom • Jača institucionalna povezanost kroz LAG Gorski kotar • Broj zadruga i klastera • Broj članova Savjeta mladih • Razina djelovanja Mjesnih odbora • Broj edukativnih radionica o potencijalnim oblicima međusobne suradnje javnog, civilnog i gospodarskog sektora • Broj zajedničkih koncipiranih projektnih ideja i prijedloga sukladno razvojnim prioritetima Grada
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, Primorsko-goranska županija, JLS u okruženju, javni, privatni i neprofitni sektor, LAG Gorski kotar

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.3.	Jačanje društvene odgovornosti
MJERA 4.3.2.	Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva
SVRHA MJERE	Stvaranje pretpostavki za učinkovito uključivanje OCD-a u društveno-ekonomski razvoj Grada Delnica. Jačanje kohezije lokalnog gospodarstva sa svrhom unaprjeđenja gospodarskih aktivnosti lokalne zajednice te održivog ekonomskog rasta i razvoja.
AKTIVNOSTI	• Jačanje kapaciteta članova civilnog sektora u područjima upravljanja, prikupljanja financijskih sredstava za rad, pripreme projekata, upravljanje projektima i sl. • Razvoj učinkovitog modela financiranja OCD iz gradskog proračuna uz razvoj sustava praćenja korištenja proračunskih sredstava • Razvoj sustava podrške djelovanja OCD (npr. organizacija informativnih radionica, , ustupanje gradskih prostora i sl.) • Osnivanje volonterskog centra
OČEKIVANI REZULTATI	Jačanjem kapaciteta članova civilnog sektora te poslovnim povezivanjem istih stvaraju se novi poslovni kontakti, otvaraju nova tržišta, upoznaju nove tehnologije te podiže razina znanja, vještina i poslovne sposobnosti što rezultira povećanjem konkurentnosti Grada kao cjeline. Uveden učinkovit model financiranja i praćenja utjecaja djelovanja OCD-a na područje Grada Delnica.
POKAZATELJI	• Broj članova civilnog sektora • Razvijen model financiranja OCD-a • Razvijen transparentan sustav za praćenje, mjerenje i vrednovanje djelovanja OCD-a • Broj gradskih prostora ustupljenih na korištenje OCD-ima • Broj informativnih radionica u svrhu unaprjeđenja djelovanja OCD-a • Volonterski centar • Broj projekata OCD-a sufinanciranih iz nacionalnih i EU fondova
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, primorsko-goranska županija, nadležna ministarstva i institucije, OCD-i

CILJ 4	Visoki društveni standard i socijalna kohezija
PRIORITET 4.3.	Jačanje društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti
MJERA 4.3.3.	Razvoj učinkovitog modela suradnje civilnog s ostalim sektorima
SVRHA MJERE	Stvaranje modela za kontinuiranu suradnju i komunikaciju javnog, privatnog i civilnog sektora u upravljanju i definiranju razvoja Grada Delnica.

AKTIVNOSTI	• Jačanje uloge civilnog sektora u postupcima donošenja odluka i upravljanja razvojem Grada Delnica • Poticanje zajedničkih projekata u partnerstvu civilnog i javnog i/ili privatnog sektora • Poticanje djelovanja i doprinosa OCD u ključnim razvojnim sektorima Grada Delnica • Jačanje svijesti o važnosti djelovanja i aktivnog uključivanja civilnog sektora • Poticanje građana na aktivno uključivanje u volonterske akcije i organizaciju istih
OČEKIVANI REZULTATI	Povećana svijest i kompetencije građana za društvenu i političku participaciju.
POKAZATELJI	• Broj uključenih udruga u postupke donošenja odluka i upravljanje razvojem Grada Delnica • Broj zajedničkih projekata civilnog i javnog i/ili privatnog sektora • Broj informativnih radionica o važnosti djelovanja i aktivnog uključivanja civilnog sektora • Broj građana aktivno uključenih u volonterske akcije i organizaciju istih
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Grad Delnice, javni, privatni i civilni sektor, nadležna ministarstva i institucije, EU fondovi i programi

14. BAZA PROJEKATA ZA REALIZACIJU

Strategija razvoja Grada Delnica, izrađena je na način da je jasno postavljena hijerarhija razvojnih ciljeva počevši od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera. Konačna uspješnost i vrijednost Strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro postavljeni osnovni dijelovi Strategije, odnosno koliko dobro hijerarhija ciljeva strateški usmjerava razvoj Grada. U svrhu učinkovitog i efikasnog planiranja razvoja na području Grada Delnica uspostaviti će se baza projekata. Cilj baze projekata je učinkovito planiranje i praćenje provedbe politike lokalnog razvoja. Ona predstavlja popis (registar) svih glavnih projekata na području Grada, te na jednom mjestu objedinjuje sve projekte koji su planirani i koji omogućuju daljnji razvoj.

Strategija razvoja je „promjenjiv” razvojni plan koji se sastoji od niza razrađenih projekata. U njemu su predložene procedure praćenja i vrednovanja koje imaju važnu ulogu u osiguravanju kako efikasnosti tako i trajne prilagođenosti/ažurnosti Strategije razvoja, u uvjetima okruženja koje se stalno mijenja. Stoga se i baza projekata ne definira konačno, već je podložna ažuriranju tijekom provedbenog strateškog razdoblja.

Baza projekata uspostaviti će se po usvajanju Strategije od strane općinskog vijeća te će istu kontinuirano pratiti i nadopunjavati tijekom cijelog programskog razdoblja, te takvu ažuriranu bazu

objavljivati jednom godišnje na službenim web stranicama. Baza projekata je upravo onaj dio Strategije kojom se definirani ciljevi i prioriteti postupno realiziraju radi ostvarenja vizije razvoja Grada, te je prilog strateškom dokumentu.

Tijekom razdoblja važenja Strategije objavit će se Javni poziv za prijavu projektnih prijedloga od zainteresirane javnosti (privatni, civilni i javni sektor). Svrha javnog poziva je identificirati i prikupiti relevantne ideje, prijedloge i projekte, koji jesu ili mogu biti od vitalnog značaja za dugoročni razvoj Grada Delnica.

Ukoliko su prijavljeni projekti prijedlozi već dio aktivnosti navedene u Strategiji ili su dio već postojećeg projekta, neće se posebno uvrštavati u bazu projekata. Klasifikacija projektnih prijedloga u bazu biti će prema sljedećim kriterijima:

- Prijavitelju projekta (privatna osoba, pravna osoba, javni sektor)
- Naziv i tip projekta
- Razina spremnosti projekta (faza u kojoj se projekt nalazi)
- Mogući izvori financiranja

U bazu ulaze projektni prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij: usklađenost sa Strategijom Grada Delnica, odnosno sa ciljevima, prioritetima i mjerama koji pridonose razvoju Grada i sveukupnog standarda svih njegovih građana.

15. IZVORI FINANCIRANJA

15.1. Vrste izvora financiranja

Nakon definiranja strateških ciljeva, prioriteta i mjera Grada Delnica, potrebno je predvidjeti i izvore financiranja projekata koji su definirani ovom Strategijom. Provedivost Strategije Grada do kraja 2020. godine ovisit će primarno o praćenju, osiguranju i privlačenju sredstva potrebnih za provedbu mjera razvoja Grada Delnica 2015.-2020.

Plan razvojnih programa kao strateško – planski dokument važan je u kontekstu pripreme za korištenje sredstava iz fondova Europske unije, zato što programi i projekti koji se planiraju financirati iz navedenih fondova moraju imati jasnu vezu sa strateškim ciljevima i prioritetima razvoja grada, te istovremeno biti u suglasju s nacionalnim i EU strateškim ciljevima.

U nastavku donosimo sve mogućnosti koje Grad ima u pribavljanju sredstava. Osim proračunskih sredstava Grada Delnica, projekte navedene i definirane ovom Strategijom moguće je financirati putem nacionalnih (regionalnih) sredstava, te putem Europske Unije, odnosno strukturnih i investicijskih fondova, operativnih programa, te programa Unije. Grad Delnice se kao jedinica lokalne samouprave za realizaciju kapitalnih infrastrukturnih projekata, može se također zadužiti putem poslovnih banaka ili koristiti model javno privatnog partnerstva. Sredstva iz ostalih izvora obuhvaćaju privatna sredstva poduzetnika (društveno odgovorno poslovanje) i fizičkih osoba, ali i moguće financijske izvore nevladinih organizacija, lokalnih organizacija i sl.

Na nacionalnoj i regionalnoj razini, mogućnosti financiranja su sljedeće:

- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU,
- Ministarstvo poljoprivrede,
- Ministarstvo gospodarstva,
- Ministarstvo poduzetništva i obrta,
- Ministarstvo turizma,
- Hrvatska turistička zajednica,
- Ministarstvo kulture,
- Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja,
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta,
- Ministarstvo socijalne politike i mladih,
- Ministarstvo zdravlja,
- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode,
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost,
- Ured za udruge Republike Hrvatske,
- Hrvatske vode,
- Hrvatske željeznice,
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG),
- Poslovno inovacijski centar Hrvatske (BICRO),
- Primorsko-goranska županija

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, strukturni i investicijski fondovi postali su dostupni i Gradu Delnice.

Programi Unije predstavljaju integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Članstvom u Europskoj uniji, Hrvatska punopravno sudjeluje u svim postojećim Programima Unije. Grad Delnice, projekte definirane ovom Strategijom može financirati i putem sljedećih programa Unije:

- Kreativna Europa,
- Obzor 2020,
- Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća,
- Program život,
- Europa za građane,
- Program za zapošljavanje i socijalne inovacije,
- Inicijativa za zapošljavanje mladih,
- Erasmus +,
- Program o pravima, jednakosti i građanstvu,
- LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije,
- Zdravlje za rast

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno 10,676 milijardi eura. Od tog iznosa 8,397 milijardi

eura predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, 2,026 milijarde eura za poljoprivredu i ruralni razvoj te 253 milijuna eura za razvoj ribarstva. Europska komisija dodjeljuje novac u obliku bespovratnih sredstava, zajmova i garancija s ciljem provedbi projekata ili aktivnosti.

Strukturni i investicijski fondovi Europske unije obuhvaćaju:

Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

ESI Fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj (ERDF)	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EAFRD)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (ERDF)	252.643.138
UKUPNO	10.675.944.27

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) - European Regional Development Fund – Cilj mu je jačanje ekonomske i socijalne kohezije, te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Većinom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta, te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Sredstva ovog fonda mogu koristiti istraživački centri, lokalne i regionalne vlasti, škole, korporacije, trening centri, državna uprava, mala i srednja poduzeća, sveučilišta, udruge.

Europski socijalni fond (ESF) - European Social Fund predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti. Europski socijalni fond kao glavni instrument Europske unije usmjeren je na poticanje poduzetništva, pružanje pomoći posloprimcima u pronalaženju boljih radnih mjesta i uspostavi pravednijih mogućnosti za sve građane EU-a prilikom njihovog zapošljavanja, a njegovo se djelovanje temelji na ulaganju u ljudske resurse - posloprimce, mlade ljude i one koji su u potrazi za poslom.

Kohezijski fond (Cohesion Fund – CF) je financijski mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske unije, te poticanja održivog razvoja. Korisnici su uglavnom javne vlasti.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) - ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor. Sredstvima programa mogu se koristiti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.

Europski ribarski fond (European Fisheries Fund, EFF) - osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti.

Hrvatska je odlučila koristiti sredstva za projekte iz svih raspoloživih tematskih cjelina njihovom razradom kroz nacionalne operativne programe. Operativni programi označavaju detaljne planove i načine na koje država članica namjerava koristiti dodijeljena sredstva, te detaljni prikaz financijskih iznosa i prioriteta u koje će se ti iznosi usmjeriti.

Sukladno navedenom, Republika Hrvatska ima četiri operativna programa.

Konkurentnost i kohezija – Operativni program Konkurentnost i kohezija financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda te je ujedno i najveći operativni program. Programom se provodi kohezijska politika EU-a i doprinosi cilju Ulaganje za rast i radna mjesta kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti.

Učinkoviti ljudski potencijali – Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali financira se iz Europskog socijalnog fonda. Temeljni cilj ovog Operativnog programa je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupno ima pet prioriteta koje su podijeljene na investicijske prioritete i specifične ciljeve, a prioriteti su : visoka zapošljivost i mobilnost radne snage, socijalna uključenost, obrazovanje i cjeloživotno učenje, pametna administracija i tehnička pomoć.

Program ruralnog razvoja – Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. Ciljevi programa su sljedeći: poticati konkurentnost poljoprivrede, osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama, postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo – Sveobuhvatan cilj Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) je osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim, održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena ribarskom sektoru, a programom su definirani sljedeći ciljevi: promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog društveno odgovornog ribarstva i akvakulture; poticanje provedbe Zajedničke ribarske politike; promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarskih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi; poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike Unije.

Financijska sredstva za provedbu pojedinih projekata unutar ovog dokumenta, mogu se osigurati i putem vanjskih investitora.

15.2. Financiranje provedbe Strateškog razvojnog programa

Temeljem Zakona o proračunu (NN 87/8, 136/12, 15/15) jedinice lokalne samouprave i njihovi proračunski korisnici obvezni su pri izradi proračuna, osim općeg i posebnog dijela, izraditi i plan razvojnih programa za trogodišnje razdoblje. Prema Članku 33. (1) Upravna tijela u suradnji s upravnim tijelom za financije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i koordinatorom, a na temelju strateških dokumenata namijenjenih razvoju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, izrađuju plan razvojnih programa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za trogodišnje razdoblje. Te prema Članku 34. (1) Plan razvojnih programa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sadrži ciljeve i prioritete razvoja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave povezane s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna.

Sukladno navedenom, plan razvojnih programa mora sadržavati ciljeve, prioritete i mjere iz strateškog dokumenta direktno povezane s programskom (na razini planiranih aktivnosti i projekta) i organizacijskom (ustrojstvene jedinice odgovorne za provedbu) klasifikacijom proračuna, te jasno iskazanim financijskim iznosima, kao i očekivanim odnosno ostvarenim pokazateljima rezultatima provedbe istih.

U sljedećim tablicama prikazan je financijski okvir provedbe strateških ciljeva/prioriteta/mjera Strategije razvoja Grada Delnica temeljem Plana razvojnih programa Grada Delnica za razdoblje 2016. – 2018. Objavljen u “Službenim novinama Grada Delnica”, broj 8/15.

STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ KONKURENTNOG I ODRŽIVOG GOSPODARSTVA		2016.	2017.	2018.
		289.325	289.325	289.325
Prioritet 1.1.				
Prioritet 1.1. Stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja	Mjera 1.1.1. Poticanje inovacija i tehnološki razvoj MSP-a i obrta			
	Mjera 1.1.2. Jačanje ljudskih potencijala u MSP i obrtništvu			
	Mjera 1.1.3. Privlačenje domaćih i stranih investitora			
Prioritet 1.2.		259.325	259.325	259.325
Prioritet 1.2. Razvoj turizma, inovativne turističke ponude i destinacije	Mjera 1.2.1. Institucionalna potpora razvoju turističke djelatnosti	207.825	207.825	207.825
	Mjera 1.2.2. Poticanje razvoja selektivnih oblika turizma			
	Mjera 1.2.3. Jačanje konkurentne			

	turističke ponude	51.500	51.500	51.500
Prioritet 1.3.		<i>30.000</i>	<i>30.000</i>	<i>30.000</i>
Prioritet 1.3. Održivi razvoj poljoprivrede	Mjera 1.3.1. Održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta	10.000	10.000	10.000
	Mjera 1.3.2. Poticanje ekološkog uzgoja i proizvodnje hrane	20.000	20.000	20.000
	Mjera 1.3.3. Izgradnja i modernizacija poljoprivredne infrastrukture			
	Mjera 1.3.4. Poticanje modernizacije poljoprivrednih gospodarstava			

STRATEŠKI CILJ 2: UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURNOG SUSTAVA GRADA		2016.	2017.	2018.
		18.905.750	16.417.000	8.750.750
Prioritet 2.1.		<i>11.230.300</i>	<i>8.681.300</i>	<i>8.115.300</i>
Prioritet 2.1. Razvoj komunalne i prometne infrastrukture	Mjera 2.1.1. Izgradnja/unapređenje cestovne infrastrukture i prometa u mirovanju	6.585.800	4.700.800	4.700.800
	Mjera 2.1.2. Izgradnja/unapređenje komunalne infrastrukture i javnih površina	3.680.500	2.966.500	2.400.500
	Mjera 2.1.3. Razvoj male komunalne infrastrukture	510.000	510.000	510.000
	Mjera 2.1.4. Planiranje prostornog razvoja u svrhu podizanja komunalnog standarda	454.000	504.000	504.000
Prioritet 2.2.		<i>1.980.000</i>	<i>370.000</i>	<i>370.000</i>
Prioritet 2.2. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture	Mjera 2.2.1. Izgradnja/unapređenje poslovne infrastrukture	1.980.000	370.000	370.000
	Mjera 2.2.2. Izgradnja/unapređenje javne turističke infrastrukture			
Prioritet 2.3.		<i>5.695.450</i>	<i>7.356.700</i>	<i>265.450</i>
Prioritet 2.3. Razvoj društvene infrastrukture	Mjera 2.3.1. Izgradnja/unapređenje obrazovne i kulturne infrastrukture	5.475.450	7.145.450	45.450
	Mjera 2.3.2. Izgradnja/unapređenje zdravstvene i socijalne			

	infrastrukture			
	Mjera 2.3.3. Izgradnja/unapređenje opće i sportske infrastrukture	220.000	220.000	220.000

STRATEŠKI CILJ 3: ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO GOSPODARENJE PRIRODNOM I KULTURNOM BAŠTINOM		2016.	2017.	2018.
		125.000	125.000	125.000
Prioritet 3.1.				
Prioritet 3.1. Održivo gospodarjenje prirodnim resursima	Mjera 3.1.1. Zaštita prirode, prirodnih resursa te unapređenje stanja okoliša			
	Mjera 3.1.2. Povećanje atraktivnosti prirodne baštine i krajobraznih vrijednosti			
Prioritet 3.2.		<i>3.010.000</i>	<i>4.010.000</i>	<i>10.000</i>
Prioritet 3.2. Zaštita, valorizacija i revitalizacija kulturne baštine	Mjera 3.2.1. Obnova i revitalizacija kulturne baštine	10.000	10.000	10.000
	Mjera 3.2.2. Unapređenje i razvoj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini	3.000.000	4.100.000	0,00
Prioritet 3.3.				
Prioritet 3.3. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	Mjera 3.3.1. Obnova i uvođenje energetski učinkovite infrastrukture u javnom vlasništvu			
	Mjera 3.3.2. Promicanje energetske učinkovitosti i uvođenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima i poduzećima			
Prioritet 3.4.		<i>115.000</i>	<i>115.000</i>	<i>115.000</i>
Prioritet 3.4. Unapređenje sustava gospodarjenja otpadom	Mjera 3.4.1. Sanacija divljih odlagališta otpada	10.000	10.000	10.000
	Mjera 3.4.2. Poboljšanje sustava prikupljanja, selektiranja i zbrinjavanja otpada	105.000	105.000	105.000
	Mjera 3.4.3. Edukacija stanovništva, djece i mladih			

STRATEŠKI CILJ 4: VISOKI DRUŠTVENI STANDARD I SOCIJALNA KOHEZIJA		2016.	2017.	2018.
		5.677.155	5.677.155	5.677.155
Prioritet 4.1.		<i>612.850</i>	<i>612.850</i>	<i>612.850</i>
Prioritet 4.1. Razvoj ljudskih potencijala	Mjera 4.1.1. Razvoj formalnog obrazovanja	382.850	382.850	382.850
	Mjera 4.1.2. Razvoj neformalnog obrazovanja (cjeloživotnog)			
	Mjera 4.1.3. Poticanje obrazovanja	230.000	230.000	230.000
Prioritet 4.2.		<i>4.925.455</i>	<i>4.925.455</i>	<i>4.925.455</i>
Prioritet 4.2. Unapređenje kvalitete života u zajednici	Mjera 4.2.1. Unaprjeđenje sportskog života u zajednici	580.000	580.000	580.000
	Mjera 4.2.2. Unapređenje kvalitete kulturnih i društvenih sadržaja	948.355	948.355	948.355
	Mjera 4.2.3. Razvoj mreže zdravstvenih i socijalnih usluga u zajednici	3.397.100	3.397.100	3.397.100
Prioritet 4.3.		<i>138.850</i>	<i>138.850</i>	<i>138.850</i>
Prioritet 4.3. Jačanje društvene odgovornosti	Mjera 4.3.1. Unapređenje partnerstva i suradnje	65.850	65.850	65.850
	Mjera 4.3.2. Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva	73.000	73.000	73.000
	Mjera 4.3.3. Razvoj učinkovitog modela suradnje civilnog s ostalim sektorima			

Izmjenama Proračuna Grada Delnica sukladno potrebi, radit će se i izmjena Plana razvojnih programa, odnosno ažurirat će se Strateški program razvoja.

16. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA PROVEDBU, PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI STRATEGIJE

Provedba Strategije razvoja Grada Delnica, odnosno projekata u okviru Strategije razvoja u najvećoj je mjeri u nadležnosti javnog sektora. Međutim, za ostvarivanje postavljene vizije i razvojnih ciljeva nužno je da se u provedbu ravnopravno uključe i privatni sektor i civilno društvo, budući da velik dio predloženih mjera potiče gospodarski razvoj i kroz njega razvoj privatnog sektora te razvoj civilnog

društva koji je važan element željene visoke kvalitete života u Gradu Delnice. Institucionalni okvir sadrži kratak popis svih uključenih dionika, opis njihovih uloga i odgovornost vezano za provedbu, praćenje i izvještavanje o provedbi Strategije.

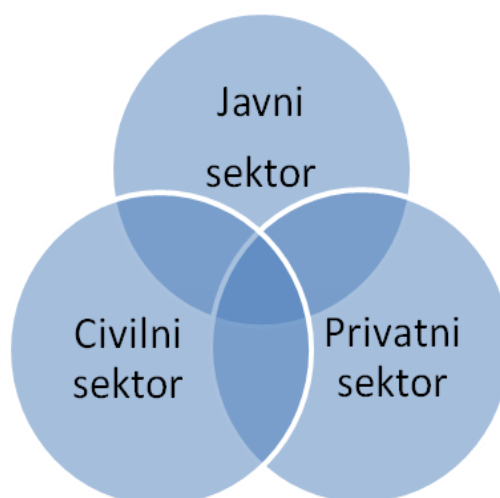
16.1 Ključni sektorski dionici u provedbi Strategije

Grad Delnice u postupku izrade Strategije, definirao je ključne dionike u provedbi strategije, zajedno sa njihovim odgovornostima i ulogama.

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Grad, odnosno njegova zakonodavna, izvršna upravna i radna tijela. Gradsko vijeće Grada Delnica usvaja Strategiju i prati napredak u provođenju iste, te donosi moguće izmjene i dopune. Gradonačelnik prati izradu Strategije, upravlja provedbom Strategije, usvaja predložene razvojne projekte, pruža podršku nositeljima provedbe pojedinih mjera i projekata, te podnosi godišnji izvještaj o provedbi strategije, koji, gore navedeno, vijeće razmatra.

U okviru svog djelokruga rada upravna tijela Grada zadužena su za pripremu i provedbu razvojnih projekata i aktivnosti definiranih ovom Strategijom. Nadležni upravni odjel nakon usvajanja Strategije koordinira pripremu i provedbu razvojnih projekata, te o provedenim aktivnostima i rezultatima izvještava Gradonačelnika.

Veliku ulogu u formiranju i izradi strategije ima i radna grupa (skupina). Operativno tijelo koje čine predstavnici nadležnog upravnog odjela Grada, te predstavnici svih relevantnih institucija iz javnog, poduzetničkog i civilnog sektora. Zadaci članova radne skupine su sudjelovanje na sastancima radne skupine, planiranje i koordiniranje aktivnosti na provedbi projekta, te pravovremeno izvršavanje obveza dogovorenih na radnim sastancima grupe, kao i zahtjeve od strane voditelja projekta. Radna grupa zadužena je, na operativnoj razini, za organizaciju i koordinaciju svih aktivnosti između dionika u procesu izrade Strategije, za formiranje strukture Strategije tijekom svih faza njezine izrade (analiza stanja, definiranje ciljeva, prioriteta, mjera, provedbenih aktivnosti te pokazatelja rezultata), te nakon provedene javne rasprave za izradu konačnog prijedloga Strategije razvoja Grada Delnica uz stručnu podršku ovlaštenog izrađivača.

Javni sektor - uključuje institucije i tvrtke iz javnog sektora s područja Grada Delnica. Uključuje razna ministarstva, agencije, zavode i urede, te javna poduzeća. Ima veliku ulogu u ostvarivanju i provedbi Strategije Grada.

Civilno društvo - Civilni sektor Grada Delnica u najvećoj mjeri čine udruge koje djeluju na mnogobrojnim područjima interesa. Ipak, prema područjima glavne grupe djelatnosti najzastupljenije su udruge iz djelatnosti sporta i kulture, udruge građana, udruge unutar socijalnih i zdravstvenih djelatnosti te udruge mladih. Udruge su važan sudionik razvoja Grada jer pridonose povećanju tolerancije i demokratičnosti, te imaju značajno iskustvo u pripremi i provedbi projekata.

Privatni sektor - Privatni gospodarski sektor je glavni pokretač razvoja, gospodarstva i stvaranja radnih mjesta. Cilj je razvojne strategije pokrenuti dijalog, posebice s poslovnim asocijacijama, te ukloniti zapreke i stvoriti što kvalitetnije okruženje za djelovanje privatnog sektora i afirmaciju poduzetničkih inicijativa kojima se ostvaruje razvoj gospodarstva i novo zapošljavanje, ali i unapređivanje društva.

16.2 Praćenje i izvještavanje o provedbi Strategije

Provedba Strategije temelji se na implementaciji predloženih aktivnosti / projekata unutar zadanih ciljeva i prioriteta razvoja. Praćenje je sustavno promatranje i dokumentiranje provedbe plana, mjera ili projekata. U slučaju provedbe Strategije razvoja Grada Delnica, praćenje je usmjereno na realizaciju provedbe zadanih mjera koje su planirane u vremenskom razdoblju 2015.-2020. Osnovni cilj praćenja je mogućnost uvida u stvarno stanje provedbe mjera, odnosno odgovara li trenutno stanje provedbe planiranom provedbenom okviru. Kako bi se osigurala što učinkovitija provedba Strategije iznimno je važno kontinuirano pratiti, vrednovati i izvještavati o provedbi iste. Praćenjem i izvještavanjem prikupljaju se podaci, odnosno rezultati, provedbe Strategije, koji prikazuju napredak planiranih aktivnosti.

Navedeno praćenje i izvještavanje o provedbi Strategije odvijat će se kontinuirano tijekom čitavog razdoblja na koje se Strategija odnosi. Jednom godišnje Gradonačelnik podnosi izvješće Gradskom vijeću o napretku provedbe Strategije, koje razmatra Izvješće o napretku provedbe Strategije. Gradonačelnik dostavlja izvješće temeljem izvješća od strane jedinstvenog upravnog odjela i nadležnih upravnih odsjeka. Nadležni upravni odjel zadužen je za koordinaciju između ostalih odjela. Izvješće o provedbi Strategije sadržavat će prikaz utrošenih financijskih sredstava odnosno realizacije definiranih strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Sastavni dio izvješća sadržavat će i prikaz izvršenja kapitalnih razvojnih projekata planiranih Planom razvojnih programa Grada Delnica za predmetno razdoblje s informacijama o utrošenim sredstvima, izvorima njihova financiranja, ostvarenim rezultatima provedbe istih, te doprinos njihova ostvarenja pojedinom strateškom cilju/prioritetu/mjeri.

Uspostavljen institucionalni okvir nužan je za maksimiziranje prilika vezanih uz korištenje sredstava te osiguravanje odgovarajućeg administrativnog kapaciteta kako bi se osigurala učinkovita provedba, nadziranje i procjena Strategije sa stajališta upravljanja i financijske kontrole. Institucionalni okvir

Strategije predstavljaju svi glavni dionici lokalnog razvoja koji svojim usmjerenim djelovanjem i koncentracijom sredstava doprinose ostvarenju postavljenih ciljeva te provedbi Strategije. Glavni dionici, njihova uloga u pripremi, provedbi i praćenju Strategije, te odgovornosti, prikazani su u tablici u nastavku:

Dionici	Uloga	Odgovornost
Gradsko vijeće	donošenje odluka/ Izvešća	• usvaja Strategiju • razmatra godišnje Izvešće o napretku provedbe Strategije • donosi moguće izmjene i dopune Strategije
Gradonačelnik	donošenje odluka nadzor izrade i provedbe Strategije izvještavanje	• prati izradu Strategije • upravlja provedbom i praćenjem provedbe Strategije • usvaja predložene razvojne projekte • pruža podršku nositeljima provedbe pojedinih mjera i projekata • podnosi godišnji Izvještaj o provedbi Strategije
Jedinstveni upravni odjeli	priprema i provedba Strategije	• sudjeluju u izradi Strategije • pripremaju i provedu razvojne projekte i aktivnosti definirane Strategijom • provode aktivnosti unutar mjera za koje su odgovorni • prikupljaju i dostavljaju podatke o pokazateljima provedbe Strategije u svrhu izrade godišnjeg izvješća
Nadležni upravni odsjeci	koordinacija pripreme i provedbe praćenje i izvještavanje	• sudjeluje u izradi Strategije • potiče i koordinira provedbu/ažuriranje Strategije • potiče i koordinira pripremu i provedbu razvojnih projekata • prati provedbu Strategije • izrađuje nacrt Izvještaja o provedbi Strategije
Radna grupa	koordinacija izrade	• Formiranje strukture Strategije tijekom faza njezine izrade • Sudjelovanje u definiranju razvojnih prioriteta/mjera Strategije • Koordinacija svih aktivnosti i dionika u procesu izrade • Sudjelovanje na sastancima radne skupine
Gradske ustanove/ trgovačka društva	provedba Strategije	• sudjeluju u izradi Strategije • prijavljuju razvojne projekte po pozivu na prijavu projektnih prijedloga • provode razvojne projekte i aktivnosti unutar mjera u kojima su određeni kao nositelji
Civilni, privatni i javni sektor (zainteresirana javnost)	provedba Strategije	• provodi aktivnosti i projekte iz svog djelokruga rada • prijavljuju razvojne projekte po Javnom pozivu na prijavu projektnih prijedloga • sudjeluje u provedbi razvojnih projekata

17. STRATEŠKO - PLANSKA DOKUMENTACIJA RELEVANTNA ZA IZRADU STRATEŠKOG DOKUMENTA – STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA GRADA DELNICA ZA RAZDOBLJE 2015. – 2020. GODINE

U procesu izrade Strategije razvoja Grada Delnica 2015.-2020. uzeti su u obzir temeljni dokumenti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere Grada komplementarni su s relevantnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim strateškim dokumentima. Imajući u vidu relevantnost pojedinih dokumenata posebno se mogu izdvojiti:

Strateški dokumenti na razini Republike Hrvatske

- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine
- Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020.
- Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj 2011.-2020.
- Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2020.
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine
- Strategija očuvanja, zaštite, i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015.
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije
- Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine
- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
- Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

Strateški dokumenti na regionalnoj razini

- Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016.-2020.
- Strategija razvoja zdravstvene industrije Primorsko-goranske županije za 2013.-2020.
- Strategija zaštite okoliša Primorsko-goranske županije
- Plan gospodarenja otpadom Primorsko-goranske županije za razdoblje 2007. – 2015. godine ("Službene novine" broj 17/07 i 50/08)
- Prostorni plan Primorsko-goranske županije
- Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2014. – 2017. godine
- Strateški plan održivog razvoja Gorskog kotara 2010. – 2013.

Dokumenti na lokalnoj razini

- Prostorni plan uređenja Grada Delnica
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Delnica od 2014.-2018.
- Plan gospodarenja otpadom u Gradu Delnici za razdoblje 2010.-2017.

18. ZAKLJUČAK

Strateški razvojni program pokazuje mogućnosti, načine i postupke Grada Delnica u razvijanju gospodarstva, poljoprivrede, infrastrukture, turizma, kulture i društvenih sadržaja unutar cjelokupne zajednice, koji bi svojom realizacijom trebali utjecati na unapređivanje kvalitete života lokalnog stanovništva. Definirani smjer razvoja služi Gradskom vijeću za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, a stanovnicima Grada omogućuje sudjelovanje u razvoju Grada.

Implementacija Strategije zahtijevan je posao koji će angažirati sve raspoložive ljudske resurse kako unutar Grada tako i vanjske stručnjaka.

Svaki projekt koji proizađe iz navedenog Strateškog razvojnog programa mora imati definiran svoj početak i kraj, proračun, odgovorne osobe i način provedbe i praćenja. Kako bi zaživio i proveo se, plan je potrebno redovno pratiti i ocjenjivati, razvijati i unaprijeđivati, u konačnici i mijenjati. Praćenje i izvještavanje, opisani u prethodnom poglavlju, jednako su važni kao i sama izrada Strategije te trebaju biti metodološki dokumentirani. Svaka promjena u mjerama mora imati svoju poveznicu na plan i obrazloženje. Projekte treba početi razvijati odmah na način da se prikupi sva potrebna dokumentacija, izrade planovi, projekcije poslovanja i tek s tako pripremljenim projektima može se ostvariti pomoć fonda, donatora i investitora.

Odgovornost za implementaciju Strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njoj. Bez podrške javnosti, poduzetnika, obrtnika, poljoprivrednika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti željene ideje. Sinergijsko djelovanje je najvažnije u provedbi Strateškog razvojnog programa.

Uz potrebnu stručnu pomoć i korištenje adekvatnih alata koji će usmjeriti razvoj Delnica, ostvarit će se vizija Grada onakva kakvom je vide njegovi stanovnici:

„Delnice su grad poduzetnika, aktivnih i obrazovanih mladih ljudi, bogat prirodnim i kulturnim vrijednostima, s tendencijom razvoja i napretka. Novom vizijom i projektima stvara se kvalitetno životno okruženje za sve stanovnike grada, čineći ga jedinstvenom, privlačnom i prepoznatljivom turističkom destinacijom.“